

Dansk udgave

Meddelelser og oplysninger

Informationsnummer

Indhold

Side

I Meddelelser

.....

II Forberedende retsakter

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Forsamling af marts 2000

2000/C 140/01

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om 21. ændring af Rådets direktiv 76/769/EØF vedrørende begrænsning af markedsføring og anvendelse af visse farlige stoffer og præparater (stoffer, der er klassificeret som kræftfremkaldende, mutagene eller reproduktionstoksiske)«

1

2000/C 140/02

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

- »Kommissionens forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 1251/1999 om indførelse af en støtteordning for producenter af visse markafgrøder for at medtage hør og hamp bestemt til fiberproduktion«, og
- »Kommissionens forslag til Rådets forordning om den fælles markedsordning for hør og hamp bestemt til fiberproduktion«

3

2000/C 140/03

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 404/93 om den fælles markedsordning for bananer«

6

DA

<u>Informationsnummer</u>	Indhold (fortsat)	Side
2000/C 140/04	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om uønskede stoffer og produkter i foderstoffer«	9
2000/C 140/05	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 79/373/EØF om handel med foderblandinger«	12
2000/C 140/06	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Årsrapport for Samhørighedsfonden 1998«	14
2000/C 140/07	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Pluralisme og koncentration i medierne«	19
2000/C 140/08	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om fremstilling, præsentation og salg af tobaksvarer« (Nyaffattelse)	24
2000/C 140/09	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om: — »Forslag til Rådets forordning om sjette tilpasning af den støtteordning for bomuld, der er indført ved protokol nr. 4 knyttet til akten vedrørende Grækenlands tiltrædelse« og — »Forslag til Rådets forordning om støtte til bomuldsproduktionen«	33
2000/C 140/10	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Strategien for EU's indre marked og henstillinger vedrørende revurderingen af de målrettede aktioner«	36
2000/C 140/11	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om forlængelse af beslutning nr. 710/97/EF om en koordineret fremgangsmåde for godkendelse inden for satellitbaserede personkommunikationstjenester i Fællesskabet«	42
2000/C 140/12	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »EU Economy: 1999 Review«	44
2000/C 140/13	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Optimering af EU-bistandens effekt«	55

II

(Forberedende retsakter)

DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om 21. ændring af Rådets direktiv 76/769/EØF vedrørende begrænsning af markedsføring og anvendelse af visse farlige stoffer og præparater (stoffer, der er klassificeret som kræftfremkaldende, mutagene eller reproduktionstoksiske)«

(2000/C 140/01)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 3. februar 2000 under henvisning til EF-traktatens artikel 95 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som udpegede Johannes M. Jaschick til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 8. marts 2000.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 371. plenarforsamling af 29.-30. marts 2000, mødet den 29. marts 2000, med 63 stemmer for, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. For på effektiv vis at beskytte befolkningen mod bl.a. kræftfremkaldende, mutagene og reproduktionstoksiske stoffer og præparater har det siden 1994⁽¹⁾ været forbudt at sælge bestemte farlige stoffer til »privat brug«.

1.2. Reglerne om klassificering, emballering og etikettering af disse stoffer ajourføres regelmæssigt ved en tilpasning til den videnskabelige viden og den tekniske udvikling⁽²⁾.

1.3. Kommissionen skal senest seks måneder efter offentliggørelsen af nye klassificeringer⁽³⁾ stille forslag om, at disse nyklassificerede kræftfremkaldende, mutagene eller reproduktionstoksiske stoffer⁽⁴⁾ optages i bilag I til direktiv 76/769/EØF, således at de ikke risikerer at blive solgt til »privat brug«.

1.4. Efter det foreliggende direktivforslag skal to kræftfremkaldende stoffer (i kategori 2) og et reproduktionstoksisk stof (i kategori 2) føjes til listen over farlige stoffer og præparater⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Direktiv 76/769/EØF, EFT L 262 af 27.9.1976, s. 201, ændret ved direktiv 94/60/EF, EFT L 365 af 31.12.1994, s. 1.

⁽²⁾ Bilag I til direktiv 67/548/EØF, EFT 196 af 16.8.1967, s. 1, senest ændret ved direktiv 94/69/EF, EFT L 381 af 31.12.1994, s. 1.

⁽³⁾ Jf. direktiv 94/60/EF, EFT L 365 af 31.12.1994, s. 1.

⁽⁴⁾ Klassificeringsproceduren er fastlagt i direktiv 67/548/EØF.

⁽⁵⁾ Disse stoffer anvendes i øjeblikket i kemiske produktionsprocesser og er indeholdt i mange ildfaste keramikplader samt i auto-airbags.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU bifalder forbudet mod anvendelse af disse stoffer til »privat brug«. Det betragter Kommissionens forslag som et bidrag til bevarelse og fremme af sundhedsbeskyttelsen, bl.a. inden for rammerne af handlingsplanen til kræftbekæmpelse,⁽¹⁾ meddelelsen om udviklingen i folkesundhedspolitikken i Det Europæiske Fællesskab⁽²⁾ samt den meddelelse om en sundhedspolitisk strategi for EU, som påtænkes offentliggjort i 2000.⁽³⁾

2.2. Med den foreliggende 21. ændring af direktiv 76/769/EØF indføres et ensartet regelsæt for anvendelse af disse farlige stoffer og præparater, som på ingen måde er til gene for det indre marked.

2.3. Da offentligheden hurtigst muligt bør beskyttes mod risici af denne art, burde man efter ØSU's opfattelse overveje, om der kan gås hurtigere frem, end det hidtil har været tilfældet. En procedureforenkling med en vis automatik ville være ønskelig. Rådet og Parlamentet har indtil nu ikke kunnet tilslutte sig en sådan forenkling.

2.4. ØSU går ud fra, at disse nye klassificeringer også vil gælde for alle EØS-lande, og at de på et tidligt tidspunkt vil blive medinddraget i forhandlingerne med de lande, der ønsker EU-medlemskab. ØSU slår i denne forbindelse til lyd for et

(1) Kommissionens, Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 646/96/EF af 29.3.1996, »Handlingsplan for kræftbekæmpelse som led i indsatsen inden for folkesundhed (1996-2000)«, EFT L 95 af 16.4.1996, s. 9.

(2) KOM(1998) 230 endelig udg.: Kommissionens meddelelse om udviklingen i folkesundhedspolitikken i Det Europæiske Fællesskab af 15.4.1998; ØSU's udtalelse: EFT C 407 af 28.12.1998, s. 21.

(3) KOM(2000) 186 endelig udg., berammet til udgangen af marts 2000 i Kommissionens arbejdsprogram.

tættere samarbejde med de organisationer og sammenslutninger, som er ansvarlige for sikkerhed og sundhed i disse lande.

3. Særlige bemærkninger

3.1. ØSU udtrykker tilfredshed med, at Kommissionen under høringerne i forbindelse med udarbejdelsen af den 21. ændring også har indhentet ekspertudtalelser fra miljø- og forbrugerorganisationer.

3.2. ØSU bifalder, at Kommissionen i sine overvejelser benytter forebyggende sundhedsbeskyttelse som ledetråd. Den griber ind på grundlag af en berettiget mistanke om, at disse stoffer medfører uoprettelige sundhedsskader. Den klassificerer derfor disse stoffer i de relevante kategorier og optager dem på listen over kræftfremkaldende, mutagene eller reproduktionstoksiske stoffer.

3.3. ØSU går ud fra, at restbeholdninger ikke må bruges op, og at forbudet naturligvis også gælder for import.

3.4. Efter ØSU's mening burde man overveje, om begrebet »privat brug« ikke kunne formuleres mere præcist; navnlig bør forbrugeren og den mindre håndværksvirksomhed udtrykkeligt nævnes. ØSU udtrykker ønske om, at man også via de berørte organisationer og sammenslutninger intensiverer oplysningen om disse stoffers farlighed.

3.5. I betragtning af, hvor farlige disse stoffer er, burde man overveje at afkorte 6-månedersfristen mellem offentliggørelsen af nyklassificerede kræftfremkaldende, mutagene eller reproduktionstoksiske stoffer og det deraf afledte kommissionsforslag.

3.6. Af hensyn til sundhedsbeskyttelsen bør det ligeledes overvejes, om også de i artikel 2 nævnte frister kan afkortes.

Bruxelles, den 29. marts 2000.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

- »Kommissionens forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 1251/1999 om indførelse af en støtteordning for producenter af visse markafgrøder for at medtage hør og hamp bestemt til fiberproduktion«, og
- »Kommissionens forslag til Rådets forordning om den fælles markedsordning for hør og hamp bestemt til fiberproduktion«

(2000/C 140/02)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 15. november 1999 under henvisning til EF-traktatens artikel 37 og 262 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om de ovennævnte emner.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som udpegede Adalbert Kienle til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 14. marts 2000.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 371. plenarforsamling af 29.-30. marts 2000, mødet den 29. marts 2000, med 74 stemmer for og 1 stemme hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Mange billeder fra middelalderen viser de første mennesker efter uddrivelsen af Paradis i færd med at skaffe sig det mest nødvendige — nemlig føde og klæder: Adam i gang med lugejernet og Eva i færd med at spinde. Hør og hamp som fiber- og olieplanter hører til menneskehedens ældste kulturplanter. Også den latinske betegnelse »linum usitatissimum« understreger denne plantes fremragende nytteværdi og påskønnelsen af den. Hamp og hør blev dyrket i praktisk taget alle europæiske regioner som råstof til fremstilling af tekstiler og tovværk og prægede livet og arbejdet i landbrug, håndværk og handel. Først da man begyndte at importere billig bomuld fra oversøiske lande, og da kunstfibre blev mere almindelige, skete der en drastisk nedgang i dyrkningen af hør og hamp. Disse traditionelle nytteplanter er nu fuldstændig forsvundet fra mange regioner.

1.2. I dag har dyrkningen af hør og hamp fået sin renæssance, hvilket hænger sammen med efterspørgslen efter gode kvaliteter af disse naturfibre til tekstiler, med deres positive miljømæssige indflydelse, når de anvendes i sædskiftet i landbruget, og frem for alt med deres anvendelse i nye og genanvendelige materialer.

1.3. På grund af de daværende dyrkningsforhold beskæftigede den fælles markedsordning, der blev indført i 1970, sig navnlig med den traditionelle dyrkning af spindhør i Belgien, Frankrig og Nederlandene. Dyrkningen af hør og hamp er siden også blevet udviklet i andre medlemsstater. Der er gjort mange bestræbelser på at finde nye muligheder for anvendelse af fibrene. Den forskning og udvikling, der var nødvendig i denne forbindelse, blev — ikke mindst på grund af det enorme efterslæb — fremmet ved hjælp af betydelig økonomisk støtte fra Det Europæiske Fællesskab og medlemslandene. Det lykkedes at udvikle nye lovende produktlinjer som miljøvenlige alternativer til mineralfibre, navnlig takket været den ringe humantoksicitet og den miljøvenlige bortskaffelse. Dette gælder for eksempel fiberholdigt materiale til bilproduktion og lydisolerende materiale til byggesektoren.

1.4. Produktionen og forarbejdningen af hør og hamp præges dog stadig af en væsentlig faktor: Da hør- og hampestrå er dyre at transportere, må første forarbejdningsvirksomhed nødvendigvis ligge i nærheden af planteavlerne. I dette gensidige afhængighedsforhold er det første forarbejdningsvirksomhed, der bærer den største investeringsrisiko og dermed også det største ansvar for bevarelse af arbejdspladser.

1.5. Ifølge Det Europæiske Fællesskabs statistikker blev et areal på ca. 90 000 ha anvendt til hør og et areal på ca. 8 000 ha til hamp indtil produktionsåret 1994. Siden da er der imidlertid sket en bemærkelsesværdig udvidelse af dyrkningsarealet for spindhør til ca. 212 000 ha. Det dyrkede hampeareal blev i det samme tidsrum udvidet til 30 000 ha. Hermed steg budgetudgifterne til den fælles markedsordning for hør og hamp fra 74 mio. euro (1995) til 158,6 mio. euro (1999), selvom støtteniveauet for hør var blevet reduceret med 7,5 % siden 1995 og for hamp med 14,4 %.

1.6. Det forslag om en reform af markedsordningen for hør og hamp, som Europa-Kommissionen fremlagde i 1996 med det formål at stabilisere udgifterne på budgettet til denne sektor, blev afvist af medlemsstaterne.

1.7. Markedsordningen, der siden da er blevet justeret, består navnlig af en fast hektarstøtte for spindhør, differentieret mellem seks ensartede produktionsområder, samt en fast hektarstøtte for hamp.

2. Europa-Kommissionens reformforslag

2.1. Kommissionen vil med den foreslåede reform af den fælles markedsordning for hør og hamp forsøge at opnå følgende:

- at få sænket budgetudgifterne til denne sektor til 51 mio. euro med virkning fra produktionsåret 2005-2006 (sammenlignet med 158,6 mio. euro i 1999)

- at få bekæmpet misbruget af det nuværende regelsæt
- at få skabt ligevægt på markederne
- at få forenklet administrationsprocedurerne
- at få gennemført reformen allerede fra produktionsåret 2000/2001.

2.2. Forslaget indeholder væsentlige ændringer af det nuværende markedsordningssystem:

- hør og hamp medtages i støtteforordningen for producenter af bestemte markafgrøder i henhold til forordning (EF) nr. 1251/1999
- arealstøtten til spindhør og -hamp reduceres ad 3 gange i lighed med støtten til hørfrø for at bringe den ned på samme niveau, som gælder for korn for produktionsåret 2002/2003
- forpligtelsen til at indgå aftaler med godkendte forarbejdningsevirsomheder bevares. Som forudsætning for at blive godkendt forpligter forarbejdningsevirsomhederne sig til ikke at levere til virksomheder, der fremstiller og sælger næringsmidler af hamp
- en godkendelsesprocedure i forbindelse med dyrkning af hamp indføres som forudsætning for at modtage arealstøtte. Kontrollen af THC-indholdet i hamp på dyrkningsstederne bevares, og kravet om et mindsteudbytte som forudsætning for at modtage fuld støtte ophæves
- spireevnen hos importerede hampefrø, der ikke er bestemt til udsæd, standses.

2.3. Det foreslås at indføre en supplerende forarbejdningssøtte, som begrænses i henhold til den nationalt fastlagte maksimale mængde. Størrelsen af forarbejdningssøtten differentieres, hvad angår langfibret spindhør, med en gradvis forhøjelse fra 60 euro pr. ton i produktionsåret 2001/2002 til 200 euro pr. ton fra produktionsåret 2005/2006.

2.4. Fra produktionsåret 2000/2001 til 2004/2005 ydes der for kortfibret hør og hamp forarbejdningssøtte på 40 euro pr. ton fibre, som bortfalder efter sidstnævnte produktionsår. Denne støtte udbetales til de godkendte første forarbejdningsevirsomheder.

2.5. Kommissionens forslag til en stabiliseringsmekanisme ser således ud:

2.5.1. Hør- og hampearealer medregnes i basisarealerne, og medlemslandene forpligtes til at fastlægge et maksimalt hampeareal for hvert produktionsområde.

2.5.2. Der indføres garanterede maksimale mængder inden for rammerne af tildelingen af forarbejdningssøtten for lange og korte hørfibre og korte hampefibre. Disse maksimale mængder fordeles nationalt i henhold til de traditionelt dyrkede arealer. De medlemslande, der ikke har tradition for dyrkning,

får tildelt en maksimal mængde på 50 ton. I alt andrager de garanterede maksimale mængder for lange hørfibre inden for EU 75 500 ton pr. produktionsår og for korte hørfibre og hampefibre 119 250 ton.

2.5.3. Tildelingen af forarbejdningssøtte til korte hørfibre og hampefibre er betinget af et maksimalt indhold af skæver på 5 %.

2.6. Reformen skal allerede træde i kraft i produktionsåret 2000/2001, men der kan om nødvendigt træffes overgangsforanstaltninger.

3. Generelle bemærkninger

3.1. ØSU erkender, at det er nødvendigt at stabilisere udgifterne til markedsordningen for hør og hamp og at forhindre misbrug af støtten (»støttejagt«). Dette er lige så vigtigt for skatteyderne som for de berørte avlere og forarbejdere, som korrekt har efterlevet den hidtidige markedsordning efter dens politiske målsætning. Det må forhindres, at den samlede hør- og hampesektor bliver udsat for beskyldninger og kriminalisering. Dette er så meget mere påkrævet, som det beklagelige misbrug ikke ville have fundet sted, såfremt Kommissionen og alle medlemsstaterne fra starten havde forlangt strengere aftaler om dyrkning og havde gennemført strengere kontrol.

3.2. ØSU støtter ligeledes Kommissionens mål om at skabe balance på markedet. En markedsorienteret udvikling er grundlaget for en varig markedsadgang og dermed for afsætningen af hør og hamp. Kommissionens og medlemslandenes økonomiske støtte til forskning og udvikling af nye idéer og produktlinjer, navnlig hvad angår anvendelse af hør og hamp med korte fibre uden for tekstilsektoren, skal ses i den sammenhæng. Et stort antal nye og lovende anvendelsesområder er allerede blevet etableret. Derfor er det nu vigtigt ikke at sætte denne positive udvikling på spil, men at videreføre og stabilisere den.

3.3. Udviklingen af markederne er imidlertid stadig på begyndelsesstadiet, og der er således behov for fortsat støtte. Med den planlagte nedsættelse af arealstøtten samt bortfaldet af støtten til forarbejdning af hør og hamp med korte fibre kommer udviklingen i fare. Efter ØSU's mening bør det ikke komme så vidt, at medlemsstaterne opfatter reformen som et signal til at standse deres støtte til forsknings- og udviklingsarbejdet. Navnlig første forarbejdningsevirsomheder, der lige er blevet etableret, og forarbejdningssanlæg, der stadig befinder sig på planlægnings- og godkendelsesstadiet, ville så umiddelbart være truet af konkurs.

3.4. ØSU påpeger, at dyrkning af hør og hamp til anvendelse både i og uden for tekstilsektoren er et klassisk positivt eksempel på et alsidigt landbrug og en integreret og brancheoverskridende strategi til udvikling af landbrugssektoren. Det gensidige afhængighedsforhold mellem leverandører af strå og første forarbejdningsevirsomheder er bestemmende for forarbejdningss- og afsætningsmulighederne.

3.5. ØSU tilslutter sig Kommissionens forslag om at lade dyrkning af hør og hamp være omfattet af de generelle støtteregler gældende for markafgrøder i henhold til Rådets forordning (EF) nr. 1251/1999 samt at indføre mængdebestemt forarbejdningsstøtte. Der er nemlig ingen tvivl om, at den beklagelige tilskudsproduktion fremmes af en arealstøtte, der er uafhængig af mængden af afgrøde. ØSU opfordrer imidlertid Kommissionen til at se på, om man i regioner med meget ringe kornudbytte eventuelt bør inddrage majsudbyttet i udmålingen af arealstøtten og ligeledes græsarealer, som det eventuelt ville være rentabelt at opdyrke. ØSU støtter også den opfattelse, at der kun bør dyrkes hør og hamp på dertil egnede steder.

3.6. ØSU tilslutter sig derimod ikke den foreslåede indførelse af nationale maksimale garantimængder, som på ingen måde svarer til kapaciteten. Nogle medlemslande ville på forhånd stort set blive afskåret fra at dyrke disse afgrøder på grund af begrænsningen til maksimalt 50 ton pr. år. Målet bør snarere være, i overensstemmelse med reformen af den fælles landbrugspolitik til fremme af udviklingen i landdistrikterne, at udvikle dyrkningen af disse afgrøder under hensyntagen til de regionale afsætningsmuligheder.

3.7. ØSU henleder opmærksomheden på konsekvenserne for kortfiberproduktionen og forarbejdningen af hør og hamp med korte fibre, såfremt støtten til den første forarbejdning fastsættes til kun 40 euro pr. ton, og den kun udbetales i en periode på 5 år, hvilket ville standse enhver udvikling i denne ret nye forarbejdningsbranche. ØSU frygter, at virksomheder må lukke, og at talrige arbejdspladser inden for landbruget og forarbejdningsindustrien går tabt.

3.8. ØSU anser Kommissionens forslag om, at tildeling af forarbejdningsstøtte skal være betinget af et maksimalt indhold

af skæver på 5 %, for både uhensigtsmæssigt og uigennemføreligt. Det ville betyde, at eksisterende forarbejdningsanlæg skulle moderniseres, hvor dette overhovedet er teknisk muligt, for ikke at blive udelukket af tekniske grunde ved tildelingen af støtte.

4. Afsluttende bemærkninger

4.1. ØSU finder, at det foreliggende reformforslag ikke bør vedtages i denne form, fordi hele hør- og hampesektorens eksistens i EU ville blive truet, og at den igangværende opbygning af et miljøvenligt landbrug og lovende afsætningsmuligheder ville blive sat på spil allerede i den indledende fase.

4.2. ØSU kritiserer, at Europa-Kommissionen ikke — eller kun i utilstrækkelig grad — har gjort rede for de negative økonomiske konsekvenser for avlere og første forarbejdningsvirksomheder og for indvirkningen på beskæftigelsen samt på ændringer i varestrømmene. Man må således gå ud fra, at import af hampefibre til videre forarbejdning ikke opfylder EU's miljønormer. De europæiske institutioner bør insistere på, at der udarbejdes en rapport, som grundigt analyserer konsekvenserne for arbejdspladser og miljøbeskyttelse og muliggør en tilfredsstillende dialog med den pågældende branche og regionerne.

4.3. ØSU anser det for fuldkommen udelukket, at reformen under disse omstændigheder kan træde i kraft allerede i produktionsåret 2000/2001, navnlig da planlægningen mellem avlere og forarbejdningsvirksomheder allerede i vid udstrækning er afsluttet, og de gennemførelsesforordninger, der er en forudsætning for iværksættelsen af Kommissionens forslag, ikke engang foreligger i udkast.

Bruxelles, den 29. marts 2000.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 404/93 om den fælles markedsordning for bananer«

(2000/C 140/03)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 29. november 1999 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som udpegede Pedro Barato Triguero til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 15. marts 2000.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 371. plenarforsamling af 29.-30. marts 2000, mødet den 29. marts 2000, følgende udtalelse med 73 stemmer for, 2 imod og 4 hverken for eller imod.

1. Indledning

1.1. Kommissionen ændrer i sit forslag de aspekter af bananordningen, som er blevet fordømt i den seneste rapport fra WTO's panel. Kommissionen går endda videre end rapportens konklusioner, idet den foreslår at erstatte kontingentordningen med en standardtoldsatsordning.

1.2. Det nye ændringsforslag kan medføre et fald i EU's bananproduktion set i forhold til den ordning, som blev indført i 1993, og som muliggjorde en forbedring af infrastrukturerne og markedsføringskanalerne samt en bedre tilpasning til miljøkravene. Dette resulterede i storinvesteringer fra produktionssektorens side med det sigte at forbedre sektorens konkurrenceevne over for produkter fra andre lande.

1.3. Den ændring, som Kommissionen lægger op til, strider klart imod EU- og AVS-landeproducenters fortrinsstilling og kan sågar komme til at ramme producenter fra andre tredjelande, idet forslaget efter al sandsynlighed vil medføre et betydeligt prisfald på EU's marked.

1.4. Kommissionens tekst er baseret på følgende elementer:

1.4.1. Den nuværende toldkontingentordning erstattes af en standardtoldsatsordning senest den 1. januar 2006.

1.4.2. I den seksårige overgangsperiode vil der være tre toldkontingenter:

kontingent A	2,2 mio. t med en sats på 75 euro/t
kontingent B	353 000 t med en sats på 75 euro/t
kontingent C	850 000 t (med en variabel sats).

1.4.2.1. For kontingent C foreslår Kommissionen en budprocedure med en præference på 275 euro/t for AVS-producenter. AVS-landenes toldpræference inden for kontingent A og B er anvendelse af en nultoldsats.

1.4.2.2. Ordningen for forvaltningen af kontingent A og B er ikke nærmere beskrevet. Forslaget anfører blot, at licenserne kan fordeles på basis af de traditionelle handelsstrømme (metoden med traditionelle importører/nytilkomne erhvervsdrivende) eller andre metoder. Der fastsættes imidlertid ikke nogen referenceperiode, og det vil blive overladt til en kommissionsforordning at tage stilling til dette spørgsmål og alle øvrige spørgsmål vedrørende fordeling af licenser.

1.4.2.3. Det foreslåede tillægstoldkontingent kan forhøjes, når efterspørgslen i Fællesskabet stiger, på grundlag af en prognose for produktion og forbrug samt indførsler og udførsler. Fastsættelsen af, hvilke elementer der skal indgå i overslaget, dets vedtagelse samt forhøjelse af tillægstoldkontingentet, sker efter forvaltningskomitéproceduren.

1.4.2.4. Kommissionen kan på grundlag af en aftale med de kontraherende parter i WTO, der har en væsentlig interesse i at forsyne EU-markedet (Costa Rica, Colombia, Ecuador og Panama) tildele hver af disse fire lande en fast procentsats af toldkontingenterne.

1.4.2.5. Hvis forsyningen af fællesskabsmarkedet berøres af ekstraordinære problemer, der påvirker vilkårene for produktion og indførsel, kan Kommissionen træffe de fornødne særlige foranstaltninger efter forvaltningskomitéproceduren.

1.4.3. Den nye ordning træder i kraft den 1. april 2000.

1.5. Forslaget til en ændring af den fælles markedsordning for bananer er ledsaget af en henstilling om en rådsafgørelse, som giver Kommissionen bemyndigelse til med tredjelande at forhandle ændringen af den WTO-bundne toldsats for bananer.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU anerkender Kommissionens yderligere indsats for at bringe forordning (EØF) nr. 404/93 i overensstemmelse med de internationale forpligtelser, der følger af WTO og den fjerde Lomé-konvention.

2.2. ØSU er opmærksom på, at EU som følge af WTO-panelets dom af 12. april 1999 er forpligtet til igen at ændre den fælles markedsordning for bananer. ØSU beklager, at WTO's organ til bilæggelse af tvister ikke arbejder på en måde, der er gennemsigtig, og at det i konkurrencemæssig henseende ikke tager højde for de konkrete produktionsbetingelser set ud fra et socialt, miljømæssigt og bæredygtighedsmæssigt synspunkt. ØSU anmoder Kommissionen om i WTO-regi at fortsætte bestræbelserne for, at der tages hensyn til disse problemer.

2.3. ØSU mener imidlertid ikke, at Kommissionens forslag giver den fornødne garanti for markedsføring af EU- og AVS-bananer, fordi dets bestemmelser er mindre gunstige end dem, der indgik i den sidste ændring af den fælles markedsordning for bananer, der trådte i kraft den 1. januar 1999. Indførelsen af en standardtoldsats vil i praksis give de store erhvervsdrivende en kommerciel fordel i forhold til de små producenter og kooperativer og deres markedsføringskanaler, idet førstnævnte kan udnytte nogle stordriftsfordele og midler, som sætter dem i stand til med lavere omkostninger at afsætte en større produktion på markedet.

2.4. ØSU er derfor bekymret over, at de foreslåede ændringer, og især den automatiske overgang til en standardtoldsatsordning, kan få EU- og AVS-bananproducenter til systematisk at bukke under. Det samme kan ske for hovedparten af de erhvervsdrivende, som ikke er multinationale.

2.5. ØSU mener, at markedsføringen af bananer, som er produceret under ordentlige sociale vilkår, bør øges, så producenterne garanteres ret til en indkomst, som giver dem en anstændig levestandard, som fastsat i artikel 33 i EU-traktaten, og så deres ansatte sikres en rimelig løn og arbejdsforhold i overensstemmelse med deres grundlæggende rettigheder.

2.6. ØSU mener, at også markedsføringen af bananer, som er produceret under ordentlige miljømæssige vilkår, bør øges ved at fremme bæredygtige landbrugsmetoder og andre miljøforanstaltninger i landbruget, som kan bidrage til at bevare vores miljø. Ligeledes bør man værdsætte den økologiske produktion, samt den rolle, som landbruget spiller inden for arealforvaltning, pleje af miljøet på landet, bevarelse af etnografiske værdier, osv.

2.7. ØSU mener, at man fortsat bør sikre forbrugerne et varieret udbud af de forskellige banansorter, der for øjeblikket er på markedet. Forbrugerne vil således kunne vælge økologiske produkter og solidaritetsprodukter. Den nye ordning må derfor garantere, at bananer fra såvel EU som AVS-landene og Latinamerika kan eksistere side om side på markedet, og at de opfylder de forskellige kvalitetskriterier, samt at der tages hensyn til produktions- og markedsføringsvilkårene. Tages der hensyn til, at WTO ikke tillader diskriminering mellem beslægtede produkter, som er blevet produceret under forskellige miljø- og sociale forhold, kan de europæiske forbrugere få gavn af den forbedring, som de økologiske produktionssystemer udgør, og af en frivillig kontrolleret etikettering, som kendetegner »Fair trade«-bananproduktionen, sådan som det f.eks. er tilfældet på Windward Islands.

2.8. ØSU mener ligeledes, at EU-producenterne i stigende grad bør satse på kvalitet, der ikke blot skal forstås som smag, men også som ernæringsværdi og præsentation og tager hensyn til miljøet og undgår overdreven anvendelsen af pesticider.

3. Særlige bemærkninger

3.1. ØSU mener, at den automatiske overgang til den standardtoldsatsordning, Kommissionen foreslår, er uberettiget. En sådan ordning kræves ikke af WTO-panelet og ønskes heller ikke af hovedparten af de sagsøgende lande eller af de erhvervsdrivende. ØSU kan derfor ikke acceptere indførelsen af en standardtoldsats og mener, at der bør opretholdes en ikke-diskriminerende toldkontingentordning i mindst 10 år samtidig, med at muligheden for at indføre en anden ordning efter udløbet af denne periode undersøges. I løbet af denne periode vil man især kunne vurdere den nye ordnings konsekvenser i de forskellige producentregioner i EU for beskæftigelse, produktionsstrukturer, producentindkomster og prisudviklingen på markedet.

3.2. ØSU mener, at det nuværende tillægstoldkontingent på 353 000 t er for stort, og at det i de senere år har ført til en overforsyning af markedet, især i 1999, hvor priserne var særligt lave. Af denne grund bør dette kontingent efter ØSU's mening revideres i henhold til markedskravene på en mere realistisk måde.

3.3. ØSU mener, at den metode, som man har valgt at benytte ved tildeling af importlicenser, skulle kunne sætte SMV'er inden for produktion og distribution i stand til at operere på markedet på samme vilkår som de store multinationale foretagender, idet sigtet skal være at give forbrugerne et frit valg og at tilvejebringe et forhold mellem kvalitet og pris, som på én gang opfylder sundheds- og miljøkravene.

3.3.1. I overensstemmelse hermed mener ØSU, at man ved licenstilldelingen bør foretrække metoden med »traditionelle importører/nytilkomne erhvervsdrivende«, som bygger på importoplysningerne i tolldokumenterne og på en længere referenceperiode, inden for hvilken importøren får mulighed for at vælge den bedste treårsperiode. ØSU vurderer, at den metode, hvor licensansøgningerne behandles samtidig, også vil være velegnet til at fordele importlicenserne. Da de ansøgende lande imidlertid går kraftigt imod denne ordning, skønnes det, at der vil kunne opstå nye stridigheder i WTO, hvis man vælger at lægge sig fast på denne ordning.

3.3.2. Følgelig mener ØSU, at ordningen med »traditionelle importører/nytilkomne erhvervsdrivende« egner sig bedst til at opfylde WTO-panelets krav samtidig med, at den positivt imødekommer AVS-landenes og EU-producenternes forventninger. Mere generelt skulle denne løsning kunne sikre en bedre funktionsdygtighed og gennemslugtighed på markedet.

3.3.3. Af ovennævnte årsager opfordrer ØSU Kommissionen til at videreføre sine bestræbelser på at nå frem til en konsensusholdning baseret på en ordning med historiske referenceperioder, som kan opnå den nødvendige tilslutning fra WTO's side.

3.4. ØSU finder det nødvendigt at indføre en række ledsageforanstaltninger for at råde bod på:

- manglerne i forordning (EØF) nr. 404/93 med hensyn til beregningen af udligningsstøtte;
- den manglende iagttagelse af visse bestemmelser i Luxembourg-kompromisset fra juni 1998 og den deraf følgende forskelsbehandling;
- de virkninger, som den nye ændring af importordningen vil få for EU's producenter.

3.4.1. Sådanne foranstaltninger bør omfatte en forhøjelse af den faste referenceindtægt, der anvendes til beregning af udligningsstøtten, samt øvrige tiltag, der anses for nødvendige for at sikre bananproducenterne et passende indkomstniveau, så ugunstige markedsforhold eller følgerne af naturkatastrofer ikke rammer dem for hårdt. Et retsgrundlag for denne forhøjelse kan findes i den nye artikel 299 i EU-traktaten, som tillader, at der fastsættes særlige betingelser for anvendelse af fællesskabsforanstaltninger i ultraperifere regioner.

3.5. ØSU finder det nødvendigt, at der tages hensyn til den ustabile politiske situation i Somalia, som for øjeblikket forhindrer landet i at have en regelmæssig eksport af bananer til EU-markedet. De somaliske producenter bør derfor omfattes af nogle særlige støtteforanstaltninger.

3.6. Multinationale virksomheder i udviklingslandene bør i højere grad tage OECD's retningslinjer i betragtning, hvad social adfærd og miljø- og forbrugeradfærd angår.

4. Konklusion

4.1. ØSU er klar over nødvendigheden af at bringe den bananimportordning, der blev indført med forordning (EØF) nr. 404/93, i overensstemmelse med WTO-panelets afgørelse og således få en ende på de gengældelsesforanstaltninger, USA ensidigt har iværksat over for import af visse EU-produkter. ØSU beklager på den ene side såre, at kriterier såsom ret til udvikling, produktionens bæredygtighed og den sociale dimension, ikke indgår i WTO's referencemål, hvor der hverken tages hensyn til de faktiske produktionsvilkår eller til selskabernes eller regionernes balancemålsætninger. ØSU er på den anden side modstander af ensidige og vilkårlige foranstaltninger, som strider mod princippet om en multilateral holdning og mod en samordnet indsats for at finde frem til de rette løsninger på handelskonflikter. ØSU fastholder, at overensstemmelse med panelets konklusioner ikke må betyde, at den fælles markedsordning gøres mindre effektiv til at opfylde sine grundlæggende mål, især med hensyn til bevarelse af markedsadgangsgarantien for EU- og AVS-bananer, som sikrer både EU- og AVS-producenterne en rimelig indtægt og forbrugerne et varieret udbud af bananer af forskellig oprindelse til rimelige priser i hele EU.

4.1.1. ØSU håber derfor, at der tages behørigt hensyn til dets bemærkninger til den igangværende ændring af den fælles markedsordning for bananer. ØSU kan under ingen omstændigheder acceptere, at fællesskabspræferencen, som er det bærende princip i den fælles landbrugspolitik, afvikles på grund af bortfald af EU-producenternes garanterede markedsadgang. ØSU finder det også vigtigt dels at opretholde den præferenceadgang til fællesskabsmarkedet og de traditionelle fordele, AVS-producenter er garanteret under Lomé-aftalerne, som er en hjørnesten i EU's eksterne politik og udviklingspolitik, dels at nå frem til en løsning, som er forenelig med WTO-reglerne.

Bruxelles, den 29. marts 2000.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om uønskede stoffer og produkter i foderstoffer«

(2000/C 140/04)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 23. marts 2000 under henvisning til EF-traktatens artikel 152 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som udpegede Leif E. Nielsen til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 15. marts 2000.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 371. plenarforsamling, af 29.-30. marts 2000, mødet den 29. marts 2000, med 81 stemmer for, 2 imod og 1 hverken for eller imod følgende udtalelse.

1. Baggrund

1.1. Under dioxinkrisen i juni/juli 1999 fremlagde Kommissionen et ambitiøst arbejdsprogram, som Rådet enstemmigt tilsluttede sig. Nærværende forslag er en del af dette arbejdsprogram. Det indebærer en væsentlig opstramning af reglerne om uønskede stoffer og produkter i foderstoffer. Disse regler er oprindeligt fra 1974⁽¹⁾ og blev som følge af talrige ændringer kodificeret i direktiv 1999/29/EF⁽²⁾.

1.2. Forslaget skal desuden ses i sammenhæng med den efterfølgende hvidbog om EU's fremtidige fødevarer sikkerhed⁽³⁾. Hvidbogen beskriver de overordnede principper for fødevarer sikkerheden og indeholder en oversigt over den række af forslag, som Kommissionen agter at fremsætte i den kommende tid med henblik på en koordineret indsats i alle led i fødevarekæden fra »farm to table«. Oversigten omfatter adskillige forslag på foderstofområdet, ligesom nærværende forslag er nævnt i denne sammenhæng.

1.3. Direktiv 1999/29/EF har til formål at nedbringe indholdet i foderstoffer af uønskede stoffer og produkter, som kan skade dyrs og menneskers sundhed. Det er ifølge direktivets begrundelser umuligt helt at eliminere sådanne stoffer og produkter, og det er urealistisk at fastsætte grænseværdier under analysemetodernes følsomhedsgrænse. Fodermidler og -stoffer må ikke bringes i omsætning i EU, medmindre de er af »sund og sædvanlig handelskvalitet« og overholder nærmere fastsatte grænseværdier for uønskede stoffer⁽⁴⁾.

1.4. Bilag I til direktiv 1999/29/EF, som på baggrund af den videnskabelige og tekniske viden successivt revideres af Kommissionen under medvirken af Den Stående Foderstofkomité, omfatter for nærværende grænseværdier for 6 kemiske stoffer (arzen, bly, fluor, kviksølv, nitrit og cadmium), 21 forskellige produkter (herunder aflatoxin, dieldrin og dioxin) samt 12 botaniske urenheder (forskellige slags sennepsfrø m.v.). Disse grænseværdier gælder for nærmere angivne fodermidler og -stoffer. Der er ikke i bilaget fastsat grænseværdier for indhold af uønskede stoffer i tilsætningsstoffer til foderstoffer⁽⁵⁾. Disse er i visse tilfælde omfattet af de generelle krav om »sund og sædvanlig handelskvalitet«.

1.5. Kommissionen foreslår følgende ændringer i forhold til den hidtidige situation:

- Udstrækning af direktivets anvendelsesområde til tilsætningsstoffer til foderstoffer.
- Der indføres forbud mod fortynding ved overskridelse af det tilladte maksimumsindhold⁽⁶⁾.
- Afskaffelse af muligheden for undtagelse på grund af særlige lokale forhold.
- Der åbnes mulighed for at fastsætte en indgrebstærskel, der er betydeligt lavere end den fastsatte grænseværdi, således at der på et tidligt tidspunkt kan indledes en undersøgelse for at finde kontamineringskilden med henblik på at reducere eller eliminere den.
- Tilpasning af de proceduremæssige bestemmelser vedrørende Den Stående Foderstofkomité til forskriftsproceduren⁽⁷⁾.

(1) Direktiv 74/63/EØF, EFT L 38 af 11.2.1974, s. 31.

(2) EFT L 115 af 4.5.1999, s. 32.

(3) KOM(1999) 719 af 12.1.2000.

(4) Fodermidler er i hovedsagen produkter, som anvendes til fremstilling af blandede foderstoffer.

(5) Tilsætningsstoffer er stoffer, præparater eller mikroorganismer, som tilsættes foderstoffer med henblik på opnåelse af en positiv effekt i forbindelse med brugen af det pågældende foder.

(6) Bortset fra enkelte uønskede stoffer har det hidtil været muligt for virksomhederne at fortynde koncentrationen af uønskede stoffer og produkter i et parti fodermidler eller -stoffer.

(7) Rådets afgørelse 1999/468/EF, EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU støtter intentionerne og den overordnede prioritering i Kommissionens hvidbog vedrørende en opprioritering af fødevarer sikkerheden i EU gennem en samordnet indsats i alle led i fødevarekæden. Gennem sin sammensætning af repræsentanter fra samtlige involverede interessekategorier er ØSU et naturligt og velegnet forum for behandling af såvel de overordnede aspekter som de konkrete forslag vedrørende EU's fremtidige fødevarer sikkerhed. ØSU vil derfor i begge henseender søge at yde konstruktive og realistiske bidrag til gennemførelse af en forsvarlig fødevarer sikkerhed i EU.

2.2. ØSU støtter herunder ligeledes Kommissionens arbejdsprogram vedrørende dioxin. Efter den akutte situation i juni 1999 blev opmærksomheden efterfølgende rettet mod det mere permanente dioxinproblem. ØSU erkender dette miljøproblem, hvis omfang varierer fra land til land afhængig af forbrændingsteknologien.

2.3. Dioxinproblemet bør som andre miljøproblemer i EU efter ØSU's opfattelse først og fremmest angribes ved kilden, dels gennem frasortering og genanvendelse eller bortskaffelse af affaldsstoffer, som udvikler dioxin ved forbrænding, og dels gennem røgfiltere på forbrændingsanlæg til opfangning af den resterende dioxin. Der er de senere år konstateret en vis nedgang i emissionen af dioxin, men det vil være en årrække, før der kan konstateres en mærkbar nedgang af dioxinindholdet i den belastede del af fiskebestanden og de belastede landområder. Det er derfor nødvendigt at fastsætte realistiske grænseværdier og fjerne de mest belastede fiskeri- og landbrugsprodukter fra fødekæden. Det er herunder vigtigt, at der er harmoni mellem grænseværdierne for produkter til human konsum og for dioxiner i olier og fedtstoffer til foderbrug, hvor fastsættelsen af sidstnævnte er underlagt ovennævnte komitéprocedure.

2.4. Dioxinproblemet illustrerer således den nære sammenhæng mellem fødevarer sikkerhed og beskyttelse af miljøet. Produktionen af vegetabiliske og animalske fødevarer er udsat for miljømæssige påvirkninger undervejs i produktionsforløbet i form af forskellige kemiske forbindelser. Ligesom for dioxin skal disse påvirkninger først og fremmest angribes ved kilden. Kravet om øget fødevarer sikkerhed indebærer derfor samtidig en intensivering af EU's fremtidige indsats på miljøområdet. Det må dog samtidig sikres, at EU's bestræbelser i så henseende ikke undergraves ved import fra tredjelande.

2.5. I forbindelse med det konkrete forslag vedrørende uønskede stoffer i foderstoffer er der behov for øget opmærksomhed og en intensiveret indsats for at nedsætte den samlede

mængde af uønskede stoffer og produkter, som indgår i foderstofproduktionen og dermed i fødekæden. Dette er udover de nævnte aspekter i forbindelse med hvidbogen i overensstemmelse med forsigtighedsprincippet. Indholdet af uønskede stoffer og produkter i foderstoffer må under ingen omstændigheder indebære fare for menneskers og dyrs sundhed. De enkelte grænseværdier må derfor fastsættes på grundlag af den aktuelle viden og de foreliggende videnskabelige kendsgerninger under anvendelse af en tilstrækkelig sikkerhedsfaktor, som tager højde for utilstrækkelig viden på området og den mulige synergieffekt mellem forskellige risikofaktorer.

2.6. På denne baggrund støtter ØSU indførelsen af specifikke grænseværdier for indhold af uønskede stoffer i tilsætningsstoffer og afskaffelse af muligheden for fortynding, uanset at disse forslag er meget vidtgående og indebærer en »kursændring« i forhold til tidligere. En sådan opstramning vil i højere grad end hidtil motivere de involverede virksomheder til at træffe forebyggende foranstaltninger gennem overvågning af råvarernes kvalitet, indførelse af yderligere kontraktlige forpligtelser over for leverandører samt indgreb ved kilden. Det må dog afklares, hvad der skal ske med de råvarer, som f.eks. korn, som overskrider grænseværdien, og hvor producenten ikke selv er skyld i forureningen. Forslagets vedtagelse vil dog alt andet lige indebære en fordyrelse af EU's foderstofproduktion, og Kommissionen bør i forbindelse med forslagets vedtagelse fremlægge en cost/benefit-analyse af virkningerne.

2.7. ØSU støtter oplægget i hvidbogen vedrørende den fremtidige kontrolindsats, herunder samspillet mellem EU's og medlemslandenes kontrolmyndigheder. I denne forbindelse bør EU's og medlemsstaternes kontrolsystemer i fremtiden indeholde størst muligt incitament for virksomheder i foderstofbranchen og råvareproducenter m.v. til at sikre det lavest mulige indhold af uønskede stoffer. Dette bør sikres gennem fortsat udbygning af obligatorisk og godkendt egenkontrol i virksomhederne, som kan afsløre forureningskilder hurtigere og mere effektivt, end det er muligt for de statslige myndigheder. Der bør således i langt højere grad sættes på HACCP-princippet i forbindelse med godkendelse eller certificering af virksomhedernes egenkontrol samt kvalitetssikring og registrering af data for de enkelte partier, således at det er muligt at spore forureningskilder på et tidligere tidspunkt og mere effektivt end hidtil. Udvikling og ibrugtagning af teknisk udstyr og informationsteknologiske systemer samt en intensivering af uddannelsesindsatsen vil være nødvendig i så henseende.

2.8. Det må samtidig sikres, at kontrollen er tilstrækkelig effektiv og at den håndhæves på samme måde i medlemsstaterne. Omkostningerne til bortskaffelse af partier, hvor indholdet

af uønskede stoffer overskrider grænseværdierne, kan friste virksomheder til at »undlade at konstatere«, at grænseværdierne er overskredet i visse partier i en fase af produktionen. Det er desuden vanskeligt at konstatere, om partier indført til EU fra tredjelande, er blevet blandet, eller om afviste partier »vender tilbage« efter opblanding. Det samme gælder produktionen af foderblandinger på den enkelte landbrugsbedrift. ØSU forventer, at fremtidig egenkontrol, registrering, kvalitets-sikring m.v. i virksomhederne kombineret med en intensiveret indsats fra myndighederne, indførelse af kontraktlige forpligtelser ved leverancer fra tredjelande m.v., vil medvirke til at formindske omfanget af disse problemer.

2.9. På den ene side skal grænseværdierne under anvendelse af ovennævnte principper fastsættes på et niveau, som er praktisk anvendeligt. På den anden side er det dog samtidig nødvendigt ved fastsættelsen af de enkelte grænseværdier at tage vidtgående hensyn til bl.a. de praktiske, teknologiske, økonomiske og konkurrencemæssige aspekter, som gør sig gældende i forbindelse med pågældende uønskede stof eller produkt i kombination med pågældende foderstof, fodermiddel eller tilsætningsstof. Specielt bør grænseværdierne for uønskede stoffer og produkter i tilsætningsstoffer fastsættes under hensyn til den begrænsede koncentration heraf i de færdige blandinger.

2.10. Øgede krav i EU på dette som på andre tilsvarende områder forudsætter en løbende tilpasning af de internationale samhandelsregler. Dette er ikke mindst afgørende for den europæiske foderstofindustri internationale konkurrenceevne. Der er, som påpeget i hvidbogen, sket en bemærkelsesværdig udvikling i så henseende. ØSU opfordrer til, at der fra EU's side gennemføres en betydelig indsats for at skabe større international forståelse for disse aspekter i fremtiden kombineret med en intensivering af den videnskabelige indsats på området.

2.11. Ifølge forslaget er medlemsstaterne forpligtet til at kræve en undersøgelse af kontamineringer med hensyn til oprindelse og reduktion eller fjernelse af kontamineringskilden, hvis der påvises et ikke ubetydeligt indhold af visse uønskede stoffer eller produkter. Med henblik herpå kan Kommissionen under medvirken af Den Stående Foderstofkomité fastsætte en indgrebstærskel i bilaget for pågældende stoffer og produkter »langt under de fastsatte maksimumsindhold«. ØSU kan tilslutte sig dette forslag, såfremt indførelsen af indgrebstærskler ikke rejser tvivl vedrørende det videnskabelige grundlag. Det er desuden afgørende, at anvendelse af indgrebstærsklerne ikke medfører urimeligheder for de pågældende virksomheder, f.eks. i form af offentlig omtale og eventuelle misforståelser vedrørende forståelse af de faktiske forhold.

2.12. Den hidtidige adgang til som følge af særlige forhold at overskride grænseværdierne for foder produceret og anvendt

på en landbrugsbedrift uden efterfølgende forarbejdning, f.eks. i forbindelse med udvikling af toksiner i korn som følge af klimatiske forhold, har ikke været anvendt i praksis. ØSU kan derfor tilslutte sig, at undtagelsen afskaffes. Det skal dog i denne forbindelse påpeges, at nedsættelse af pesticidforbruget øger risikoen for svampeangreb og dermed udvikling af toxiner.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Definitionerne af »foderstoffer« og »fodermidler« i artikel 2 er beskrevet med let varierende sprogbrug for de samme elementer og begreber, hvilket bør harmoniseres. Desuden har visse af bestemmelserne i forslaget karakter af enslydende formuleringer, som med fordel kan forenkles, jf. f.eks. artikel 10, stk. 3, vedrørende pligt til underretning af myndighederne ved viden om overskridelse af grænseværdierne, samt artiklerne 11 og 12 vedrørende forskriftsproceduren for Den Stående Foderstofkomité.

3.2. En vedtagelse af de foreslåede ændringer kræver konsekvensrettelser i bilaget. Det er uklart, om Kommissionen forestiller sig specifikke eller ensartede grænseværdier for foderstoffer, fodermidler og tilsætningsstoffer for de enkelte uønskede stoffer. Det er herunder et spørgsmål, hvorvidt differentierede grænseværdier for indhold af uønskede stoffer i tilsætningsstoffer er berettiget i visse tilfælde.

3.3. Der er i forslaget ikke taget stilling til spørgsmålet om dekontaminering. ØSU finder, at det bør være muligt at dekontaminere, hvis det kan ske uden forringelse af pågældende foderstof, fodermiddel eller tilsætningsstof.

3.4. Der er fra visse sider udtrykt bekymring for, at fodring af dyr med f.eks. genmodificeret majs og sojaprotein indeholdende antibiotiske markorgener, kan medføre øget antibiotikaresistens. ØSU går ud fra, at godkendelsesproceduren og den kommende regulering af »novel feed« tager højde for denne risiko.

3.5. Nikkel anvendes som katalysator under hærkning af fedt. Det fjernes normalt efter processen, men er fundet i betydelige koncentrationer i partier af foderfedt. Nikkel er uønsket af miljømæssige grunde og medfører risiko for allergi. Ifølge bilaget til direktiv 96/25/EF⁽¹⁾ skal fodermidler, i det omfang det er muligt gennem god fremstillingspraksis, være

⁽¹⁾ Fremgår af ændring ved Kommissionens direktiv 98/67/EF (EFT L 261 af 24.9.1998 s.13).

fri for kemiske urenheder, der skyldes, at der i fremstillingsprocessen er anvendt tekniske hjælpestoffer ...». Denne bestem-

melse har vist sig utilstrækkelig, og der bør derfor i bilaget til nærværende direktiv fastsættes en grænseværdi for nikkel.

Bruxelles, den 29. marts 2000.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 79/373/EØF om handel med foderblandinger«

(2000/C 140/05)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 23. marts 2000 under henvisning til EF-traktatens artikel 152 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som udpegede Leif E. Nielsen til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 15. marts 2000.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 371. plenarforsamling af 29.-30. marts 2000, mødet den 29. marts 2000, følgende udtalelse med 78 stemmer for og 1 imod.

1. Baggrund

1.1. EU har et omfattende og komplekst regelsæt vedrørende foderstoffer, som så vidt muligt forener hensynene til sikkerhed og sundhed, information vedrørende indhold og anvendelse samt den fri konkurrence og samhandel. I nærværende ændringsforslag foreslår Kommissionen indførelse af obligatorisk »åbne« blandinger i form af detaljerede oplysninger vedrørende foderstoffernes kvalitative og kvantitative sammensætning. Hidtil har der været tale om »lukkede« blandinger med angivelse af fodermiddelkategorier uden nærmere kvalitative eller kvantitative oplysninger. For at undgå anprisninger og vildledning er det dog fortsat kun tilladt at anføre objektive eller målelige størrelser, der kan påvises.

1.2. Rådets direktiv 79/373/EØF om handel med foderblandinger⁽¹⁾ som ændret ved Rådets direktiv 90/44/EØF⁽²⁾ indeholder reglerne om mærkning vedrørende sammensætning og anvendelse. Da direktiv 90/44/EØF blev vedtaget i 1990, var en mængdemæssig bestemmelse af de anvendte fodermidler

angiveligt forbundet med kontrolproblemer, bl.a. på grund af de anvendte fodermidlers art, blandingeres kompleksitet og fremstillingsmetoderne. Derfor blev det besluttet ikke at kræve mængdeangivelse af fodermidlerne, ligesom flere fodermidler blev grupperet under en fællesbetegnelse, og oplysningerne omfatter kategorier af fodermidler.

1.3. Spørgsmålet om åbne kontra lukkede blandinger er efterfølgende drøftet intenst. Europa-Parlamentet og dets midlertidige undersøgelsesudvalg vedrørende BSE har siden februar 1997 vedholdende krævet obligatorisk, åben deklaration med kvalitative oplysninger om komponenterne og fodermidlernes oprindelse, ligesom et ønske om kvantitative oplysninger blev fremført ved flere lejligheder. Kommissionen og Den Stående Foderstofkomité har heroverfor påpeget, at krav om kvantitativ og kvalitativ mærkning forudsætter mulighed for kontrol af oplysningerne, samt at mærkningen bør være baseret på anerkendte analysemetoder. På et møde i Den Stående Foderstofkomité samtidig med »dioxin-krisen« i juli 1999 gik de fleste medlemsstater dog ind for en fakultativ, åben deklaration.

⁽¹⁾ EFT L 86 af 6.4.1979, s. 30.

⁽²⁾ EFT L 27 af 31.1.1990, s. 35.

1.4. Kommissionen erkender i nærværende forslag fordelene for brugerne ved en åben deklaration, samt at BSE-krisen og tilfældene af dioxin-forurening understreger nødvendigheden af detaljerede oplysninger. Den kvalitative og kvantitative bestemmelse af fodermidlerne i foderstoffer til brugsdyr giver angiveligt fortsat anledning til vanskeligheder, men kontrol af mærkningen på basis af analyser kan ifølge Kommissionen suppleres med kontrol af dokumenter fra producenten, herunder kontrol gennemført af oprindelseslandets officielle myndigheder.

1.5. På denne baggrund foreslår Kommissionen »på dette stadium« obligatorisk angivelse af alle fodermidler og mængden heraf i foderblandinger til brugsdyr.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Der er forskellige opfattelser af, hvorvidt de hidtidige regler har været formålstjenlige. Generelt ønsker landbruget af produktionsmæssige hensyn størst mulig gennemsigtighed i form af åbne blandinger, mens foderstofindustrien fastholder ønsket om lukkede blandinger under henvisning til vanskelighederne ved at kontrollere mærkningen, nødvendigheden af at beskytte produktudviklingen og den intellektuelle ejendomsret til sammensætningerne, samt de praktiske problemer med at gengive den skiftende sammensætning i mærkningen. Foderstofindustrien hævder samtidig, at en åben deklaration giver en falsk illusion af sikkerhed, samt at kravene vil blive mere vidtgående end for levnedsmidler. Desuden eksisterer forskellige traditioner og praksis i medlemslandene. Hollandsk landbrug og industri ønsker f.eks. mulighed for at bibeholde den traditionelle praksis i landet, hvorefter de andelsejede foderstofvirksomheder kontrolleres af et uafhængigt institut (»De Schothorst«), som undersøger foderblandingerne kvalitet og sammensætning i foderstofvirksomhederne. Samtidig er foderstofvirksomhederne efter anmodning fra den enkelte landmand forpligtet til fortroligt at give alle relevante oplysninger.

2.2. ØSU erkender i en vis udstrækning berettigelsen af foderstofindustriens betænkeligheder, men finder samtidig, at det stigende behov i husdyrproduktionen for kendskab til foderstoffernes præcise sammensætning og aftagersidens stigende krav til dokumentation fra de forudgående led i produktionen nødvendiggør en ændring. Hertil kommer ikke mindst den nødvendige opprioritering af aspekterne omkring fødevarerikkerhed og myndighedernes stigende krav til dokumentation og mulighederne for at spore forureninger og uønskede stoffer tilbage til kilden.

2.3. En fakultativ åben deklaration vil være i modstrid med hensynet til information og gennemsigtighed, ligesom den vil medføre konkurrenceforvridning mellem foderstofproducenterne. Desuden kræver fakultativ og obligatorisk åben deklaration samme kontrolmulighed. Hensynet til gennemsigtighed må gå forud for hensynet til beskyttelse af virksomhedernes produktudvikling. Der er ikke tale om beskyttelsen af intellektuel ejendomsret, da fodersammensætninger normalt ikke er patenterede. Over for foderstofindustriens påstand om, at obligatorisk åben deklaration vil stoppe udviklingen mod nye og bedre fodermidler, finder ØSU, at gennemsigtighed som udgangspunkt må anses at medføre en sundere konkurrence med større incitament til produktion af bedst mulige blandinger.

2.4. Problemet vedrørende ændring af mærkerne, når fodersammensætningen ændres, kan som foreslået af Kommissionen løses ved, at den åbne deklaration med fodermidlerne angivet i vægtprocent kan anføres på en anden etikette eller i et særligt følgedokument. I fremtiden vil egenkontrol i foderstofvirksomhederne, certificering af interne kontrolsystemer, registrering af varepartier m.v. i stigende grad blive nødvendig som følge af krav fra såvel aftagersiden som fra det offentlige. ØSU finder derfor, at dokumentkontrol som supplement til analyseresultater vil være naturlig i fremtiden. Dokumentkontrol har dog ikke hidtil vist sig nødvendig i medlemsstater, som på frivilligt grundlag har praktiseret åben mærkning og kontrol hermed.

2.5. ØSU kan tilslutte sig, at ændringsforslaget ikke omfatter foder til selskabsdyr. Det nuværende regelsæt herfor må anses som tilstrækkeligt, således at status quo bevares for disse produkter. Der vil således fortsat være mulighed for en obligatorisk, delvis åben deklaration (med mulighed for at angive fodermidlerkategorier i stedet for fodermidlerne selv) eller en fakultativ, åben deklaration.

2.6. ØSU kan af ovennævnte grunde tilslutte sig Kommissionens forslag, som det fremgår af tekstens forklaringer og begrundelser.

3. Særlige bemærkninger

3.1. ØSU beklager, at det for uindviende ikke er muligt at skaffe sig et nøjagtigt overblik over konsekvenserne af de tekstmæssige ændringer i et forslag som det foreliggende som følge af manglen på en konsolideret tekst indeholdende samtlige ændringer siden vedtagelsen af den oprindelige tekst i 1979. Det er af denne grund ikke muligt at kommentere den

detaljerede udformning af Kommissionens forslag. ØSU må af hensyn til reglernes overskuelighed opfordre til, at konsolidere-

de tekster til enhver tid i det mindste er tilgængelige i CELEX-systemet.

Bruxelles, den 29. marts 2000.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Årsrapport for Samhørighedsfonden 1998«

(2000/C 140/06)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 18. oktober 1999 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed, som udpegede Victor Sequeira til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 7. marts 2000.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 371. plenarforsamling af 29.-30. marts 2000, mødet den 29. marts 2000, følgende udtalelse med 83 stemmer for, 1 imod og ingen hverken for eller imod.

1. Indledning

1.1. Det Økonomiske og Sociale Udvalg er i henhold til Samhørighedsfondsforordningen atter blevet bedt om at afgive udtalelse om årsberetningen for Samhørighedsfonden 1998. Samhørighedsfonden blev oprettet med det formål at styrke den økonomiske og sociale samhørighed i EU ved finansielt at støtte realiseringen af projekter på miljø- og transportområdet i Spanien, Grækenland, Irland og Portugal i perioden 1993-1999.

1.2. Fonden råder over en initial budgetbevilling på 15 510 mio. ECU⁽¹⁾ i en periode, der strækker sig ud over perioden for den nuværende fællesskabsstøtteramme FSR II, eftersom den også dækker det finansielle samhørighedsinstrument, som var operationelt mellem 1. april 1993 og 26. maj 1994.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU glæder sig over at få lejlighed til at afgive udtalelse om Samhørighedsfonden 1998, men gentager dog

en bekymring, det allerede har udtrykt i tidligere udtalelser, vedrørende Kommissionens meget sene fremlæggelse af rapporten.

2.2. Den årsrapport, der nu er til behandling, er fremlagt endnu senere end rapporten for 1997. Dette gør det umuligt for Kommissionen at gribe ind i tide for at korrigere for eventuelle problemer eller tage betænkeligheder eller forslag formuleret af ØSU eller andre instanser til følge. Denne kritik er særlig relevant i det indeværende regnskabsår, idet 1999 er det sidste år, hvor Samhørighedsfonden dækkes af de finansielle overslag for 1994-1999.

2.3. For så vidt angår årsrapportens opbygning udtrykker ØSU tilfredshed med nogle konstaterede forbedringer, navnlig rapportens disposition samt sammenfatningerne af visse kapitler eller punkter. Rapporten bliver derved kortere og lettere forståelig.

2.4. ØSU glæder sig over resultaterne af Kommissionens undersøgelse af, om princippet om betinget støtte var overholdt. Resultaterne viser, at de fire medlemsstater, der er støtteberettigede under Samhørighedsfonden, respekterer de fastsatte makroøkonomiske krav.

⁽¹⁾ I 1992-priser. Udtrykt i justerede priser beløber bevillingen sig til 16 750,8 mio. euro.

2.5. Dog er ØSU betænkelig ved de forsinkelser og den langsommelighed, hvormed de nationale administrationer indgiver anmodninger om betalinger som konstateret af Kommissionen under overvågningsmissioner.

2.5.1. Disse forsinkelser kan ud over at føre til manglende finansiell effektivitet (evt. midlertidig knaphed på ressourcer) have negative konsekvenser for den konkrete gennemførelse af projekterne og derved undergrave fondens fornemste målsætning, nemlig styrkelsen af den økonomiske og sociale samhørighed.

2.6. ØSU glæder sig endnu en gang over, at der ikke har været afsløret eller anmeldt nogen tilfælde af svig i anvendelsen af midlerne fra Samhørighedsfonden.

2.7. Kommissionens overvågning af projekter finansieret af Samhørighedsfonden enten via overvågningsudvalgene eller via kontrolbesøg spiller efter ØSU's opfattelse en afgørende rolle, idet den fungerer som en mekanisme, der »slår alarm« over for de instanser, der står for projekterne, og gør det muligt i tide at afsløre afvigelser/forsinkelser i forhold til det fastlagte program, således at parterne i fællesskab kan finde løsninger, som forbedrer projektgennemførelsen.

2.8. ØSU ville have fundet det relevant, om rapporten lige som den forudgående rapport havde indeholdt et afsnit om de vigtigste politiske forslag for fremtiden, navnlig vedrørende udvikling og prioriteter inden for den næste fællesskabsstøtteramme. ØSU mener, at der i denne årsrapport burde have været henvist til dokumenter som Kommissionens meddelelse »Strukturfondene og disses koordinering med Samhørighedsfonden« fra juli 1999.

3. Specifikke bemærkninger

3.1. Principper for udgiftsdækning

3.1.1. ØSU konstaterer med tilfredshed, at arbejdet med at fastlægge principper for udgiftsdækning i forbindelse med fondens støtte er afsluttet, og at disse kriterier nu vedlægges alle Kommissionens beslutninger om støtte fra fonden. Dette vil uvægerligt have positive virkninger på gennemførelsen i de finansielle forbindelser mellem alle de parter, der involveret i processen.

3.1.2. ØSU beklager dog, at arbejdet hermed først blev fuldført og anvendt konkret i løbet af 1998, dvs. mindre end to år før den nuværende Samhørighedsfonds anvendelsesperiode udløber.

3.2. Finansiell gennemførelse

3.2.1. ØSU udtrykker igen tilfredshed med den exceptionelle gennemførelsesrate for Samhørighedsfonden, som i 1998 opretholdt niveauet på 100 %.

3.3. Den gode finansielle gennemførelse i perioden, der sluttede i 1998, indebar et kumuleret forbrug på 13 632,5 mio. ECU, eller på 81,4 % af Samhørighedsfondens samlede bevillinger for perioden 1993-1999.

3.3.1. Der er for regnskabsåret 1999 budgetteret med 3 118 mio. ECU svarende til 18,6 % af Samhørighedsfondens samlede budget; det betegner en stigning på 8,6 % i forhold til det tildelte og gennemførte budget for 1998.

3.3.2. ØSU håber derfor, at medlemsstaterne har tilstrækkelig kapacitet til fuldt ud at anvende de midler, der fortsat er disponible inden for denne Samhørighedsfonds retlige ramme, og dermed sikre en endelig gennemførelsesrate på 100 %.

3.4. Fordeling af midlerne

3.4.1. ØSU glæder sig ligeledes over, at fordelingen i 1998 af Samhørighedsfondens midler til modtagerne svarer til den forud fastsatte vejledende fordeling.

3.4.2. Fordeling af bevillingerne pr. medlemsstat i procent:

	Vejledende procentintervaller	Udnyttede bevillinger i % 1993-1998
Grækenland	16-20	18,0
Spanien	52-58	55,0
Irland	7-10	9,0
Portugal	16-20	18,0

3.5. For så vidt angår midlernes fordeling på fondens to interventionsområder, glæder ØSU sig over de seneste års indsats i almindelighed — og i 1998 i særdeleshed — for at sikre en bedre balance mellem henholdsvis miljø- og transportinfrastrukturprojekter.

3.5.1. Denne udvikling har betydet, at der ved udgangen af 1998 kunne konstateres en ligelig fordeling af bevillingerne til miljø (50,1 %) og transport (49,9 %); denne balance genfindes i den enkelte støtteberettigede medlemsstat, omend med små afvigelser.

3.5.2. For perioden 1993-1999 er den procentuelle fordeling af midlerne følgende:

	1993-1997	1998	1993-1998
Miljø			
I alt	49,1	53,5	50,1
Grækenland	54,2	40,6	51,4
Spanien	48,3	55,3	49,8
Irland	47,0	55,0	48,7
Portugal	47,7	60,1	50,3
Transport			
I alt	50,8	46,5	49,9
Grækenland	45,8	59,4	48,6
Spanien	51,7	44,7	50,2
Irland	53,0	45,0	51,3
Portugal	52,3	39,9	49,7

3.6. ØSU mener, uden at modsige de generelle bemærkninger i punkt 2.3, at analysen pr. støtteberettiget medlemsstat

i rapportens kapitel 3 »Projektstyring og trufne foranstaltninger«, i visse henseender er ringere end de tidligere år. Det skyldes ikke blot den meget kompakte tekst i visse afsnit, men også at der for nogle af modtagerlandene ikke forelægges harmoniserede oversigtsresuméer.

3.7. Med udgangspunkt i indikatoren »Betalingsbevillinger i procent af forpligtelsesbevillinger« er ØSU tilfreds med det gennemsnitlige niveau for gennemførelsen af projekterne og konstaterer en mindre forbedring i forhold til perioden 1993-1997, navnlig på miljøområdet.

3.8. ØSU må dog henlede opmærksomheden på visse diskrepanser, såvel mellem de to interventionsområder — hvor den ovenfor nævnte indikator ligger på 87,8 % for transportområdet og kun 57,9 % for miljøområdet — som mellem modtagerlandene — hvor indikatoren varierer fra 67,8 % for Spanien til 90,8 % for Portugal.

3.8.1. Kommissionen bør sætte stærkere ind på dette område — da slutningen på de nuværende finansielle overslag for Samhørighedsfonden nærmer sig — således at man sikrer, at samtlige projekter under gennemførelse gøres færdige og betales rettidigt.

3.8.2. Forpligtelser og betalinger efter sektor og modtagerland

	Forpligtelser pr. sektor 1993-1998 i mio. ECU			Betalinger pr. sektor 1993-1998 i mio. ECU			Betalingerne som % af forpligtelserne 1993-1998		
	I alt	Transport	Miljø	I alt	Transport	Miljø	I alt	Transport	Miljø
Grækenland	2 448,7	1 191	1 257,7	1 691,1	878,2	812,9	69,1	73,7	64,6
Spanien	7 493,5	3 764,4	3 729,1	5 080,6	3 383	1 697,6	67,8	89,9	45,5
Irland	1 225,7	628,8	596,9	922,1	536,1	386	75,2	85,3	64,7
Portugal	2 455,7	1 220,5	1 235,5	2 230,3	1 178,1	1 052,2	90,8	96,5	85,2
Teknisk bistand	8,2	—	—	4,7	—	—	57,3	—	—
I alt	13 631,8	6 804,7	6 818,9	9 928,8	5 975,4	3 948,7	72,8	87,8	57,9

3.9. For så vidt angår den finansielle fordeling mellem projekter på miljøområdet, konstaterer ØSU en positiv udvikling inden for støtten til spildevandssektoren, i overensstemmelse med kravene i direktiv 91/271/EF.

3.9.1. ØSU må dog atter en gang udtrykke betænkelighed ved udviklingen i støtten til naturbeskyttelse, navnlig på områderne erosionskontrol og skovrejsning, hvis andel af den samlede støtte faldt i perioden 1993-1998 i forhold til perioden 1993-1997: henholdsvis 8,6 % i forhold til 9,2 %.

3.9.2. For at understrege relevansen af dette indsatsområde specielt for medlemsstater i Middelhavsområdet skal ØSU pege på effekten af indsatsen mod ørkendannelse, beskyttelse af vandressourcerne og indsatsen mod erosion. Det er derfor vigtigt, at medlemsstaterne kan forstærke deres skovrejsningspolitik ved hjælp af Samhørighedsfonden.

3.9.3. ØSU håber derfor, at der i 1999 vil blive sat stærkt ind på miljøbeskyttelse, som er en afgørende betingelse for at forbedre befolkningernes levevilkår og for at sikre en bæredygtig udvikling på regionalt, nationalt og tilmed globalt plan.

3.9.4. Procentvis fordeling af bevillingerne til miljøsektoren

	1993-1997	1998	1993-1998
Drikkevand	31,7	30,5	31,4
Spildevand	40,6	47,9	42,3
Fast affald	10,2	14,2	11,1
Erosionskontrol og skovrejsning	9,7	4,6	8,6
Andet	7,8	2,7	6,7
I alt	100,0	100,0	100,0

3.10. For så vidt angår fordelingen af midlerne på transportområdet konstaterer ØSU med tilfredshed, at jernbaneprojekter i 1998, modsat den tidligere tendens, skrev sig for den største del af støtten med 45,9 % af bevillingerne.

3.11. Da 1998 var det næstsidste år for Samhørighedsfonden, der dækkes af de nugældende finansielle overslag 1994-1999, er ØSU fortsat bekymret over, at vejtransportsektoren fortsat modtager størsteparten af de ressourcer, der budgetteres med i transportsektoren, nemlig ca. 64,1 % af bevillingerne for perioden 1993-1998. Det anbefaler at iværksætte foranstaltninger med henblik på at mindske denne skævhed.

3.11.1. ØSU udtrykte allerede i udtalelsen om årsrapporten om Samhørighedsfonden 1997 bekymring over de begrænsede investeringsmidler afsat til projekter i sø- og flodhavne, og det opfordrede til en særlig indsats for at afhjælpe denne situation. ØSU synes derfor — på trods af at det er bekendt med Kommissionens begrundelse, hvorefter disse aktiviteter er indkomstskabende og derfor ikke får samme støtte fra Samhørighedsfonden — at der er grund til betænkelighed ved nedgangen i støtten til havne i forhold til de samlede bevillinger til transportsektoren i 1998.

3.11.2. ØSU anfører, at de transportprioriteter, Kommissionen for nyligt bebudede i meddelelsen om »Strukturfondene og disses koordinering med Samhørighedsfonden«, herunder navnlig styrkelsen af transportnettenes effektivitet og garantien for en bedre modal balance (mellem de forskellige transportformer), ikke må overses af Samhørighedsfonden.

Procentvis fordeling af bevillingerne til transportsektoren

	1993-1997	1998	1993-1998
Veje	69,3	42,7	64,1
Jernbaner	22,8	45,9	27,4
Lufthavne	3,9	10,4	5,2
Havne	3,3	0,8	2,8
Trafikkontrolsystemer	0,7	0,1	0,6
I alt	100,0	100,0	100,0

3.12. Evaluering af Samhørighedsfondens virkninger

3.12.1. Rapporten bekræfter Samhørighedsfondens positive virkninger på den økonomiske aktivitet, herunder navnlig skabelse af beskæftigelse i modtagerlandene. De forskellige kvantitative evalueringsundersøgelser af støtteeffekten giver yderligere oplysninger om omfanget af disse virkninger.

3.12.2. Den mest avancerede økonomiske model, der anvendes til måling af Samhørighedsfondens effekt er den, London School of Economics er i færd med at udarbejde (Kommissionen burde give flere oplysninger om denne models data). Kommissionen har i en deskriptiv og summarisk form præsenteret nogle af resultaterne fra denne undersøgelse, men den har beklageligvis ikke fremlagt kvantitative data, selv ikke i en ikke-teknisk form.

3.12.3. Kommissionen giver ikke desto mindre nogle interessante oplysninger vedrørende Samhørighedsfondens delvise effekt på vejinvesteringer foretaget i Spanien og Portugal (men ikke i Irland og Grækenland).

3.12.4. Kommissionen fastholder den vurdering, den allerede præsenterede i 1997-rapporten om Samhørighedsfondens effekt og anfører, at der for hver million ECU givet som støtte direkte skabes 20 arbejdspladser i transportsektoren og 25 på miljøområdet. Disse vurderinger afspejler primært investeringernes direkte effekt, men gør det ikke muligt at vurdere effekten på udbudssiden i form af forbedringer i den berørte regions konkurrencestilling. Derfor bør disse vurderinger af, om de skabte arbejdspladser kan fastholdes på mellemlang sigt og om projektet ville være blevet iværksat uden finansiell støtte, fortolkes med nogen forsigtighed.

3.12.5. Det glæder ØSU at konstatere, at Samhørighedsfonden fra 1993 til 1998 angiveligt har skabt 398 600 arbejdspladser. Af samme grunde som nævnt ovenfor burde Kommissionen imidlertid udvise en vis forsigtighed, når den kommer med sådanne skøn, og i øvrigt pege på de vigtigste problemer, der knytter sig til udarbejdelsen af den.

3.13. ØSU glæder sig over de vigtigste resultater af ex post evalueringsundersøgelserne både i miljøsektoren — hvor der konstateres positive virkninger for lokalbefolkningen, den økonomiske udvikling og miljøet — og i transportsektoren, hvor der på trods af, at den direkte beskæftigelsesvirkning ikke er langsigtet, konstateres en ret positiv virkning på erhvervsaktiviteten og for lokalbefolkningen, navnlig i form af kortere transporttid og lavere transportomkostninger og forbedrede økonomiske og sociale systemer.

3.14. Bevillinger til bekæmpelse af svig

3.14.1. Det glæder ØSU at konstatere, at ansøgninger om støtte under udgiftsområdet bevillinger til bekæmpelse af svig generelt øremærkes til videreuddannelse af det personale, der er specialiseret i kontrol med og afsløring af svig i forbindelse med projekter finansieret af Samhørighedsfonden (5 ud af 6 ansøgninger). Det vil styrke og effektivisere overvågningen og kontrollen med anvendelsen af midler fremover.

4. Konklusion

4.1. ØSU håber, at de næste årsrapporter kommer til at indeholde mere detaljerede og fyldestgørende oplysninger om kvalitative og kvantitative virkninger af Samhørighedsfondens indsats. Det er efter ØSU's opfattelse af central betydning, at oplysningerne om de vigtigste resultater af evalueringsundersøgelserne af fondens indsats spredes, og at Kommissionen og andre involverede drøfter disse resultater.

4.2. ØSU mener, at Kommissionen bør sætte kraftigere ind på at intensivere overvågning og kontrol med eventuelle forsinkelser i medlemsstaterne og i disses forvaltninger. Det vil sikre, at anmodninger om betalinger indgives rettidigt til Kommissionen, hvorved fondens finansielle forvaltning effektiviseres.

4.3. ØSU håber ligeledes, at Kommissionen vil sætte alle kræfter ind på fremover at sikre, at der ikke som tidligere forekommer forsinkelser i dens forelæggelse af årsrapporten for ØSU.

4.4. ØSU mener, at Kommissionen bør ansøre til interaktive projekter på transport- og miljøområdet i fondens fremtidige aktioner.

4.5. Samhørighedsfondens fremtid

4.5.1. Mens ØSU er i færd med at afgive udtalelse om årsrapporten om Samhørighedsfonden 1998, er EU i gang med at udarbejde en ny finansiell støtteramme for perioden 2000-2006. Derfor finder ØSU det hensigtsmæssigt at fremlægge nogle overvejelser og forslag vedrørende Samhørighedsfondens fremtid.

4.5.2. ØSU medgiver, at der er sket mange fremskridt i de fire modtagerlande, men det vil gerne igen understrege, hvor vigtigt det er, at Samhørighedsfonden fortsætter som instrument til fremme og styrkelse af den økonomiske og sociale samhørighed i EU.

4.5.3. Den kommende udvidelse af EU er helt afgjort en af de meget store udfordringer, EU står overfor. ØSU mener, Kommissionen fortsat bør tillægge dette spørgsmål meget stor betydning, navnlig for så vidt angår politikken for økonomisk og social samhørighed og Samhørighedsfonden, og det erklærer sig rede til at deltage i diskussionen herom. ØSU glæder sig ligeledes over beslutningerne truffet af Rådet i Berlin i dette spørgsmål.

4.5.4. ØSU mener, at Samhørighedsfonden bør understøtte de overordnede politikker, som EU har lagt fast. Derfor henleder det atter opmærksomheden på, at fonden skal indgå i et samspil med de øvrige strukturfonde, navnlig med sigte på de mål og retningslinjer for perioden 2000-2006, som fremgår af Kommissionens meddelelse »Strukturfundene og disses koordinering med Samhørighedsfonden«.

Bruxelles, den 29. marts 2000.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Pluralisme og koncentration i medierne«

(2000/C 140/07)

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 25. februar 1999 under henvisning til forretningsordens artikel 23, stk. 3, at afgive udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informations-samfundet, som udpegede Joël Decaillon til ordfører. Sektionen vedtog en første udtalelse den 23. november 1999. Plenarforsamlingen besluttede at sende udtalelsen til genbehandling i sektionen, der vedtog en revideret udtalelse den 9. marts 2000.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 371. plenarforsamling af 29.-30. marts 2000, mødet den 29. marts 2000, med 97 stemmer for, 23 imod og 14 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Siden grønbogen fra 1992 om pluralisme og koncentration i medierne blev offentliggjort, og Kommissionens tjenestegrene gjorde sig deres overvejelser om medieejerskab i det indre marked, er den europæiske medieindustri trådt ind i en ny udviklingsfase.

1.2. Ud over det traditionelle medieudbud (tv, radio, den trykte presse) er der i de senere år fremkommet nye digitale radio- og tv-tjenester (jord-, satellit- og kabelbaserede) samt net tjenester (Internet, multimedia), der giver EU-borgerne langt flere valgmuligheder. Denne udvikling på medieområdet har været ledsaget af tilnærmelser mellem forskellige sektorer. I takt med at konvergens øges, sker der som led i globaliseringen samtidig en udvikling i form af alliancer og fusioner mellem medieejere, telekommunikationsoperatører og aktører i IT-sektoren.

1.3. På baggrund af globaliseringen og udviklingen på markedet opfordrer ØSU EU-institutionerne til at overveje, om der er behov for at udarbejde en meddelelse med retningslinjer samt retsakter, der kan bidrage til at sikre, at EU-borgernes adgang til pluralistiske, uafhængige medietjenester ikke indskrænkes, og som samtidig tilgodeser dels de grundlæggende rettigheder som ytringsfrihed, pressefrihed og mediefrihed, dels de forskellige situationer på mediemarkedet og de forskellige lovgivningsmæssige og kulturelle traditioner i medlemsstaterne.

1.4. I lyset af de nye informations- og underholdningskilder og ud fra den overvejelse, at information ikke kun er et kommercielt produkt, understreger ØSU, at det er nødvendigt at garantere individets grundlæggende rettigheder, herunder retten til information, meningsfrihed samt beskyttelse af mindreårige og af menneskets, især kvindens, værdighed.

1.5. I de efterfølgende bemærkninger tager ØSU således højde for, at emnet for denne udtalelse skal ses i en kontekst, der er præget af en rivende udvikling.

2. Generelle bemærkninger

2.1. I grønbogen fra december 1997 om konvergens mellem telekommunikationssektoren, mediesektoren og informationsteknologisektoren erkender Kommissionen, at den nye IT-industri er præget af alliancer og fusioner. Kommissionen forsvarede principperne om fri konkurrence, men præciserer samtidig, at den vil bekæmpe ethvert misbrug af dominerende stillinger og aftaler på markedet for telekommunikation, medier og IT-teknologier.

2.2. I forbindelse med fusionskontrol vil Kommissionen gennem håndhævelse af konkurrencelovgivningen tilstræbe at varetage forbrugernes interesser ved at sikre et alsidigt udbud af informationskilder. Kommissionen vil således tillade en række fusioner med henblik på at fremme etableringen af stærke europæiske medievirksomheder, men samtidig gribe ind for at hindre aftaler mellem operatører, som kan tænkes at begrænse konkurrencen og dermed slutbrugernes valgmuligheder.

2.3. Konkurrencelovgivningen dækker ofte kun de økonomiske og finansielle aspekter af fusioner inden for de nye medier, men efter ØSU's opfattelse skal der også tages hensyn til kulturelle og sociale kriterier for at værne om EU-borgernes interesser og medielandskabets mangfoldighed.

2.3.1. Det er grunden til, at ØSU mener, at anvendelsen af EU's konkurrencelovgivning på informationssamfundet ikke kun skal tilgodesee de rent økonomiske aspekter, men også sigte mod at bevare et alsidigt informationsudbud og samtidig garantere den pressefrihed, der er stadfæstet i medlemsstaternes forfatninger.

2.4. EU-institutionerne skal støtte den kulturelle rigdom og mangfoldighed i de forskellige EU-lande, og det gælder ikke mindst den sproglige og etniske mangfoldighed.

2.5. I øvrigt indeholder medlemsstaternes nationale lovgivning generelt et krav om gennemsigtighed i medieejerskab, lige som i enhver anden form for virksomhedsejerskab, så det sikres, at der ikke oprettes (eller allerede er oprettet) monopoler og oligopoler. Det skal derfor bemærkes, at Kommissionen i samarbejde med medlemsstaterne har mulighed for at udveksle sådanne oplysninger for at få et globalt overblik over finansiel deltagelse, tekniske eller kommercielle aftaler mellem audiovisuelle koncerner eller operatører samt adgang til de forskellige net, herunder Internettet.

2.6. ØSU ønsker også at tage højde for den teknologiske udvikling i informationssamfundet. I den forbindelse bør man sondre mellem digitale radio- og tv-tjenester, der er underlagt de traditionelle regler for medieejerskab, hvor sådanne regler findes, og online-tjenester, hvor konkurrencemekanismerne skal komme til fuld udfoldelse for at sikre alle operatører ligelig adgang til de forskellige net og systemer og garantere forbrugernes ret til et alsidigt indhold.

2.7. Eftersom Kommissionens direktivforslag ikke er blevet vedtaget, ønsker ØSU, at der udarbejdes en meddelelse, som fastlægger en række retningslinjer og retlige instrumenter, der skal sikre, at sektorens økonomiske, sociale og kulturelle strukturer tilgodeser kravet om pluralisme.

2.8. ØSU fremhæver igen sine vigtigste henstillinger i de to forudgående udtalelser af 14. september 1994⁽¹⁾ og 23. februar 1995⁽²⁾. Disse henstillinger skal også omfatte de nye digitale radio- og tv-tjenester (jord-, satellit- og kabelbaserede) og de fremspirende audiovisuelle og tekstbaserede netjenester (Internettet, multimedia) med henblik på at

- tilskynde til, at de kommercielle radio- og tv-kanaler og de digitale radio- og tv-operatører i højere grad respekterer meningsalsidigheden og pluralismen og sender kulturelle og oplysende programmer, også til minoritetsgrupper;
- fremme udviklingen af radio- og tv-kanaler med offentlig forsyningspligt, der skal sikre en uafhængig information, men også kultur-, undervisnings- og underholdningsudsendelser, som alle EU-borgere bør have adgang til;

- bevare pluralismen og undgå, at virksomheder misbruger en dominerende stilling inden for flere sektorer (digitale og jordbaserede radio- og tv-tjenester, den trykte presse, audiovisuelle og tekstbaserede tjenester på Internettet, multimedieredaktion) på et eller flere nationale markeder eller inden for ét og samme sprogområde;

- bevare pluralismen og forhindre, at virksomheder, der misbruger en dominerende stilling i en national mediesektor, opnår samme stilling i et andet EU-land;

- beskytte den redaktionelle uafhængighed i alle medier mod pres såvel indefra som udefra, herunder pres fra regeringer, så man kan sikre en højere informationskvalitet;

- hindre en monopolisering af rettigheder til genudsendelser og kataloger, især sportsudsendelser og filmkataloger, ved hjælp af egnede lovbestemmelser og via konkurrencereglerne;

- fremme et krav om, at en medievirksomhed, der allerede er aktiv inden for én sektor, kun kan få tilladelse til at operere i en anden sektor, hvis der er fuldstændig gennemsigtighed i alle dens andele i eller relationer til andre virksomheder;

- fremme skoling og objektiv information af de mest sårbare befolkningsgrupper, så de bliver i stand til at vurdere og identificere medieindhold, herunder ikke mindst de informationer, der offentliggøres på Internettet;

- afklare spørgsmålet om redaktionelt ansvar for aktører på Internettet, idet der skal sondres omhyggeligt mellem »udgivere« af stof på Internettet, som — uden undtagelse — skal være ansvarlige for indholdet, og tekniske mellem-mænd (transport- og lageroperatører), som ikke bærer noget ansvar for indhold, de ikke selv har produceret, således som det er fastsat i det foreslåede EU-direktiv om visse retlige aspekter af elektronisk handel i det indre marked;

- udarbejde en europæisk adfærdskodeks på medieområdet, som bør regulere områder som kontrol med store koncerners mediedominans og — uden at det går ud over informations- og meningsfriheden — mindreåriges beskyttelse mod voldsscener og pornografiske udsendelser, sådanne udsendelsers begrænsning af hensyn til menneskets, især kvindens, værdighed samt forbudet mod forherligelse af krig og kriminalitet;

- slå til lyd for en »mærkning« af informationsadresser og underholdningsadresser på Internettet for at beskytte borgere, der surfer, mod ulovligt indhold. Med dette for øje håber ØSU i løbet af indeværende år at kunne udarbejde en initiativudtalelse om emnet, hvor det kan præcisere sine holdninger.

(1) ØSU's udtalelse om Kommissionens grønbog »Strategiske muligheder for at styrke programindustrien i forlængelse af Den Europæiske Unions audiovisuelle politik« (KOM(94) 96 endelig udg.); EFT C 393 af 31.12.1994, s. 25.

(2) ØSU's udtalelse om Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet — Opfølgning af høringen i forbindelse med grønbogen »Pluralisme og koncentration i medierne i det indre marked — vurdering af behovet for et EF-initiativ« (KOM(94) 353 endelig udg.); EFT C 110 af 2.5.1995, s. 53.

2.9. Effektiv koordinering for at sikre pluralismen

2.9.1. I betragtning af den rivende udvikling inden for audiovisuelle og tekstbaserede tjenester på Internettet er det efter ØSU's mening vigtigt at afklare spørgsmålene om adgang til disse tjenester samt tjenesternes regulering og den garanti for et pluralistisk indhold, der skal være forbundet med tjenesterne. De reguleringsorganer, der findes i de fleste medlemsstater, burde have deres arbejdsområde udvidet til også at omfatte Internettet, så man kan sikre individets grundlæggende rettigheder, lige som det er tilfældet med de traditionelle medier. Som påpeget i punkt 2.3 kunne en koordinering på EU-plan være nyttig.

2.9.2. Med hensyn til lytter- og seertalskriteriet, som Kommissionen opererede med i sine første overvejelser, skal det bemærkes, at de andre kriterier, der generelt arbejdes med i de nationale regler, hvor sådanne regler overhovedet findes, og kriteriet vedrørende kapitalandelen i medievirksomheder må betragtes som valable, og at lytter- og seertallet kunne supplere de eksisterende kriterier.

2.9.3. De store portaler (»portal sites«), dvs. indgangsporter til Internettet, som er oprettet af aktører, der befinder sig på forskellige niveauer i Internet-hierarkiet, og som ofte tilhører store kommunikations-, presse- og IT-koncerner, har i øvrigt en tendens til at fremme en vis koncentration af indholdet ved at favorisere partneres udbud eller adresser inden for samme concern. Det er derfor vigtigt, at forbrugerne gøres opmærksomme på det frie valg, de har i kraft af programmernes elektroniske guide og de tekniske muligheder for at »zappe« fra en portal til en anden, så man kan undgå enhver trussel mod et alsidigt og pluralistisk informationsudbud.

2.9.4. Med hensyn til de finansielle ressourcer viser en markedsanalyse i dag, at der i visse lande er ganske få koncerner på det audiovisuelle marked og inden for de nye informations- og kommunikationsteknologier, som deles om en meget stor majoritetsandel af reklameressourcerne. ØSU påpeger, at denne situation på længere sigt kan skade de lokale radio- og tv-kanaler, og at det i sidste instans er slutforbrugers valgmuligheder, der ville blive begrænset eller dikteret af en kombination af denne markedsituation og de store portaler, der er beskrevet i ovenstående punkt.

2.9.5. Endelig skal analysen af mediernes pluralisme og koncentration nødvendigvis tage højde for fremkomsten af digitale tv-tjenester med pakker af sammenknyttede kanaler. Denne nye opsætning på den teknologiske scene rejser mange spørgsmål så som tildeling af frekvenser, hvor man risikerer at favorisere de første ansøgere, og større magt til operatører, der har kontrol over imponerende programpakker (selv om pakken i sig selv skaber pluralisme). I den forbindelse rejser ØSU spørgsmålet om dekodere, som i dag ganske vist er åbne for forskellige pakker af krypterede kanaler, men som er knyttet til en betaling, der kan skabe privilegerede stillinger.

2.9.6. Man bør endvidere nævne, at de digitale radiotjenester snart vil gøre deres indtog. Digital radiofoni er ganske vist

udtryk for et ønskeligt teknologisk fremskridt (modtagekvalitet, modtagestabilitet, muligheder for at transmittere presserende sikkerhedsmeddelelser ...), men vil sandsynligvis kræve større investeringer end de radiotjenester i dag, der benytter frekvensmodulation, især på regionalt og lokalt plan; digitale tjenester kan derfor medføre, at radiofoniudbuddet indsnævres.

2.9.7. Når det gælder transmissionsområdet, vil ØSU desuden påpege, at satellitbaseret telespredning er kontrolleret af koncerner, der er i stand til at finansiere dette internationale medium, og derfor ikke er underlagt nationale lovgivninger. I den forbindelse skal det bemærkes, at opsendelse af satellitter for øjeblikket ikke er genstand for nogen egentlig politisk koordinering. For at afhjælpe denne mangel så ØSU gerne en politisk koordinering på EU-plan.

2.9.8. ØSU peger på betydningen af de forskningsaktioner og tilknyttede applikationer, der er anført i det femte ramme-program for forskning og udvikling (1998-2002), og som sigter mod at forbedre de fremtidige informationsprodukters og -tjenesters måde at fungere på og lette deres anvendelse og adgangen til dem. Forskningsaktionerne og applikationerne styrker den sproglige og kulturelle mangfoldighed, bidrager til at højne værdien og anvendelsen af den europæiske kulturelle arv, fremmer kreativiteten, forbedrer uddannelsessystemerne og sikrer fremskridt inden for de socioøkonomiske og teknologiske modeller, der muliggør informationsformidling.

2.9.9. Endelig en bemærkning til rapporten om FN's udviklingsprogram vedrørende adgang til Internettet: ØSU ønsker, at rapportens konklusioner evalueres inden for rammerne af EU's politiske strukturer og i forbindelse med EU's forhandlinger med tredjelande, herunder især partnerskabsrammeaftalerne.

3. Forslag

3.1. I en tid, der er præget af internationalisering og digital konvergens, rejser pluralisme og koncentration i medierne en lang række spørgsmål. ØSU ønsker at skitsere nogle svar.

3.2. Med hensyn til reglerne om medieejerskab foreslår ØSU, at man søger at finde nogle fælles parametre for de nuværende nationale kriterier og tilføjer enkelte andre kriterier som f.eks. lytter- og seertal, kontrol med ressourcer osv. Det skal imidlertid også bemærkes, at alle sådanne parametre skal tage højde for forskelle i de lovgivningsmæssige, især de forfatningsmæssige, og de kulturelle traditioner i alle medlemsstaterne.

3.3. I forlængelse af dette forslag anbefaler ØSU, at medlemsstaterne overvejer, om de gældende nationale regler for medieejerskab (licensordning, frekvensdeling, lytter- og seertalstærskler, kapitaldeltagelse ...), hvor sådanne findes, bør udvides til at omfatte de nye digitale radio- og tv-tjenester

(jord-, satellit- og kabelbaserede) for at bekæmpe en eventuel risiko for misbrug af dominerende markedsstillinger i forbindelse med fusioner, lige som der bør ske en koordinering på EU-plan, især i tilfælde af en meget hurtig udvikling på internationalt plan.

3.4. ØSU foreslår også, at Kommissionen koordinerer de nationale mediereguleringsorganer i lighed med det kontaktudvalg i det kompetente generaldirektorat, der skal sikre, at direktivet om fjernsyn uden grænser fungerer. Det gør det muligt at foretage en fleksibel, hurtig og konkret analyse af aftaleudkast, spørgsmål om tildeling af frekvenser eller enhver form for spørgsmål vedrørende adgang til krypterede kanaler, som kræver en dekoder, der burde være åben for andre programpakker osv.

3.5. Hvad angår audiovisuelle og tekstbaserede tjenester på Internettet, ønsker ØSU at give netbrugerne sikkerhed for, at principperne om pluralisme og alsidighed respekteres. Efter som disse Internet-tjenester udvikler sig hurtigt, henstiller ØSU, at Kommissionen udarbejder en henstilling til medlemsstaterne, hvor de opfordres til at overveje, om nationale regler om den audiovisuelle sektor bør ændres, så de også dækker disse nye informationskilder. Medlemsstaterne bør ligeledes opfordres til at udveksle informationer om den fremtidige udvikling via de uformelle netværk, der er nævnt i punkt 3.4.

3.6. I udtalelsen⁽¹⁾ om Rådets henstilling af 24. september 1998 om beskyttelse af mindreårige og den menneskelige værdighed i forbindelse med audiovisuelle tjenester og informationstjenester påpeger ØSU, at det er vigtigt, at de nationale ansvarlige organer på medieområdet nøje anvender henstillingens bestemmelser i medlemsstaterne. ØSU understreger dog, at bestemmelserne i henstillingen skal anvendes under overholdelse af og hensyntagen til de lovgivningsmæssige, forfatningsmæssige og kulturelle traditioner i de forskellige medlemsstater.

3.7. Der skal i øvrigt også tages højde for Internet-portalerne, der har en tendens til at koncentrere og ensrette informationerne. Det må sikres, at de ikke bliver et redskab til at kontrollere adgangen til forskellige informationskilder eller de finansielle ressourcer i form af reklameindtægter. Som løsning kunne man forestille sig, at de nationale reguleringsorganers kompetence udvides til at omfatte disse nye tjenester, så man bedre kan garantere informationernes pluralisme og alsidighed, og at området koordineres af Kommissionen.

3.8. Overfloden af Internet-informationskilder, som vanskeligt lader sig identificere, kan desuden være forvirrende for brugerne. Der skal derfor hurtigt findes løsninger, som giver brugerne mulighed for at identificere informationerne. Et

løsningsforslag kunne f.eks. gå ud på at indføre en kvalitets- og brancheetisk »EU-mærkning« af informationerne på informations- og underholdningsadresserne ved hjælp af selvregulering for at garantere pluralistiske og uafhængige informationer og bekæmpe ulovligt indhold. I den forbindelse skal der mindes om det ansvar, der påhviler nyhedsbureauerne, hvis brancheetiske kodeks bør nævnes specifikt.

3.9. Hvad angår mediernes redaktionelle ansvar, henviser ØSU til Europarådets henstillinger af 19. januar 1999. ØSU bemærker, at spørgsmålet om medieredaktørers og journalisters uafhængighed i kraft af »redaktionsvedtægter«, som skal hindre, at informationernes indhold påvirkes af ejerne, aktionærene eller eksterne organer som regeringer, løses forskelligt fra medlemsstat til medlemsstat; nogle steder er det reguleret i forfatningen, andre steder gennem frivillige aftaler. For at sikre en høj informationskvalitet kan det anbefales, at medieaktørerne (f.eks. medievirksomheder, ejere, redaktører og journalister) vedtager etiske regler (f.eks. en adfærdskodeks, en etisk kodeks). Det er også vigtigt, at alle medieaktører får den skoling, der er nødvendig for at leve op til dette ansvar.

3.10. ØSU mener, at de lokale radioers eksistens og udvikling i kraft af frekvensmodulation er et fremskridt i pluralismens tjeneste, som ydermere tager højde for de lokale sociologiske særpræg. ØSU ønsker dog, at Kommissionen og Rådet er opmærksomme på, om den digitale radiofonis fremkomst vil få indflydelse på lokalradioernes pluralisme og alsidigheden af lokalradioernes informationer, fordi de lokale operatører skal bære en tungere investeringsbyrde.

3.11. Hvad angår de mulige sociale konsekvenser af virksomhedsfusioner inden for medieverdenen og de tilknyttede teknologier, bestemmer forordning EØF nr. 4064/89, at arbejdstagerrepræsentanter, der har en berettiget interesse deri, kan høres af Kommissionen, når denne skal træffe beslutning om en virksomhedssammenslutnings forenelighed med Romtraktaten. Denne procedure anvendes sjældent. Man burde nok sørge for oplysning og eventuelt uddannelse, så arbejdstagerrepræsentanterne på lokalt niveau eller i de europæiske samarbejdsudvalg bliver bedre i stand til at udnytte proceduren og dermed får lettere adgang til at blive hørt af Kommissionen i medfør af forordning EØF nr. 4064/89.

4. Konklusion

4.1. Stillet over for informationssamfundets udfordringer og behovet for at garantere individets grundlæggende rettigheder, f.eks. ytringsfriheden samt retten til information og fri

⁽¹⁾ EFT C 214 af 10.7.1998, s. 25 og 29.

meningsdannelse, beskyttelse af mindreårige og menneskets, især kvindens, værdighed, foreslår Det Økonomiske og Sociale Udvalg, at EU-institutionerne udarbejder retningslinjer, som tilgodeser kravet om pluralisme og tager højde for de forskelle, der er mellem medlemsstaterne. Sådanne retningslinjer kunne udformes således, at de supplerer konkurrencelovgivningen ved at sætte mediernes sociale dimension og kulturelle mangfoldighed i fokus.

4.2. Denne meddelelse skulle have til formål at supplere konkurrencelovgivningen ved at lægge vægt på den sociale dimension og mediernes kulturelle mangfoldighed. Den skulle give større sikkerhed for et pluralistisk indhold og varierede programmer i medieverdenen, og den skulle i kraft af retningslinjerne vise aktøerne i de store mediekoncerner, hvilken vej de skal følge for at sikre, at publikum fortsat får adgang til et alsidigt og varieret indholdsudbud.

Bruxelles, den 29. marts 2000.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

til Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Følgende ændringsforslag blev forkastet under forhandlingerne, men opnåede mindst en fjerdedel af de afgivne stemmer:

Punkt 3.11

De to sidste punktummer udgår.

Begrundelse

De to sidste punktumer bør udgå, da der hverken er noget behov — eller nogen begrundelse — for særlige uddannelses- og oplysningsforanstaltninger, som sigter mod de nationale arbejdstagerorganisationer eller de europæiske samarbejdsudvalg.

Afstemningsresultat

For: 35, imod: 71, hverken for eller imod: 15.

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om fremstilling, præsentation og salg af tobaksvarer« (Nyaffattelse)

(2000/C 140/08)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 15. februar 2000 under henvisning til EF-traktatens artikel 95 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Beskæftigelse, Sociale og Arbejdsmarkedsmæssige Spørgsmål og Borgerrettigheder, som udpegede Christoph Fuchs til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 14. marts 2000.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 371. plenarforsamling af 29.-30. marts 2000, mødet den 29. marts 2000, følgende udtalelse med 85 stemmer for, 33 imod og 8 hverken for eller imod.

1. Indledning

1.1. ØSU tager til efterretning, at det forelagte direktivforslag skal sammenarbejde, ajourføre og supplere de tre eksisterende direktiver om tjæreindholdet i cigaretter⁽¹⁾, om tobak, der indtages oralt⁽²⁾, og om mærkning af tobaksvarer⁽³⁾, der blev vedtaget som led i gennemførelsen af det indre marked. Direktivet har til formål at harmonisere medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om cigaretters tjæreindhold, om advarsler om sundhedsrisici på tobaksvarepakninger og om kulilte- og nikotinindhold samt ingredienser i tobaksvarer.

1.2. Forslagets grundlag er traktatens artikel 95, der foreskriver et højt niveau for sundhedsbeskyttelse. Der tages endvidere hensyn til folkesundhedsproblemer, som medlemsstaterne og videnskabelige sagkyndige har peget på, og som Kommissionens opmærksomhed er blevet henledt på (artikel 95, stk. 8).

1.3. ØSU konstaterer, at de foreslåede foranstaltninger er i overensstemmelse med henstillingerne fra Kommissionens Rådgivende Udvalg vedrørende Kræftforebyggelse⁽⁴⁾ og fra Verdenssundhedsforsamlingen under WHO⁽⁵⁾. Forslaget tager også hensyn til den udtalelse, Kommissionens Forbrugerudvalg vedtog den 14. juni 1998⁽⁶⁾ om en socialt forsvarlig tobakspolitik for Fællesskabet.

1.4. Forslaget tilsigter yderligere reduktion af tjæreindholdet i cigaretter, idet det fastsætter, at tjæreindholdet i cigaretter,

der er overgået til fri omsætning, markedsføres eller fremstilles i medlemsstaterne, ikke må overstige 10 mg pr. cigaret pr. 31. december 2003 (dvs. 3 år fra vedtagelsen).

1.5. Forslaget indebærer, at nikotinindholdet i cigaretter, der er overgået til fri omsætning, markedsføres eller fremstilles i medlemsstaterne, ikke må overstige 1 mg pr. cigaret pr. 31. december 2003 (eller 3 år fra vedtagelsen).

1.6. Endvidere foreslås der en grænse for kulilteindholdet i cigaretter på højst 10 mg pr. cigaret pr. 31. december 2003 (eller 3 år efter vedtagelsen).

1.7. De målemetoder, der foreslås anvendt i forbindelse med ovennævnte grænseværdier, svarer til dem, der er fastsat af International Standards Organisation (ISO).

1.8. Ud over regler for cigaretters indhold af tjære, nikotin og kulilte foreslås det, at medlemsstaterne endvidere kan kræve, at tobaksfabrikanter eller -importører udfører andre prøver, som de nationale myndigheder fastsætter bestemmelser om, med henblik på at vurdere mængden af andre stoffer i deres tobaksvarer opdelt pr. handelsnavn.

1.9. Cigaretter skal mærkes sådan, at angivelsen af tjære- og nikotinindholdet suppleres med en angivelse af kulilteindholdet, og præsentationen, virkningen, synligheden, forståeligheden og indholdet af sundhedsadvarslerne til forbrugerne på alle tobaksvarer skal forbedres.

1.10. Hvad angår tobak, der indtages oralt, og andre former for tobak, der ikke er bestemt til at ryges, anbefaler Kommissionen, at den eksisterende advarsel erstattes af en mere generelt formuleret advarsel.

1.11. Ifølge forslaget skal alle tobaksfabrikanter og -importører desuden sende medlemsstaterne en liste over alle andre ingredienser end tobak, herunder tilsætningsstoffer og mængden heraf, som anvendes ved fremstillingen af deres tobaksvarer opdelt pr. handelsnavn. Listen ledsages af en erklæring om,

(1) Direktiv 90/239/EØF, EFT L 137 af 30.5.1990, s. 36.

(2) Direktiv 92/41/EØF, EFT L 158 af 11.6.1992, s. 30.

(3) Direktiv 89/622/EØF, EFT L 359 af 8.12.1989, s. 1.

(4) KOM(96) 609 endelig udg. — bilaget.

(5) WHO: Tobacco or Health, a global status report, Genève, 1997, s. 49.

(6) Udtalelse fremsat af Kommissionens Forbrugerudvalg den 14.6.1998.

hvorfor de pågældende ingredienser og bestanddele indgår i deres tobaksvarer. For at der kan foretages en vurdering af de helbredsmæssige virkninger af sådanne ingredienser, der ikke er tobak, foreslås det endvidere, at medlemsstaterne indhenter oplysninger om de pågældende ingredienser, der ikke er tobak, før og efter forbrændingen, og at tobaksfabrikanterne og -importørerne skal godtgøre, at de pågældende ingredienser er uden risiko for forbrugernes sundhed, når de anvendes efter hensigten i deres tobaksvarer.

1.12. Ifølge Kommissionens forslag skal varebeskrivelser som »lavt tjæreindhold«, »light«, »ultra light« og »mild« forbydes, da de hos forbrugerne kan give anledning til den fejlagtige opfattelse, at nogle produkter er mindre skadelige end andre. Dog åbnes der mulighed for undtagelser på dette punkt, idet en medlemsstat udtrykkeligt kan tillade anvendelse af disse udtryk mod at underrette Kommissionen om betingelserne for tilladelsen.

1.13. Desuden indebærer forslaget, at Kommissionen hvert andet år forelægger Europa-Parlamentet, Rådet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg en rapport om gennemførelsen af direktivet og eventuelt fremsætter yderligere forslag for at tilpasse det til udviklingen vedrørende tobaksvarer.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU hilser det velkommen, at Europa-Parlamentet og Rådet vil ændre udformningen af foranstaltningerne til harmonisering og indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om fremstilling, præsentation og salg af tobaksvarer.

2.2. ØSU deler den opfattelse, at medlemsstaternes love og administrative bestemmelser bliver lettere at håndhæve, hvis den harmonisering og indbyrdes tilnærmelse, som Kommissionen foreslår, gennemføres. Eksisterende handelshindringer skal fjernes. ØSU går ind for yderligere harmonisering og indbyrdes tilnærmelse af retsforskrifterne som et nødvendigt skridt til fuldendelse af det fælles indre marked. ØSU understreger, at Kommissionens forslag om harmonisering og tilnærmelse af bestemmelser så vidt muligt skal tage hensyn til, at tobaksvaremarkedet er heterogent. Således er de virksomheder, der fremstiller rygetobak, cigarer, snustobak og skråtobak, ofte små og mellemstore virksomheder, der udbyder en bred vifte af produkter. Disse virksomheder findes overvejende i EU's dårligere stillede regioner.

2.3. ØSU understreger, at Kommissionens initiativ kan betragtes som et yderligere skridt til forbedring af folkesundheden i EU. ØSU har tidligere flere gange givet udtryk for, at folkesundheden bør tillægges større betydning inden for Fællesskabet⁽¹⁾.

2.4. ØSU betragter Kommissionens initiativ som et yderligere skridt til forebyggelse af de helbredsskader, som forårsages af rygning. ØSU gør opmærksom på, at kun en omfattende tværnational strategi til forebyggelse af de tobaksbetingede helbredsskader kan få varig virkning. Derfor foreslår det Kommissionen at forelægge en omfattende arbejdsplan, der kan medvirke til at bringe tobaksforbruget under kontrol. Denne plan bør bl.a. indeholde en række foranstaltninger, der sigter mod særlig truede grupper som kvinder, børn og unge samt personer, der lever under dårlige økonomiske og sociale vilkår. Planen bør bl.a. omfatte følgende foranstaltninger:

- udvikling af egnede forebyggende foranstaltninger, der kan få børn og unge til at afholde sig fra tobaksforbrug;
- udvikling af afvænningsprogrammer for både unge og voksne rygere;
- etablering af en kontinuerlig sundhedsopdragelse i skolerne og udformning af oplysningskampagner for alle aldersgrupper;
- forbud mod salg af tobaksvarer til unge under 18 år (fastlægges på nationalt niveau);
- forbud mod salg af pakninger med mindre end 20 cigaretter (såkaldte børnepakninger);
- forbud mod rygning på offentlige steder;
- forbud mod salg af cigaretter i automater, medmindre der træffes (tekniske og/eller fysiske) foranstaltninger, som forhindrer, at unge mennesker køber dem;
- forhøjelse og harmonisering af afgifter på tobaksvarer og systematisk bekæmpelse af smugleri af tobaksvarer.

ØSU gentager endvidere sine krav af 9. juli 1997⁽²⁾ om forbud mod såvel direkte som indirekte tobaksreklame og håber, at et sådant forbud snarest gennemføres i alle medlemsstaterne.

ØSU opfordrer medlemsstaterne til at anvende en væsentlig del af provenuet af tobaksafgifterne til intensivering af indsatsen til forebyggelse af tobaksforbrug, til medicinsk forskning og til behandling af de sygdomme, der rammer rygerne og de ufrivillige ofre for tobakkens skadelige virkninger. En del af disse indtægter kunne også anvendes til at finansiere sygekasserne.

(1) ØSU's udtalelse om »Udviklingen i folkesundhedspolitikken«, EFT C 407 af 28.12.1998.

(2) EFT C 296 af 29.9.1997, s. 32.

2.5. ØSU henviser til talrige tidligere udtalelser, hvori det har fastslået, at tobaksvarer skader menneskers helbred og fører til hjerte-karsygdomme, kræft og andre sygdomme. Verdenssundhedsorganisationen⁽¹⁾⁽²⁾ går ud fra, at ca. 500 000 EU-borgere hvert år dør før tiden af følgerne af tobaksforbrug. Både fordi Fællesskabet har sat sig som mål at sikre et højt sundhedsbeskyttelsesniveau og af hensyn til forbrugerbeskyttelsen må forbrugerne informeres fyldestgørende om ingredienserne i tobaksvarer og om deres virkninger. Derfor er korrekt information om ingredienserne i tobak nødvendig. Kun på den måde kan det sikres, at forbrugerne kan træffe afgørelser, der er videnskabeligt funderede.

2.6. ØSU konstaterer, at en pålidelig metode til måling af ingredienserne er en grundlæggende forudsætning for omfattende og korrekt forbrugerinformation. De målemetoder, som International Standards Organisation (ISO) har fastsat i forbindelse med tjære-, nikotin- og kulilteindholdet, opfylder ikke disse krav⁽³⁾⁽⁴⁾. ISO-testen er en maskinel test. En række undersøgelser har påvist, at mennesker ikke ryger som maskiner. Der kan konstateres stor variation både hvad angår gennemsnitligt røgvolumen, antallet og varigheden af sugene og inhalationsdybden. Derfor varierer omfanget af ekspositionen for tobakkens ingredienser stærkt. Konsumentens faktiske eksposition for tobakkens ingredienser kan ligge mange gange højere eller lavere, end den maskinelle test viser. Derfor kan de maskinelt baserede oplysninger give forbrugeren falsk information. Det er derfor af stor betydning for tobakslovgivningen, at der udvikles pålidelige målemetoder, og derfor bør Kommissionen støtte det.

2.7. Cigaretrøg består af ca. 3 500-4 000 stoffer, hvoraf mange er kendt som lokalirriterende. Over 40 af disse stoffer er kræftfremkaldende, og andre må betegnes som giftige. Nikotin er det stof i cigaretterne, der skaber afhængighed. Kommissionen foreslår nu, at tjære-, kulilte- og nikotinindholdet skal angives på cigaretpakkerne, og at der skal fastsættes øvre grænser for disse stoffer. I den situation ønsker ØSU at påpege, at der er tale om komplicerede forhold, og at plædere for en differentieret betragtningsmåde:

2.7.1. Tjære og kulilte er sundhedstruende stoffer⁽⁵⁾. Angivelse af indholdet af disse stoffer må derfor i princippet hilses velkommen, hvis det kan måles korrekt. Men mange eksperter

anser tjærebegrebet for vildledende, da der er tale om en samlebetegnelse for tusinder af kemikalier, der udgør tobaksrøgens rest⁽⁶⁾. Tjære består af meget forskellige komponenter, der ikke er lige sundhedsfarlige. Der er stor forskel på tjærens sammensætning i de forskellige tobaksvarer. På mellemlang sigt må man derfor sætte sig som mål gradvis at reducere maksimumsgrænserne for specifikke giftige og kræftfremkaldende stoffer i relation til nikotinkoncentrationen (tjære/nikotin-forholdet). Reduktionen af giftige og kræftfremkaldende stoffer i relation til nikotinindholdet bør også omfatte reduktion af kulilteindholdet i relation til nikotinindholdet.

2.7.2. Nikotinindholdet bør fastlægges med stor forsigtighed og forudsætter efter ØSU's opfattelse yderligere forskning. Ganske vist forekommer det i forebyggende øjemed og for at beskytte børn og unge oplagt at reducere nikotinindholdet i tobaksvarer, da man derved formentlig kan opnå, at bl.a. børn og unge, der ryger for eksperimentets skyld, ikke så hurtigt opbygger nikotinafhængighed. Men på den anden side må det antages, at afhængige rygere, der holder nikotinkoncentrationen i kroppen på et vist niveau, vil ryge mere for at opbygge den ønskede nikotinkoncentration. Det kan ikke udelukkes, at man ikke opnår nogen reduktion af rygerens risiko for lungekræft ved at indføre regler om faste mængder af nikotin og tjære. Da der er tale om et hidtil utilstrækkeligt udforsket område⁽⁷⁾⁽⁸⁾⁽⁹⁾, bør der ikke træffes foranstaltninger til yderligere begrænsning af nikotinindholdet, før der er foretaget en evaluering af relevant forskning.

2.7.3. I EU er der mere end 600 tilsætningsstoffer, der lovligt kan anvendes i forbindelse med tobaksvarer. Det gælder både for eksisterende og nye tilsætningsstoffer, at formålet med anvendelsen og virkningerne bør forklares og begrundes under hensyntagen til folkesundheden.

2.7.4. ØSU gør opmærksom på, at visse mindre fabrikanter og importørers legitime interesser bør beskyttes, så de ikke trues på deres eksistens af overdrevne krav fra de kompetente nationale myndigheders side.

⁽¹⁾ WHO, Tobacco or Health. A global status report. Genève, 1997.

⁽²⁾ Peto m.fl.: Mortality from smoking in developed countries 1950-2000, Oxford, Oxford University Press, 1994.

⁽³⁾ WHO Conference on the Regulation of Tobacco Products. Conclusions. Helsinki, 18.10.1999.

⁽⁴⁾ Slade, J. & Henningfield, J.E. Tobacco product regulation: Context and issues. Food and Drug Law journal, 53 (suppl.), 43-77, 1998.

⁽⁵⁾ US Department of Health and Human Services. Reducing the health consequences of smoking, 1989.

⁽⁶⁾ Gray, N. m.fl.: Tar concentration in cigarettes and carcinogen content. Lancet, 352, 787-8, 1998.

⁽⁷⁾ Bates, C. m.fl.: The future of tobacco product regulation and labelling in Europe: Implications for the forthcoming European directive. Tobacco Control, 8, 225-235, 1999.

⁽⁸⁾ Henningfield, J.E. m.fl.: Reducing the addictiveness of cigarettes. A report of the American Medical Association. Tobacco Control, 7, 281-93, 1999.

⁽⁹⁾ Shatenstein, S. m.fl.: Eliminating nicotine in cigarettes. Tobacco Control, 8, 106-9, 1999.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Artikel 1

ØSU bifalder direktivets formål og håber, at det kan bidrage til at sikre et højt sundhedsbeskyttelsesniveau i medlemsstaterne.

3.2. Artikel 3

3.2.1. ØSU konstaterer, at det i forbindelse med tjære og kulilte er vildledende at tale om »indholdet i cigaretter«. I modsætning til nikotinen opstår tjæren og kulilten først, når cigaretten brænder eller går ud, og findes i kondensatet (det gælder tjæren) eller i den luftformige del af røgen (det gælder kulilten). Derfor er det bedre at udtrykke angivelserne pr. cigaret som »nikotinindholdet i tobak«, »tjæreindholdet i røgkondensat« og »kulilteindholdet i røg«. I forbindelse med sidstnævnte må man desuden gå ud fra, at den mængde, der frembringes pr. cigaret, er afhængig af ilttilførslen og dermed af røgens intensitet.

3.2.2. ØSU gør opmærksom på, at det toksikologisk set er problematisk at sænke nikotinindholdet til 1 mg pr. cigaret. Det kan være rimeligt i forbindelse med lejlighedsrygere, hvis rygeadfærd ikke er bestemt af den optagne nikotinmængde. Men hos nikotinafhængige rygere er det den optagne nikotinmængde, der bestemmer rygeadfæren. Har en sådan ryger brug for megen nikotin, inhalerer han hyppigere og dybere og ryger også flere cigaretter, end hvis behovet er mindre. Konsekvenserne af at fastlægge regler for nikotinindholdet er indtil videre ikke tilstrækkeligt belyst. ØSU finder det nødvendigt, at der indledes et forskningsprogram, som kan belyse dette problem.

3.2.3. ØSU tillægger det stor betydning, at EU's grænseværdier på dette område anerkendes internationalt, så man undgår konkurrenceforvridning og den deraf følgende risiko for tab af arbejdspladser. ØSU henstiller, at Kommissionen snarest sætter alt ind på at nå dette mål. ØSU opfordrer Kommissionen til straks at indføre et finansielt instrument for at kompensere for tab af arbejdspladser og for at finansiere omskoling af arbejdsstyrken.

3.3. Artikel 5

3.3.1. ØSU konstaterer, at det uden tvivl er rigtigt, at overholdelsen af direktivets grænseværdier må kontrolleres analytisk. Men ØSU er ikke sikker på, at de foreslåede ISO-metoder afspejler teknikkens aktuelle stade. For så vidt der foreligger positive erfaringer med andre måleteknikker, går ØSU ud fra, at der indføres pligt til at anvende dem.

3.3.2. Efter ØSU's opfattelse må forbrugerne med rette kunne forvente, at de tilladte tobaksvarer er kontrolleret, testet og godkendt på grundlag af fælles EU-normer. ØSU anmoder

Kommissionen om at fastlægge EU-rammer for de nationale systemer på grundlag af internationalt anerkendte normer. Derved sikres det, at man konsekvent og på ensartet måde anvender de bedst egnede analysemetoder i EU og derved opnår sammenlignelige resultater.

3.3.3. ØSU bifalder i princippet, at medlemsstaterne kan henstille, at tobaksfabrikanter og -importører udfører andre prøver, herunder prøver, som de nationale myndigheder har stillet krav om, med henblik på at vurdere mængden af andre stoffer, der afgives af deres tobaksvarer opdelt pr. handelsnavn.

3.4. Artikel 6

3.4.1. ØSU støtter og bifalder forbedringen af præsentationen, virkningen, synligheden, forståeligheden og indholdet af advarslerne til forbrugerne på tobaksvarer.

3.4.2. ØSU bifalder, at de generelle advarsler skal være iøjnefaldende. Det forekommer passende, at de skal dække mindst 25 % af ydersiden af den pågældende flade af tobakspakningen. Der skal tages rimeligt hensyn til pakkens størrelse, så man undgår en mærkning, der står i misforhold til det tilstræbte formål.

3.4.3. ØSU foreslår, at medlemsstaterne får ret til at træffe bestemmelse om, at der på alle tobaksprodukter trykkes en henvisning til et sted, hvor rygere kan få hjælp til afvænning.

3.5. Artikel 7

ØSU bifalder Kommissionens forslag om, at der skal indsendes en liste over alle de ingredienser, der indgår i en tobaksvarer, og ikke mindst, at tobaksfabrikanterne og -importørerne skal begrunde, hvorfor de pågældende ingredienser og bestanddele er anvendt. Det skaber en transparens, som vil bidrage til et højt sundhedsbeskyttelsesniveau i Fællesskabet. Men ØSU rejser samtidig det spørgsmål, hvor, hvordan og efter hvilke kriterier disse lister skal analyseres.

Manglen på EU-rammer for nationale systemer og test kan føre til store variationer i medlemsstaternes lovgivning samt til kunstige hindringer i det indre marked i lighed med dem, som direktivet netop forsøger at undgå.

ØSU er af den opfattelse, at en harmonisering af de enkelte dele kan gennemføres, hvis man opretter en fortegnelse over tilladte stoffer med forbillede i en af de positivlister, som findes i Belgien, Tyskland, Østrig og Frankrig eller en kombination af disse.

3.6. Artikel 8

3.6.1. ØSU støtter principielt Kommissionens forslag om at forbyde vildledende betegnelser som »lavt tjæreindhold«, »light« og »mild«, da de antydede fordele påviseligt ikke eksisterer, og der for nikotinafhængige rygeres vedkommende ikke er nogen mening i at skelne mellem cigaretter med henholdsvis lavt, light og ultralight tjæreindhold. Det må forhindres, at der indføres særregler i de enkelte medlemsstater.

3.6.2. ØSU henleder opmærksomheden på, at det i præventivt øjemed kunne være rimeligt at give lejlighedsrygere mulighed for at vælge en »let« og dermed mindre sundhedsstruende cigaret. Men anvendelse af en sådan betegnelse i forbindelse med cigaretter kan først tillades, når der eksisterer målemetoder, som fører til resultater, der kan begrunde betegnelsen.

3.7. Artikel 10

ØSU bifalder Kommissionens forslag om kontrol og rapportering hvert andet år. ØSU beder Kommissionen undersøge, om man kan pålægge det kompetente videnskabelige udvalg regelmæssigt at evaluere de bestående direktiver og at ændre dem i lyset af de indhøstede erfaringer.

3.8. ØSU mener, at overgangsbestemmelserne bør tilpasses til de bestemmelser, som gælder for gennemførelsen af eksisterende direktiver, så der tages hensyn til små og mellemstore virksomheders begrænsede muligheder for teknisk tilpasning og til visse produkters langsomme omsætning.

Bruxelles, den 29. marts 2000.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

—
BILAG

til Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse**Forkastede ændringsforslag**

Følgende ændringsforslag blev forkastet under forhandlingerne, men opnåede mindst en fjerdedel af de afgivne stemmer:

Punkt 2.4, 4. led

Der læses:

»Forbud mod salg af tobaksvarer til unge mennesker (aldersgrænsen fastsættes i medfør af subsidiaritetsprincippet af medlemsstaterne);«

Begrundelse

Ordførerens tekst er selvmodsigende. På den ene side nævnes der en aldersgrænse, på den anden side siges det, at medlemsstaterne skal fastsætte grænsen. Ændringsforslaget gør det klart (ved ikke at nævne nogen konkret aldersgrænse), at medlemsstaterne skal kunne definere begrebet »unge mennesker« i overensstemmelse med deres særlige sociale og kulturelle situation.

Afstemningsresultat

For: 43, imod: 59, hverken for eller imod: 13.

Punkt 2.4, 7. led

7. led (»forbud mod salg af cigaretter i automater«) udgår.

Begrundelse

Et fuldstændigt forbud mod salg af cigaretter i automater er ikke rimeligt og udgør en diskriminering af denne distributionskanal sammenlignet med andre salgsmetoder.

Afstemningsresultat

For: 35, imod: 75, hverken for eller imod: 13.

Punkt 2.4, 8. led

»forhøjelse og harmonisering af afgifter på tobaksvarer og systematisk bekæmpelse af smugleri af tobaksvarer.«

ændres til

»harmonisering af afgifter på tobaksvarer og systematisk bekæmpelse af smugleri af tobaksvarer.«

Begrundelse

En eventuel forhøjelse af de i forvejen høje afgifter på tobaksvarer i EU vil skabe konkurrenceforvriddning, idet den vil føre til øget smugleri af tobaksvarer, så forbrugerne i sidste ende får tobaksvarerne til en endnu lavere pris, og resultatet altså bliver det modsatte af hensigten. Lande som Sverige og Canada har sænket deres høje tobaksafgifter netop for at modvirke smugleri.

Afstemningsresultat

For: 59, imod: 61, hverken for eller imod: 16.

Punkt 3.2.3

Følgende tilføjes:

»Så længe dette ikke er tilfældet, bør begrænsningen af indholdet af disse stoffer kun gælde produkter, der er fremstillet i EU, og der bør fastsættes særlige frister for Grækenlands reduktion af nikotin- og kulilteindholdet, som svarer til fristen for reduktion af tjæreindholdet.«

Begrundelse

Der er ingen grund til kun at give produkter fremstillet uden for EU mulighed for at imødekomme efterspørgselen efter produkter med forskellige karakteristika.

Grækenlands undtagelse vedrørende tjæreindholdet bør også gælde for nikotin- og kulilteindholdet, da der er en meget stærk sammenhæng mellem disse stoffer.

Afstemningsresultat

For: 29, imod: 74, hverken for eller imod: 14.

Punkt 3.2.3

Følgende nye punkt indsættes:

»Artikel 4

Efter ØSU's mening bør maksimumsgrænserne for nikotin og kulilte fastsættes proportionalt med de foreslåede grænser for tjære. Den midlertidige dispensation for Grækenland bør derfor ikke kun omfatte tjæreindholdet, men også nikotin og kulilte.«

Begrundelse

Tjære-, nikotin- og kulilteindholdet er indbyrdes forbundet. Hvis grænserne på 1 mg nikotin og 10 mg kulilte skal gælde for Grækenland fra den 31.12.2003, vil man i praksis indirekte også påføre landet grænsen på 10 mg tjære fra samme dato. Den midlertidige undtagelse for tjære, som tildeles Grækenland i artikel 4, har ingen mening.

Afstemningsresultat

For: 36, imod: 58, hverken for eller imod: 14.

Punkt 3.2.4

Der indføres et nyt punkt 3.2.4 med følgende ordlyd:

3.2.4. ØSU anerkender, at grænsen for cigaretters kulilteindhold bør stå i forhold til de foreslåede grænser for tjære (10 mg) og nikotin (1 mg). ØSU foreslår derfor, at Kommissionen træffer de fornødne foranstaltninger for at sikre, at den foreslåede grænse for kulilteindholdet står i forhold til de to nævnte grænseværdier og baseres på pålidelige videnskabelige data.

Begrundelse

I begrundelsen for Kommissionens forslag anbefales det »at indføre en grænse for cigaretters kulilteindhold, der står i forhold til« de grænser, der er fastlagt for nikotin og tjære. I betragtning af de meget forskellige resultater, som de hidtidige metoder til måling af kulilteindholdet har givet, bør man udvise den største forsigtighed, når man fastlægger en grænse. Kommissionen bør derfor sikre, at det maksimale indhold af kulilte fastlægges på grundlag af pålidelige videnskabelige data og — som det er Kommissionens hensigt — står i forhold til de øvre grænser for tjære og nikotin.

Afstemningsresultat

For: 34, imod: 70, hverken for eller imod: 8.

Punkt 3.2.5

Der indføres et nyt punkt 3.2.5 med følgende ordlyd:

3.2.5. ØSU er bekymret over, at Kommissionens forslag, der ifølge sin ordlyd omfatter tobaksvarer, der eksporteres fra EU, vil begrænse EU's eksport unødigt, svække medlemsstaternes og EU's konkurrenceevne og skade beskæftigelsen i EU.

Begrundelse

Kommissionens forslag, som ifølge sin ordlyd omfatter tobaksvarer, der eksporteres fra EU, indebærer en unødigt begrænsning af EU's eksport, skader medlemsstaternes og EU's konkurrenceevne og går ud over beskæftigelsen i EU. I 1998 blev 16 % af EU's cigaretproduktion eksporteret til tredjelande, og tobakssektoren i EU beskæftigede omkring 50 000. Denne bestemmelse er følgelig en trussel mod arbejdspladserne og produktionen i EU.

Afstemningsresultat

For: 44, imod: 67, hverken for eller imod: 7.

Punkt 3.4.2

Affattes således:

»ØSU bifalder, at de generelle advarsler skal være iøjnefaldende. Det forekommer passende, at de skal dække mindst 10 % af ydersiden af den pågældende flade af tobakspakningen, og at advarslen skal stå i en 1 mm bred ramme. Der skal for cigaretters vedkommende tages rimeligt hensyn til pakkens størrelse. For de øvrige tobaksvarers vedkommende kan advarslerne påklistres (f.eks. på cigarkasser af træ eller dåser med pibetobak), og de må ikke fylde mere end 15 cm².«

Begrundelse

Kommissionens forslag er ude af proportioner med målet om at forbedre læseligheden.

For nogle tobaksvarers vedkommende er det ikke muligt at trykke advarslen direkte på emballagen, og det ville også være uforholdsmæssigt dyrt for fabrikkerne af tobaksvarer med ringe afsætning i EU, da man så ville være nødt til at anvende specialemballage til de forskellige markeder.

Afstemningsresultat

For: 34, imod: 71, hverken for eller imod: 1.

Punkt 3.4.4

Der indføjes et nyt punkt med følgende ordlyd:

3.4.4. For at behandle alle tobaksvarer ens — uanset emballagens farve — bør der gives mulighed for at anvende andre farver end sort og hvid, forudsat at budskabet fremstår tydeligt.

Begrundelse

Kommissionens forslag om, at der skal anvendes sort skrift på hvid baggrund, begunstiger de produkter, som sælges i emballager med disse farvekarakteristika. Den foreslåede ændring vil gøre det muligt for de øvrige produkters vedkommende at anvende emballagens nuværende baggrundsfarve.

Afstemningsresultat

For: 33, imod: 71, hverken for eller imod: 7.

Punkt 3.5.1

Der indføjes et nyt punkt 3.5.1 med følgende ordlyd:

3.5.1. ØSU går som et alternativ ind for, at der udvikles en EU-ramme for gennemførelse af test og for oplysning om ingredienser, som ikke er tobak. Testningen bør foretages efter ensartede, internationalt godkendte regler, på grundlag af hvilke det kan fastslås, at anvendelsen af de pågældende ingredienser ikke medfører en yderligere sundhedsfare. Dette vil sikre, at de mest egnede og pålidelige metoder anvendes konsekvent og ensartet i hele EU, og at man derigennem bidrager til et velfungerende indre marked.

Begrundelse

Hvis direktivforslaget ikke opstiller en EU-ramme for listen over ingredienser, vil den sandsynlige følge være, at der opstår 15 forskellige nationale ordninger. Dette vil skabe yderligere barrierer for det indre marked og kan påføre operatørerne betydelige økonomiske byrder. Det vil stride mod målet med det foreslåede direktiv.

Afstemningsresultat

For: 39, imod: 72, hverken for eller imod: 8.

Punkt 3.6.2

Sidste punktum erstattes med følgende:

»Derfor vil det være hensigtsmæssigt at opstille regler for anvendelsen af hver enkelt betegnelse og for det respektive maksimale tjæreindhold.«

Begrundelse

Som det anføres i udtalelsen, er angivelsen af tjæreindholdet i absolutte tal ikke nogen klar indikation for rygeren. Derfor bør der gives en mere præcis angivelse, som giver rygeren et bedre grundlag for at vælge.

Afstemningsresultat

For: 42, imod: 70, hverken for eller imod: 10.

Punkt 3.6.3

Et nyt punkt 3.6.3 tilføjes:

»ØSU foreslår, at betegnelser som "light" eller "mild" skal tillades i de tilfælde, hvor der ikke hersker nogen tvivl om, at det henviser til aromaen, smagen eller farven på andre tobaksvarer end cigaretter.«

Begrundelse

Betegnelserne »light« og »mild« henviser ofte til cigarers, skæretobaks eller snustobaks aroma eller smag.

Afstemningsresultat

For: 35, imod: 65, hverken for eller imod: 16.

Som følge af forsamlingens vedtagelse af et ændringsforslag faldt følgende afsnit i sektionens udtalelse bort; men over en fjerdedel af de afgivne stemmer ønskede det bibeholdt:

Punkt 2.4, afsnit 3

»På mellemlang sigt bør denne liste over foranstaltninger også omfatte afskaffelse af landbrugsstøtten fra Fællesskabet til dyrkning af tobaksprodukter for at fjerne den selvmodsigelse i Fællesskabets politik, at man på den ene side vil forebygge tobaksforbrug, men på den anden side støtter tobaksdyrkning. Kommissionen bør i forøget omfang opkøbe tobaksarealer i medlemsstaterne og indstille dyrkningen. Den hidtidige støtte til tobaksdyrkning bør ændres til social støtte.«

Afstemningsresultat

For: 73, imod: 64, hverken for eller imod: 2.

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

- »Forslag til Rådets forordning om sjette tilpasning af den støtteordning for bomuld, der er indført ved protokol nr. 4 knyttet til akten vedrørende Grækenlands tiltrædelse«, og
- »Forslag til Rådets forordning om støtte til bomuldsproduktionen«

(2000/C 140/09)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 24. januar 2000 under henvisning til EF-traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om de ovennævnte emner.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som udpegede C. Fakas til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 14. marts 2000.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 371. plenarforsamling af 29.-30. marts 2000, mødet den 29. marts 2000, med 21 stemmer for, 5 imod og 2 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Generelle bemærkninger

nen til hurtigst muligt at fremsætte forslag med henblik på kvalitetsforbedring gennem yderligere konkrete incitamenter.

1.1. ØSU bifalder Kommissionens intentioner om at forenkle den gældende ordning ved at samle de generelle principper i protokol 4, knyttet til akten vedrørende Grækenlands tiltrædelse, og bestemmelserne om støtte til bomuldsproduktionen i en enkelt rådeforordning. Alle reguleringer af markedet vil blive samlet i én og samme forordning, således at bomuld vil få samme juridiske behandling som de andre produkter under den fælles landbrugspolitik og ligeledes blive omfattet af en fælles markedsordning. Forenklingen bør dog ikke føre til, at vigtige bestemmelser, der sigter mod opfyldelsen af målsætningerne i protokol 4, bortfalder.

1.2. ØSU bifalder Kommissionens forslag om at bevare den nuværende støtteordning til bomuldsproduktion, der er vigtig for landbruget i visse egne af EU (Grækenland og Spanien)

1.2.1. Efter ØSU's opfattelse vil en hvilken som helst anden form for produktionsstøtte end udligningsstøtte (udligning af forskellen mellem målpris og verdensmarkedspris) i lyset af konjunkturudsvingene på verdensmarkedsprisen få katastrofale følger for såvel bomuldsdyrkningen i EU som bomuldsproducenternes indtægter. En omlægning vil desuden føre til en forringelse af bomuldens kvalitet.

1.3. Bomuld er den vigtigste tekstilfiber, som med al sandsynlighed vil vinde nyt terræn fra kunstfibrene. Den bomuld, som dyrkes, er af god kvalitet, men den kan selvfølgelig forbedres yderligere, eftersom den europæiske tekstilindustri har brug for bomuld af allerbedste kvalitet for at klare den internationale konkurrence. ØSU opfordrer Kommissio-

1.3.1. Efter ØSU's mening vil det bidrage positivt til en kvalitetsforbedring, hvis Kommissionen i tilknytning til de pågældende forordninger indfører en ny lovbestemmelse med en tabel, der viser ændringer i priserne for ikke-egreneret bomuld i forhold til kvaliteten. Dette er nødvendigt både for at forbedre kvaliteten og for at sikre, at mindsteprisen udbetales til producenten.

1.4. Ud over de fastsatte horisontale obligatoriske miljøbeskyttelsesbestemmelser vil de miljøprogrammer, som medlemsstaterne kan iværksætte for at begrænse støtteberettigelsen i visse følsomme områder, efter ØSU's vurdering fremme bestræbelserne på at kontrollere produktionen og miljøbeskyttelsen. Ved fastsættelsen af støtteberettigede arealer bør foruden de andre kriterier også de pågældende producenters socioøkonomiske karakteristika tages med i betragtning.

1.5. Bomuld dyrkes på overrislede arealer og har de senere år erstattet andre afgrøder på disse arealer, hvis produktion er underlagt begrænsninger på grund af overproduktion i EU (majs, sukkerroer, tobak, industritomater). Dyrkning af bomuld med kunstgødning og plantemidler skaber langt færre miljøproblemer end andre tilsvarende intensive dyrkningsformer. Øget brug af nye, avancerede overrislingsteknikker har begrænset vandforbruget. Endvidere har bomulden det miljømæssige plus, at den som den vigtigste vegetabiliske tekstilfiber kan konkurrere med de syntetiske fibre.

1.5.1. Med henblik på at mindske miljøproblemerne mest muligt mener ØSU dog, at økologisk dyrkning bør opmuntres og støttes, også selv om denne dyrkningsform kræver mere arbejdskraft end traditionelle dyrkningsmetoder. EU bør desuden yde en særlig finansiell støtte til producenter, der går over til økologisk produktion.

2. Særlige bemærkninger

2.1. Gennem de to protokoller om bomuld, som blev vedføjet Grækenlands og Spaniens tiltrædelsesakter (henholdsvis protokol 4 og 14), indførtes en ordning med henblik på

- at støtte bomuldsproduktionen i egne, hvor den er af stor betydning for landbrugsøkonomien,
- at garantere producenterne en rimelig indtjening,
- at stabilisere markedet gennem en forbedring af strukturerne for udbud og afsætning af produktet.

2.2. Bomuldsproduktionen har stor socioøkonomisk betydning for visse egne af EU. I den primære sektor beskæftiger den ca. 300 000 familier og i den sekundære sektor over 100 000 personer. I Grækenland udgjorde bomuldens andel af den samlede landbrugsproduktion i 1998 10 %, mens den i visse dele af Spanien (i Andalusien) når op på 4 %.

2.3. EU har stort underskud på bomuld. Den årlige efterspørgsel på bomuld i EU er på 4,5 mio. ton, hvilket svarer til 1,5 mio. ton egreneret bomuld. Den overvejende del af dette forbrug (ca. $\frac{2}{3}$) dækkes ved import fra tredjelande.

2.4. Denne markante underproduktion af bomuld i EU, bomuldsproduktionens store socioøkonomiske betydning i visse egne af Unionen, den omstændighed, at der ikke er tale om fødevarerproduktion, og den stigende efterspørgsel på bomuld på verdensmarkedet gør det efter ØSU's mening nødvendigt at tilpasse produktionen i EU til de aktuelle produktionsforhold og at justere de relevante bevillinger på budgettet. Den samlede maksimale garantimængde pr. produktionsår bør efter ØSU's mening være på 1 550 000 ton ikke-egreneret bomuld, fordelt på 1 200 000 ton national garantimængde til Grækenland, 350 000 ton national garantimængde til Spanien og 1500 ton til hver af de øvrige EU-medlemslande. Producenteres sidstnævnte mængde ikke, bør den fordeles forholdsmæssigt mellem Grækenland og Spanien.

2.5. På baggrund af ovenstående, som tydeligt viser behovet for en tilpasning af bomuldsproduktionen i EU, finder ØSU det uacceptabelt, at Kommissionen foreslår at øge medansvarsatsen med 20 % (fra 0,5 % til 0,6 %) for at begrænse produktionen og reducere udgifterne. For øvrigt er forøgelsen af udgifterne på budgettet som bekendt et konjunkturfænomen, som ikke retfærdiggør øget medansvar. Forøgelsen af udgifterne skyldes et fald i verdensmarkedsprisen fra gennemsnitlig 35,498 euro pr. 100 kg i perioden 1995/1996 til 19,7 euro pr. 100 kg i 1999/2000. På det seneste er verdensmarkedsprisen begyndt at stige igen, efter at Kina har opbrugt sine lagre. Det er efter ØSU's mening under alle omstændigheder ulogisk at straffe EU's bomuldsproducenter for en handelspolitik, som føres af tredjelande, ligesom det er ulogisk, at EU foreslår en strukturreform for at afhjælpe en situation, som skyldes konjunkturerne.

2.5.1. Ved at foreslå øget medansvar søger Kommissionen at vælte følgerne af den konjunkturbestemte og udefrakommende faktor over på bomuldsproducenterne, selv om udligningsstøtteordningen netop er indført for at beskytte producenterne mod konjunkturudsving. Når verdensmarkedet er blevet normaliseret, vil det øgede medansvar, som Kommissionen foreslår, fortsat virke begrænsende på bomuldsproducenternes indtægter.

2.6. ØSU bifalder Kommissionens intentioner om helt og holdent at udbetale støtten til de støtteberettigede.

2.7. Forslaget i artikel 13, stk. 3, om en forhøjelse af den anslåede produktion på 15 % bør efter ØSU's opfattelse fjernes. Der bør efter ØSU's mening udbetales et forskud på grundlag af den forventede produktionsmængde, og den endelige udbetaling til producenterne må ikke ske senere end slutningen af april.

2.8. ØSU mener, at en styrkelse af producentsammenslutningerne og institutionel støtte gennem fremme af en brancheorganisation for sektoren ligesom på andre områder af den fælles landbrugspolitik vil bidrage væsentligt til en løsning til denne sektors problemer.

Bruxelles, den 29. marts 2000.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

*BILAG***til Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse**

Følgende ændringsforslag blev forkastet under forhandlingerne, men opnåede mindst en fjerdedel af de afgivne stemmer:

Punkt 1.4

Sidste punktum udgår:

»Ved fastsættelsen af støtteberettigede arealer bør foruden de andre kriterier også de pågældende producenters socioøkonomiske karakteristika tages med i betragtning.«

Afstemningsresultat

For: 8, imod: 10, hverken for eller imod: 3.

Punkt 1.5.1

Udtrykket »økologisk« erstattes med »integreret«.

Afstemningsresultat

For: 8, imod: 19, hverken for eller imod: 2.

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Strategien for EU's indre marked og henstillinger vedrørende revurderingen af de målrettede aktioner«

(2000/C 140/10)

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 27. januar 2000 under henvisning til forretningsordrens artikel 23, stk. 3, at afgive udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som udpegede John Little til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 8. marts 2000.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 371. plenarforsamling af 29.-30 marts 2000, mødet den 30. marts 2000, følgende udtalelse med 112 stemmer for, 4 stemmer imod og 3 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Baggrund

1.1. Kommissionens meddelelse⁽¹⁾ af 24. november 1999 indeholder forslag til en strategi for det indre marked i de kommende fem år. Kommissionen foreslår følgende strategiske mål:

- at forbedre borgernes livskvalitet,
- at effektivisere EU's produkt- og kapitalmarkeder,
- at forbedre erhvervsklimaet,
- at udnytte fordelene ved det indre marked i en verden under forandring.

Meddelelsens tekst blev forelagt til debat ved mødet i Rådet (det indre marked) den 7. december og derefter for Det Europæiske Råd i Helsingfors.

1.2. Efter drøftelserne af den årlige cyklus i strategien for det indre marked (figur 1, side 5) foreslog Observatoriet for Det Indre Marked, at ØSU afgiver udtalelse om det indre marked fra et horisontalt perspektiv på så tidligt et tidspunkt, at udtalelsen hvert år i april kan indgå i Kommissionens overvejelser, inden den vedtager sine forslag til revurdering af de målrettede aktioner. Det er tanken, at udtalelsen skal indeholde synspunkter om den resultattavle, der offentliggøres hvert år i november, og om Cardiff-rapporten (om produkt- og kapitalmarkederne), der offentliggøres hvert år i januar/februar.

1.3. Hvad angår år 2000-cyklussen, er der opnået enighed om, at ØSU afgiver en initiativudtalelse, som består af forslag vedrørende revurderingen af de målrettede aktioner samt et svar på strategidokumentet og synspunkter om de øvrige dokumenter, der er nævnt ovenfor.

2. Generelle bemærkninger om Kommissionens strategimeddelelse

2.1. ØSU går helhjertet ind for Kommissionens meddelelse, som langt hen ad vejen svarer til forventningerne og ligger meget tæt på det, ØSU foreslog i sin 4. tillægsudtalelse om handlingsplanen for det indre marked. ØSU har foreslået, at der opstilles strategiske mål for de kommende tre år, men kan følge logikken i at operere med en femårsperiode, som svarer til den nye Kommissions mandatperiode.

2.2. ØSU's vigtigste indvending er, at udvidelsesaspektet ikke i tilstrækkelig grad indgår i den overordnede strategi. At sikre, at det indre marked medvirker til en vellykket udvidelse af EU, er et udmærket mål, men ikke nok.

2.2.1. Det er meget vigtigt, at det nuværende indre marked af 15 stater strømlines og tilpasses, så det kan fungere som del af et større marked, som med tiden skal betjene næsten dobbelt så mange lande og en ca. 30 % større befolkning. Målet må være at sikre, at reglerne for det indre marked så vidt muligt er vedtaget af de femten EU-lande inden den næste udvidelse.

2.2.2. Det er lige så vigtigt, at ansøgerlandene er i stand til at vedtage reglerne for det indre marked — ja for hele »acquis communautaire« — på tiltrædelsestidspunktet. Den allerede indtrådte strukturændring i ansøgerlandene fremskyndes yderligere med integrationen i enhedsmarkedet. Styringen af de økonomiske og sociale konsekvenser af denne strukturændring i det samlede indre marked er en forudsætning for, at dette kan fungere. Der kan eventuelt indføres overgangsperioder som beskrevet i ØSU's udtalelse om det indre marked og udvidelsen⁽²⁾.

2.2.3. Det er endvidere vigtigt, at EFTA-landene underlægges de samme forpligtelser som de 15 EU-lande med hensyn til at overvåge implementeringen af de foranstaltninger, der er nødvendige for at gennemføre den nye strategi.

⁽¹⁾ Strategien for EU's indre marked, KOM(1999) 624 endelig udg.

⁽²⁾ EFT C 329 af 17.11.1999, s. 39.

2.3. En stor del af de strategiske og operationelle mål handler om aspekter ved det indre marked, hvor ØSU allerede har peget på, at der er behov for politisk udvikling og handling. Som det imidlertid er tilfældet med mange strategiske planer, rejser spørgsmålet sig, om gennemførelsen af strategien er realistisk.

2.4. ØSU konstaterer med tilfredshed, at de lidt for flotte formuleringer i visse af konsultationsmeddelelsens erklærede mål med en enkelt undtagelse er erstattet med en mere realistisk ordlyd. Undtagelsen er det strategiske mål »at forbedre borgernes livskvalitet«. Det indre marked kan ikke i sig selv opfylde dette mål, for selv om mulighederne er til stede, er det ikke sikkert, at borgerne vil benytte sig af dem. ØSU er stadig betænkelig ved denne formulering, fordi det vil være så godt som umuligt at fastslå, om et sådant mål er opfyldt. Det er som om, målet er opstillet for et syns skyld snarere end for at opnå et konkret resultat.

2.4.1. ØSU har tidligere henvist til problemer med at kunne fremhæve økonomiske fordele og eksempler på social udvikling, som skyldes det indre marked. I sit seneste svar til ØSU anerkender Kommissionen selv, at det er vanskeligt at isolere virkningen af det indre marked i form af makroindikatorer, da disse afspejler den samlede effekt af den økonomiske, politiske og teknologiske udvikling.

2.4.2. Den økonomiske succes og de sociale udviklinger, der på flere områder tilskrives det indre marked, kan trækkes frem på en enklere måde, hvis man med hensyn til virkningerne skelner imellem de roller, i hvilke borgerne er berørt: om det er som iværksættere, arbejdstagere eller forbrugere. Det vil da blive betydeligt lettere at forestille sig og måle virkningerne. Desuden kan man udnytte allerede eksisterende modeller for registrering af sociale indikatorer, forskellige grundlæggende forskningsarbejder eller i visse medlemslande eksisterende ansatser til måling af virkningerne af økonomiske udviklinger på borgerne i deres forskellige roller som iværksættere, forbrugere og arbejdstagere.

2.5. ØSU støtter den foreslåede årlige cyklus, der består af overvågning, dialog, analyse og revurdering, men tvivler på, at det er nødvendigt at offentliggøre to resultattavler om året. Det ville være logisk kun at offentliggøre én, da der er tale om en årlig proces. Det konstateres endvidere, at Kommissionen søger supplerende ressourcer til den nye strategi, og at hver resultattavle må være forbundet med betydelige udgifter.

2.6. Med forbehold af ovennævnte bemærkninger støtter ØSU Kommissionens forslag til strategi for det indre marked.

2.7. For at fordelene ved det indre marked kan realiseres af økonomien som helhed, anser ØSU det for helt afgørende, at der tages behørigt hensyn til det indre markeds grundlæggende betydning under den kommende regeringskonference, som vil sætte fokus på forberedelserne til EU's udvidelse.

3. Særlige bemærkninger til strategiens kortsigtede målrettede aktioner

3.1. Med henblik på at opfylde de strategiske og operationelle mål i Kommissionens strategi er der fastlagt 111 målrettede aktioner inden for en tidshorisont på 18 måneder. Kommissionen erklærer, at kontinuiteten vil blive sikret, og at det foreslåede forberedende arbejde vil give optimale muligheder for at nå målene inden for den erklærede tidsfrist.

3.2. Præsentationen af en så omfattende liste af målrettede aktioner er i sig selv et nyttigt redskab, men ØSU mener, det er selvmodsiggende at betegne dem alle som kortsigtede prioriteter.

3.3. I betragtning af de velkendte vanskeligheder, der i visse tilfælde har været med at opnå enighed i Rådet, anser ØSU det for urealistisk at forvente, at alle mål kan opfyldes inden for en periode på 18 måneder. ØSU er endvidere skeptisk med hensyn til de aktioner, der kræves på nationalt plan, hvor manglende omsætning eller inkonsekvent (eller, i nogle tilfælde, helt manglende) håndhævelse af lovgivningen viser, at nationale interesser stadig er fremherskende.

3.4. Opdelingen af de 18 måneder i sektioner på seks måneder antyder, at der implicit er foretaget prioriteringer inden for de målrettede aktioner. Det fremgår imidlertid ikke klart, om det er den betydning, en aktion tillægges på baggrund af formandskabets arbejdsprogrammer, der er afgørende for, hvor den anbringes i tidsskemaet, eller om placeringen simpelt hen er baseret på den minimumsperiode, der er nødvendig for dens gennemførelse.

3.5. ØSU anerkender, at Kommissionen ikke bør foregribe prioriteringerne for handling. De økonomiske og sociale prioriteter indtager imidlertid en særstilling, og Kommissionen bør derfor selv forsøge at fastlægge centrale prioriteter på dette område. Der bør derefter lægges vægt på at nå de pågældende mål.

3.5.1. ØSU har afgivet udtalelser, som specifikt behandler ca. halvdelen af de 46 målrettede aktioner, der har karakter af lovforslag. ØSU støtter generelt aktionerne, men anser dem ikke nødvendigvis for at have samme prioritering. ØSU's holdning til prioriteringen af aktionerne beskrives i kapitel 6, som indeholder henstillinger vedrørende den første revurdering af de målrettede aktioner.

4. Bemærkninger til resultattavle nr. 5

4.1. Generelt

4.1.1. Kommissionens 5. resultattavle vedrørende det indre marked er dateret den 3. december 1999 og blev offentliggjort kort før Rådet (indre anliggender) og Det Europæiske Råd i Helsingfors tog stilling til »Strategien for EU's indre marked«.

4.1.2. Rapporten indeholder detaljerede oplysninger om fire aspekter af det indre marked:

- de retlige rammer
- feedback fra en virksomhedsundersøgelse
- pristilsyn
- overvågning af handlingsplanen for finansielle tjenesteydelser.

4.1.3. Resultattavlens klare og saglige opstilling hilses velkommen. Dens oplysninger er meget nyttige i relation til de behandlede områder. Analysen af de fremskridt, der er gjort i de enkelte medlemsstater, er særlig velegnet, når der skal lægges pres på lande, der klart ikke har opfyldt deres forpligtelser.

4.1.4. ØSU føler imidlertid ikke, at resultattavlen giver den samme udmærkede impuls til nødvendig handling som 1. og 3. resultattavle. Der tages ikke længere udgangspunkt i handlingsplanen for de 18 måneder forud for den 31. december 1998, og der gives ikke nogen detaljeret gennemgang af fremskridtene på det indre marked.

4.1.5. ØSU havde ingen særlige bemærkninger til resultattavle nr. 4, som blev offentliggjort i juni 1999, da situationen ikke havde ændret sig væsentligt fra den, der var beskrevet i Kommissionens vurdering af handlingsplanen for det indre marked⁽¹⁾, som ØSU afgav udtalelse om i maj 1999⁽²⁾. Som det fremgår af punkt 2.5 ovenfor, sætter ØSU spørgsmålstejn ved værdien af at offentliggøre to resultattavler om året.

4.1.6. ØSU anser det for vigtigt, at der i den årlige screeningsproces, der foregår i ansøgerlandene, foretages en vurdering af de fremskridt, der er gjort med vedtagelsen af det indre markeds regler og praksis. Kommissionen anmodes om at kommentere fremskridtet på dette område i fremtidige resultattavler.

4.2. Den retlige ramme (Del B)

4.2.1. Den klare og informative præsentation af data vedrørende gennemførelsen af reglerne for det indre marked er stadig ét af de mest imponerende elementer i resultattavlen, og den er nu forbedret yderligere ved at inkorporere EFTA-statistik. ØSU deler imidlertid Kommissionens beklæmninger

vedrørende den langsomme gennemførelse af den seneste lovgivning og de dårlige udsigter til helt at kunne indhente forsinkelserne i omsætningen af lovgivningen.

4.2.2. Antallet af overtrædelsesprocedurer er stadig højt og ville efter ØSU's mening være endnu højere, hvis ikke det var for de lange sagsforløbs afskrækkende virkning.

4.2.3. ØSU ser med interesse frem til den generelle vurdering af SLIM-initiativet og er enig med Kommissionen i, at den principielle politiske opbakning bag en forenkling ikke er afspejlet i en vilje til at gennemføre forenklingen via lovgivning.

4.3. Feedback fra erhvervslivet (Del C)

4.3.1. Resultatet af den seneste virksomhedsundersøgelse er interessant og adskiller sig ikke væsentligt fra ØSU's egne resultater.

4.3.2. En nyt element, som er særlig nyttigt, er virksomhedernes vurdering i de enkelte medlemsstater af, i hvor høj grad det indre marked har været tilfredsstillende. Der sættes ikke spørgsmålstejn ved de sidste to års forbedringer, og ØSU hilser dem velkommen, men den generelle tilfredshed var skuffende lav i 1999 (et EU-gennemsnit på kun 61,8 %).

4.3.3. ØSU er enig med Kommissionen i, at ikke alle hindringer påvirker virksomhedernes ydeevne i lige høj grad. ØSU mener ikke, at det deraf følgende behov for at opstille prioriteter afspejles i den nye strategis meget lange, men udifferentierede liste over målrettede aktioner.

4.4. Fremskridt i gennemførelsen af handlingsplanen for finansielle tjenesteydelser (Bilag 1)

4.4.1. De fremskridt, der hidtil er konstateret i gennemførelsen af den handlingsplan⁽³⁾, som blev vedtaget i april 1999, er i det væsentlige begrænset til Kommissionens egne initiativer i form af lovgivningsforslag og andre dokumenter samt opfølgning heraf.

4.4.2. ØSU har ikke afgivet udtalelse om selve handlingsplanen, men en lang række af handlingsplanens forslag behandles i separate udtalelser, som ØSU allerede har afgivet eller er i færd med at udarbejde. ØSU støtter de store linjer i handlingsplanen, men er meget skuffet over den mangel på politisk vilje, som gør selv den udvidede tidsramme for gennemførelse af handlingsplanen urealistisk.

⁽¹⁾ KOM(1999) 74 endelig udg.

⁽²⁾ EFT C 209 af 22.7.1999, s. 28-34.

⁽³⁾ KOM(1999) 232 endelig udg.

5. Bemærkninger til Cardiff-rapporten (om produkt- og kapitalmarkederne) ⁽¹⁾

5.1. Rapportens rækkevidde

5.1.1. Kommissionens dokument består af en omfattende rapport og over 30 sider bilag med statistiske data samt et arbejdspapir fra Kommissionens tjenestegrene på yderligere 30 sider. Rapporten tjener to formål. Den skal dels indgå i forberedelsen af de overordnede økonomiske retningslinjer og dels udgøre grundlaget for Kommissionens forslag til ajourføring af de målrettede aktioner i strategien for det indre marked.

5.1.2. Der er anlagt en tostrengt strategi, der går ud på, at Kommissionen for det første overvåger og vurderer produkt- og kapitalmarkedernes effektivitet for at kortlægge reguleringsmæssige mangler på EU-plan og for det andet fastlægger, hvilken politik der skal føres for at forbedre de gældende regler og fjerne markedshindringer.

5.1.3. Rapporten behandler kun spørgsmål, som også er behandlet i sidste års Cardiff I-rapport, og kommer ikke ind på indholdet af Cardiff II. Kommissionens påstand om at have reduceret antallet af rapporter i år må derfor tages med et vist forbehold!

5.2. Generelt

5.2.1. Det ville ikke være hensigtsmæssigt at behandle Cardiff-rapporten indgående i denne udtalelse, hvis formål først og fremmest er at redegøre for ØSU's egne henstillinger i forbindelse med revurderingen i foråret 2000. Bemærkningerne vil derfor i det væsentlige være begrænset til de aspekter af rapporten, som har at gøre med det andet af rapportens to formål.

5.2.2. ØSU støtter generelt rapportens forslag til en reform af produkt- og kapitalmarkederne. Mange af forslagene falder i tråd med Kommissionens tidligere rapporter, herunder navnlig strategien for det indre marked, men der foreslås også nye initiativer, og ØSU hilser dem velkommen.

5.2.3. Kommissionen fremhæver i sin rapport, at behandlingen af visse spørgsmål har hastekarakter. Herved håber man, at en lignende strategi vil blive fulgt i forbindelse med revurderingen i foråret 2000. Dette ville være i overensstemmelse med ØSU's opfordring i denne udtalelse til at foretage en prioritering af de 111 målrettede aktioner.

5.2.4. ØSU mener, at rapporten som helhed er udmærket præsenteret, og at de underbyggende oplysninger er en særlig værdifuld hjælp til uddybning af de enkelte aspekter. Et generelt kritikpunkt er, at »økonomisk reform« forekommer

for ofte i teksten, uden at det altid er klart, hvad der ligger bag udtrykket. Det synes i nogle tilfælde at være ensbetydende med reform af produkt- og kapitalmarkederne og i andre tilfælde at vedrøre bredere makroøkonomiske sammenhænge. Det er endvidere underforstået, at økonomisk reform altid er noget positivt, men der gives ingen begrundelse herfor og ingen nærmere definition af begrebet.

5.3. Særlige bemærkninger

5.3.1. Markedets effektivitet

5.3.1.1. Meddelelsen fokuserer forståeligt nok på at vurdere markedets effektivitet ud fra et økonomisk perspektiv. Det er opmuntrende, at der er tegn på øget integration af produktmarkeder, hvilket kan ses ud fra statistikkerne, som viser, at væksten i varehandlen mellem EU-landene prioriteres frem for væksten i BNP. På den anden side bemærker ØSU, at de øgede udenlandske investeringer EU-landene imellem er meget skævt fordelt på de enkelte medlemsstater.

5.3.1.2. ØSU deler Kommissionens bekymring for, at SMV'ernes specifikke finansieringsbehov endnu ikke er tilstrækkeligt dækket. Kommissionen oplyser, at i USA kommer 60 % af den risikovillige kapital fra pensionsfonde, hvilket er dobbelt så meget som på det mest avancerede marked i EU. Der mangler imidlertid en analyse, der kan anskueliggøre, i hvilken udstrækning dette skyldes lovmæssige hindringer (som så afgjort findes i visse medlemsstater), et andet grundlag for risikovurdering, kulturelle forskelle, som afskrækker SMV fra at søge risikovillig kapital, eller andre faktorer. ØSU henleder opmærksomheden på forslagene i sin udtalelse om »Europæiske kapitalmarkeder for små og mellemstore virksomheder: perspektiver og potentielle hindringer« ⁽²⁾ om dette emne.

5.3.1.3. ØSU bifalder, at der lægges vægt på at gennemføre handlingsplanen for finansielle tjenesteydelser, og ser i princippet positivt på Kommissionens seneste forslag ⁽³⁾ om at forbedre adgangen til risikovillig kapital.

5.3.2. Horisontale spørgsmål

5.3.2.1. ØSU ser særdeles positivt på såvel Kommissionens udsagn om iværksætterånden som understregningen af de problemer, der hæmmer etableringen og udviklingen af mindre virksomheder. I mange medlemsstater mangler der fortsat en stor indsats for at fremhjelpe nye, innovative virksomheder, der vil kunne skabe nye jobs. ØSU henleder opmærksomheden på sine forslag til initiativer i udtalelsen om Kommissionens meddelelse om europæisk erhvervslivs konkurrenceevne i den globale økonomi — forslag til styrkelse af erhvervslivets konkurrenceevne ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ KOM(2000) 26 endelig udg.

⁽²⁾ EFT C 235 af 27.7.1998, s. 13.

⁽³⁾ KOM(1999) 493.

⁽⁴⁾ EFT C 329 af 17.11.1999, s. 49-57.

5.3.2.2. ØSU har konsekvent slået til lyd for at nedsætte statsstøttens omfang og har støttet Kommissionens tidligere initiativer i den retning. Kommissionen lægger nu med rette vægt på at reducere sektor- og ad hoc-støttens andel af den samlede støtte. ØSU mener, at det er nødvendigt at inkludere landbrugsstøtten i den overordnede statistik for at få det sande billede.

5.3.2.3. Kommissionens oplysninger er ikke nødvendigvis et bevis for, at der sker fremskridt i retning af et indre marked for offentlige indkøb: det øgede antal licitationer er ikke i sig selv et tegn på, at kontrakter tildeles på tværs af grænserne. ØSU efterlyser yderligere informationer og analyser. ØSU lægger stor vægt på, at man hurtigst muligt implementerer de eksisterende direktiver på dette område, og at Kommissionen fremsætter forslag, der kan forbedre proceduren for offentlige indkøb.

5.3.3. Reform af markedet for tjenesteydelser

5.3.3.1. ØSU er enig med Kommissionen i, at der består et påtrængende behov for at vedtage og implementere et regelsæt og nøje at håndhæve konkurrencereglerne i forbindelse med offentlige tjenesteydelser.

5.3.3.2. Hvad angår Kommissionens forslag vedrørende distribution, mener ØSU ikke, at der er grund til en mindre restriktiv holdning til udvidelse af større detailbutikker, og støtter derfor ikke den foreslåede reform.

5.3.3.3. ØSU mener ikke, at der er gjort tilstrækkelige fremskridt inden for generelle forsikringsydelser, især i relation til SMV, idet der ganske enkelt ikke findes noget indre marked på dette område.

6. Henstillinger vedrørende revurderingen af »målrettede aktioner« i foråret 2000

6.1. Generelt

6.1.1. ØSU er enig i, at det er nødvendigt at avancere over en bred front i forbindelse med udviklingen af en sammenhængende europæisk politik til styrkelse af markedets effektivitet, således at det indre marked mærkbart vil gavne borgerne og erhvervslivet.

6.1.2. Uden at drage et sådant bredt horisontalt engagement i tvivl tror ØSU, at en mere koncentreret tilgang med betoning af nogle få nøgleområder på kortere sigt vil give bedre resultater. Kommissionen bør forsøge at opnå tilsagn om fuld deltagelse på disse nøgleområder fra såvel Rådet (det indre marked) som Det Europæiske Råd for at sikre, at målsætningerne på disse områder opfyldes inden for den fastsatte tidsramme.

6.1.3. ØSU's syn på nøgleområderne præsenteres i punkt 6.2 til 6.9.

6.2. Håndhævelse

6.2.1. Strømlining af reglerne er vigtig for det indre marked og sker allerede i en række aktioner (f.eks. SLIM) med det formål at gøre det indre marked så effektivt som muligt og forebygge handelshindringer og konkurrenceforvridning. Det indre marked bør også være velfungerende inden for miljøbeskyttelse og sundhed og sikkerhed. I betragtning af disse to områders betydning for borgerne — også EF-traktaten taler om et højt beskyttelsesniveau — skal der her tilstræbes så høje fælles standarder som muligt. Strengere nationale standarder af hensyn til miljø og sundhed er forenelig med traktaten, men skal ikke indføres ud fra protektionistiske motiver. ØSU finder det helt afgørende, at en effektiv gennemførelse og en sammenhængende håndhævelse af EU's lovgivning sikres. En streng håndhævelse er naturligvis også særdeles vigtig på andre områder, ikke mindst for at forhindre, at SMV'er stilles ugunstigt.

6.2.2. Det konstateres, at man har sat december 2000 som grænse for vedtagelse af Kommissionens forslag til en forordning om modernisering af overvågningen og håndhævelsen af konkurrenceretten. ØSU, som principielt har udtrykt sin støtte i den nylige udtalelse om forslaget⁽¹⁾, gør opmærksom på, at det i samme forbindelse pegede på en række vanskeligheder og farer, som der må sættes ind overfor med et specifikt program med indledende og ledsagende foranstaltninger inden gennemførelsen.

6.3. Fri bevægelighed for personer

6.3.1. ØSU er opmærksom på, at fri bevægelighed for personer hen over statsgrænserne — ikke blot i forbindelse med arbejde — for mange EU-borgere endnu ikke er en reel mulighed. Forskellige socialsystemer undergraver den fri bevægelighed for enkeltpersoner og skaber vanskeligheder for de ansatte i multinationale virksomheder.

6.3.2. En vis kontrol og visse administrative formaliteter er nødvendige, men den fri bevægelighed må ikke desto mindre gives et mere reelt indhold, hvis borgerne skal opleve, at det indre marked fungerer. For at lette bevægeligheden i forbindelse med arbejde skal såvel arbejdsgivere som arbejdstagere være bekendte med de relevante procedurer og lovgivningen vedrørende gensidig anerkendelse. ØSU har allerede efterlyst en opfølgning af Flynn-handlingsplanen (der ikke nævnes specifikt i strategimeddelelsen), som ØSU for øjeblikket er i færd med at udarbejde en initiativudtalelse om.

⁽¹⁾ EFT C 51 af 23.2.2000, s. 55-66.

6.4. Beskatning

6.4.1. De målrettede aktioner, som Kommissionen oprindelig pegede på, har tidligere fået generel støtte fra ØSU. For på længere sigt at nå de brede målsætninger vedrørende afskaffelse af skattemæssige hindringer og illoyal konkurrence, må der dog tages hensyn til visse principper, og indledende foranstaltninger må sættes i gang.

6.4.2. Medlemsstaterne har en tendens til at foretage skattemæssige ændringer for at bevare konkurrenceevnen og tiltrække udenlandske investeringer. ØSU mener imidlertid, at urimelig skattekongurrence må bekæmpes, hvis det indre marked skal fungere effektivt. Den undersøgelse af virksomhedsbeskatningen, som Kommissionen på Rådets foranledning vil fremlægge midt i år 2000, vil måske indeholde en brugbar analyse af skattegrundlaget i de enkelte medlemsstater og gøre det lettere at identificere skævheder.

6.4.3. I mellemtiden bør man lægge planerne om en minimumsskat for virksomheder på is, eftersom en nominal skatteprocent, der ikke tager hensyn til skattegrundlaget, ikke afspejler den reelle situation.

6.4.4. I forbindelse med bekæmpelsen af arbejdsløsheden i det indre marked skal beskatningen af arbejdskraftfaktoren også undersøges.

6.4.5. Der bør gennemføres en EU-harmonisering af energi-beskatningen, som giver klare og direkte miljømæssige fordele uden at skade Europas konkurrenceevne.

6.4.6. ØSU finder det afgørende, at der i god tid før en udvidelse gøres reelle fremskridt med hensyn til udviklingen af et momssystem, som virker befordrende for det indre marked og er baseret på princippet om oprindelsesland. I den forbindelse minder ØSU om Rådets tilsagn om at gennemføre et endeligt momssystem, hvilket endnu ikke er sket, og derfor vokser omfanget af skattesvig.

6.5. Bedre regulering

6.5.1. Kommissionens og medlemsstaternes bestræbelser på at opnå en bedre regulering hilses velkommen af ØSU. Udgangspunktet for en effektiv forenkling af lovgivningen bør imidlertid være en uafhængig evaluering af hver enkelt lovs konsekvenser: EU bør lære af de erfaringer, som USA, Canada, Australien og Storbritannien har gjort på dette område.

6.5.2. Evalueringsproceduren bør udvikles til et instrument, som advarer lovgivere på et meget tidligt stadium om planlagte foranstaltningers finansielle konsekvenser for de implicerede parter. På basis af en grundig viden om de sandsynlige konsekvenser kan der derefter træffes en politisk beslutning. Evalueringen kan eventuelt foretages af et uafhængigt organ. Man kan muligvis lære af de amerikanske erfaringer med Congressional Budget Office i Washington.

6.5.3. ØSU tvivler på, at det igangværende eksperiment med det europæiske virksomhedspanel kan give nogen nyttige resultater. Den tilfældige udvælgelse af svarpersoner sikrer ikke repræsentativitet og kan afføde overflødige svar, der ikke svarer til en reelt uafhængig evaluering.

6.6. Liberalisering af markedet

6.6.1. Sund konkurrence, som er til gavn for borgerne, kan kun opnås ved en ikke-diskriminerende markedsadgang i alle medlemsstater, og selv overtagelsen af EU-lovgivning skal sikres. ØSU går ind for en liberalisering i energisektoren og på telekommunikationsmarkederne under hensyntagen til fællesskabsmål som f.eks. forsyningssikkerhed eller en bred adgang til kommunikationsteknologierne. Netop i informationssamfundet er den brede adgang til kommunikationskanalerne en forudsætning for, at konkurrenceevnen kan bevares og øges.

6.6.2. Efter ØSU's opfattelse bør vedtagelse af en lovpakke om offentlige indkøb være en af de vigtigste prioriteringer, og ØSU kræver, at Kommissionen hurtigst muligt fremlægger forslag herom.

6.7. Statsstøtte

6.7.1. Statsstøtte kan føre til konkurrenceforvridning. Kommissionen bør derfor udvikle bredt anerkendte kriterier for en systematisk revision af statsstøtte. Medlemsstaterne bør undersøge støtten på grundlag af disse kriterier og efter behov indføre andre foranstaltninger i stedet for støtte, der kan have en negativ konkurrenceeffekt. I den forbindelse skal der tages hensyn til, at der findes erhvervssektorer, der har særlig samfundsmæssig betydning (f.eks. uddannelsessektoren), og som derfor skal måles efter andre kriterier. ØSU ser yderst positivt på Kommissionens meddelelse for nylig om, at man vil offentliggøre en »resultattavle« for statsstøtte.

6.8. Finansielle tjenesteydelser

6.8.1. Gennemførelsen af det indre marked for finansielle tjenesteydelser er en vigtig prioritering for virksomheder og forbrugere. Hvis investorer skal kunne udnytte deres potentiale fuldt ud, bør de kunne agere uden alt for store restriktioner på hele det indre marked.

6.8.2. Dette kræver fælles standarder både hvad angår regnskabsføring og børsnotering. Endvidere bør et vigtigt mål være at skabe de rette rammer for effektiv overførsel af

detailbetalinger hen over grænserne med lavest mulige omkostninger.

6.9. Retlige rammer

6.9.1. Statutten for Det Europæiske Selskab blokeres for øjeblikket i Rådet, og forsøg på at få en række tidligere formandskaber til at udarbejde et kompromis er mislykkedes. ØSU opfordrer Kommissionen eller Rådet selv til at igangsætte et nyt initiativ med henblik på at opnå en aftale. For andelsselskaber, foreninger og gensidige selskaber gælder lignende betragtninger.

Bruxelles, den 30. marts 2000.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om forlængelse af beslutning nr. 710/97/EF om en koordineret fremgangsmåde for godkendelse inden for satellitbaserede personkommunikationstjenester i Fællesskabet«

(2000/C 140/11)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 20. marts 2000 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informations-samfundet, som udpegede Giannino Bernabei til ordfører.

Efterfølgende udpegede Det Økonomiske og Sociale Udvalg Giannino Bernabei til hovedordfører i overensstemmelse med forretningsordenens artikel 20 og artikel 50.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 371. plenarforsamling, mødet den 30. marts 2000, følgende udtalelse enstemmigt.

1. Indledning

1.1. Satellitbaserede personkommunikationssystemer (S-PCS — Satellite Personal Communications Services) anvendes sammen med jordbaserede fastnet- og mobilkommunikationssystemer, dels som alternativ til og dels i kombination med disse. Især i regioner, der ikke råder over veludviklede fastnetinfrastrukturer, repræsenterer satellitbaserede mobilkommunikationssystemer en oplagt mulighed for, at alle kan sende og modtage kommunikation.

1.2. Indførelsen af satellitbaserede personkommunikationstjenester udgør derfor et vigtigt skridt på vejen mod etablering af net, der muliggør en verdensomspændende sammenkobling og mobilitet inden for overførsel af tale, data og billeder.

1.3. Til trods for ovennævnte muligheder og teleindustriens ihærdige indsats har markedet endnu ikke fået de forventede dimensioner, hvilket bl.a. kan skyldes lovgivningsmæssige bindinger på udviklingen og praktiske barrierer af bureaukratisk karakter.

1.4. Brugen af radiospektrum står i øjeblikket i fokus både på nationalt plan, på EU-plan og på verdensplan. Resultaterne af høringen om grønbogen om den videre udvikling inden for radiospektrumpolitik er behandlet i en meddelelse fra Kommissionen⁽¹⁾. Selv om der er gjort store tekniske og

⁽¹⁾ KOM(1999) 538 af 10.11.1999.

teknologiske fremskridt, som i høj grad har optimeret viften af disponible frekvenser, er radiospektrum faktisk blevet en særdeles knap ressource på grund af forskellige markedssektors stigende efterspørgsel efter mobilkommunikation. Det indebærer, at beslutninger om radiospektrum ikke blot har tekniske, men også politiske, sociale og økonomiske aspekter.

1.5. Med beslutning nr. 710/97/EF bestræbte EU sig på at fastlægge en lovgivningsramme, som skulle muliggøre en koordineret indførelse i Europa af satellitbaserede systemer, som giver mulighed for at bruge S-PCS direkte via den endelige brugers terminal.

1.6. De foranstaltninger, der er indført i medfør af beslutningen, vedrører frekvensharmoniseringen, en harmoniseret fremgangsmåde for godkendelser samt brugerterminalers anvendelse og frie bevægelighed, og der tales bl.a. om indførelse af en »étstedsbevillingsordning«, som skal gælde for hele Europa.

2. Kommissionens forslag

2.1. På trods af Kommissionens initiativ i 1997, og selv om CEPT har vedtaget adskillige beslutninger og henstillinger som reaktion herpå, har man endnu ikke gennemført alle elementer i beslutning nr. 710/97/EF med det resultat, at vilkårene og procedurerne for godkendelse stadig er meget forskellige fra medlemsstat til medlemsstat. Den planlagte »étstedsbevillingsordning« for satellitmobilsystemer er heller ikke gennemført endnu.

2.2. I lyset af den teknologiske udvikling inden for jordbase-rede mobilsystemer af tredje generation og de dertil knyttede krav om omlægning af visse frekvensbånd vil det være nødvendigt at overvåge vilkårene for anvendelse af radiospektrum stadig bedre, også fordi nye satellitsystemer, der benytter andre frekvensbånd, forventes at blive sat i drift inden længe, og de skal være omfattet af den samme lovgivningsramme.

2.3. På baggrund af ovennævnte foreslår Kommissionen, at gyldigheden af den rammebeslutning, der blev indført med beslutning nr. 710/97/EF og egentlig udløber i maj 2000, bør forlænges med 3¹/₂ år, altså frem til den 31. december 2003.

3. Konklusioner

3.1. Ved udarbejdelsen af denne udtalelse har ØSU taget højde for de overvejelser og bemærkninger, det har fremført i sine tidligere udtalelser om emnet, især udtalelsen af 11. december 1997 om koordineret indførelse af et mobilt og trådløst kommunikationssystem (UMTS)⁽¹⁾, der blev vedtaget enstemmigt, og udtalelsen af 28. april 1999 om Kommissionens grønbog om radiospektrumpolitik — set i sammenhæng med Fællesskabets politik på områderne telekommunikation, radio-/tv-spredning, transport og FTU⁽²⁾.

3.2. ØSU er enig i Kommissionens begrundelse for at foreslå, at gyldigheden af reglerne om godkendelse inden for satellitbaserede personkommunikationstjenester forlænges, og mener, at den foreslåede forlængelse svarer til både de lovgivningsmæssige og de markedsmæssige behov.

3.3. ØSU gør i øvrigt Kommissionen, Europa-Parlamentet og Rådet opmærksom på, at det ikke blot er vigtigt at harmonisere lovgivningsrammen for telekommunikation med Kommissionens »revurdering af kommunikationslovgivningen i 1999«, men også — og især — at sikre, at brugerne får adgang til den størst mulige båndkapacitet til overkommelige priser, med en hensigtsmæssig kombination af jordbaserede, mobile og satellitbaserede systemer samt kabel-tv, som samtidig sikrer de fornødne tjenester til gennemførelse af særskilt udbud af abonnentkredsløb (unbundled local loop).

3.4. Kommissionens forslag synes altså at være i tråd med kravet om, at EU skal kunne tage det fulde skridt ind i informationssamfundet og den nye verden med elektronisk handel ved hjælp af alle de kommunikationsinfrastrukturer og -teknologier, der er nødvendige for at skabe Internet-markeder.

⁽¹⁾ EFT C 333 af 30.10.1998, s. 56.

⁽²⁾ EFT C 169 af 16.6.1999, s. 3.

Bruxelles, den 30. marts 2000.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »EU Economy: 1999 Review«

(2000/C 140/12)

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 2. marts 2000 under henvisning til forretningsordenens artikel 23, stk. 3, at afgive udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed, som udpegede Harry Byrne til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 7. marts 2000.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 371. plenarforsamling af 29.-30. marts 2000, mødet den 30. marts 2000, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Kommissionen har udsendt en ny publikation med titlen »EU Economy: 1999 Review«, som er afløseren for den tidligere økonomiske årsberetning.

1.2. 1999 Review har et dobbelt sigte: for det første at gøre rede for den seneste og den forventede udvikling i Den Europæiske Union og for det andet at behandle specifikke økonomiske emner af særlig interesse for den økonomiske politik — såkaldte tematiske undersøgelser.

1.3. ØSU hilser den nye publikation velkommen. Med indførelsen af den fælles mønt og fuldførelsen af det indre marked bliver det stadig mere relevant at anskue Den Europæiske Union som en økonomisk enhed og nøje at overvåge enhver afvigelse inden for de enkelte medlemsstater, som måtte frembyde en trussel mod den overordnede økonomiske sammenhængskraft i Den Europæiske Union.

1.4. ØSU bifalder ligeledes den dybtgående analyse, man finder i de fem undersøgelser af følgende temaer:

- årsagerne til EU-ledigheden
- skatte- og dagpengesystemerne og incitamenter til at arbejde
- de langsigtede økonomiske og budgetmæssige virkninger af befolkningernes aldring
- forskelle i prisniveauer i EU
- udviklingen på de europæiske aktiemarkeder.

2. Den økonomiske situation og udsigterne

2.1. Prognosen fra efteråret 1999 for 2000/2001

2.1.1. Ifølge prognosen fra efteråret 1999 er udsigterne for vækst og beskæftigelse mere lovende, og der registreres kontinuerlige fremskridt på konvergensområdet.

Efterårsprognosen 1999: nøgletal for EU-15 (a)

	1997	1998	Efteråret 1999			Ændring i forhold til foråret 1999 (b)	
			1999	2000	2001	1999	2000
BNP-vækst	2,5	2,6	2,1	3,0	3,0	0,0	0,3
Investeringer i maskiner og udstyr	5,5	9,4	6,0	6,3	6,8	2,2	1,0
Beskæftigelse	0,8	1,3	1,2	1,2	1,1	0,4	0,4
Ledighed ^(c)	10,6	9,9	9,2	8,6	8,0	- 0,4	- 0,6
Inflation ^(d)	1,7	1,3	1,2	1,5	1,6	0,0	0,0
Offentligt underskud (i % af BNP)	- 2,4	- 1,5	- 1,0	- 0,6	- 0,3	0,5	0,7
Offentlig gæld (i % af BNP)	70,5	69,6	68,6	66,3	63,8	0,0	- 0,7

	1997	1998	Efteråret 1999			Ændring i forhold til foråret 1999 (b)	
			1999	2000	2001	1999	2000
De løbende poster (i % af BNP)	1,4	1,0	0,5	0,4	0,5	- 0,4	- 0,5
p.m. BNP-vækst i EUR-11	2,3	2,7	2,1	2,9	2,9	- 0,1	0,2

(a) Årlig procentvis ændring i faste priser, medmindre andet er angivet.

(b) Et +(-)-tegn betyder et højere (lavere) positivt tal eller et lavere (højere) negativt tal sammenlignet med foråret 1999. Overgangen til ESA 95 betyder, at nogle data ikke er fuldt sammenlignelige fra den ene prognose til den anden.

(c) 1 procent af arbejdsstyrken.

(d) Det harmoniserede forbrugerprisindeks (HICP).

Kilde: European Economy, Supplement A — Economic trends, No 10/11 — October/November 1999, European Commission.

2.1.2. De fleste indikatorer fremviser et gunstigere billede for 1999 og 2000 sammenlignet med forårsprognose 1999. Mest iøjnefaldende er, at der forudses:

- 3 % vækst for 2000 og 2001
- en mærkbar tilvækst i investeringerne
- en reduktion i det offentlige underskud og den samlede offentlige sektors gæld.

2.1.3. Prognosen for beskæftigelse og ledighed peger også på en — omend noget langsomt indtrædende — bedring i tendensen.

2.2. »EU Review 1999«

2.2.1. I review'et fremhæves specielt følgende udviklinger:

- den vellykkede indførelse af euroen i elleve medlemsstater
- afdæmpningen i slutningen af 1998/begyndelsen af 1999 er blevet vendt; medvirkende hertil har været lavere rentesatser, en behersket lønudvikling og en eksport, der stimuleres af den lave eurokurs
- inflationen har kunnet holdes i ave trods en brat stigning i oliepriserne.

2.2.2. Det er Kommissionens opfattelse, at de sunde fundamentale økonomiske forhold i Den Europæiske Union og bedringen i de ydre betingelser berettiger til at anlægge et positivt syn på den økonomiske vækst på det korte sigt. På risikosiden står frem for alt faren for en »hård landing« i den amerikanske økonomi — noget, som ville standse ekspansionen i verdensøkonomien som Asienkrisen gjorde det i 1998.

2.2.3. Kommissionen er i det store og hele tilfreds med de stabilitets- og konvergensprogrammer, medlemsstaterne har forelagt som krævet i henhold til stabilitets- og vækstpagten, omend den finder, at nogle medlemsstater burde sætte mere fart i deres programmer.

2.3. De tematiske undersøgelser

2.3.1. EU-ledigheden og dens årsager

2.3.1.1. Det er Kommissionens konklusion, at den høje og vedvarende ledighed i Europa er resultatet af et samspil mellem udbuds- og efterspørgselschok i en situation med utilstrækkelig fleksibilitet på arbejdsmarkedet og usmidige reguleringer af varemarkedet. Efter Kommissionens mening vil en løsning af disse problemer kræve:

- sund makroøkonomisk politik
- politiktiltag, som forbedrer arbejdsmarkedernes funktionsmåde generelt
- økonomiske reformer, som skal forbedre konkurrenceevnen og vare- og tjenestemarkedernes funktionsmåde.

2.3.2. Skatte- og dagpengesystemerne og incitamenter til at arbejde og skabe arbejdspladser

2.3.2.1. Kommissionen understreger, at skatte- og dagpengesystemerne bør rumme reelle incitamenter, der opmuntrer arbejdsledige og ikke-erhvervsaktive personer til at søge og påtage sig et job eller gå ind i et uddannelsesstilbud. Kommissionen konkluderer, at medlemsstaterne nok har taget hul på denne problemstilling, men at de hidtil ikke har gjort tilstrækkelige fremskridt.

2.3.3. De langsigtede økonomiske og budgetmæssige virkninger af befolkningens aldring

2.3.3.1. Det er ikke første gang, Kommissionen fokuserer på de øgede udgifter til sundhedsudgifter og pensioner, som følger af befolkningsaldringen. I sin kommentar peger Kommissionen på de potentielle konsekvenser for stabiliteten og væksten i Den Europæiske Union af en potentiel demografisk betinget stigning i de offentlige udgifter på ca. 7 % af BNP.

2.3.4. Markedsintegration og prisforskelle

2.3.4.1. Kommissionen diskuterer de nuværende forskelle i priseniveauer i Fællesskabet sammenlignet med situationen i USA. Til trods for fremskridt i tidsrummet 1985-1993 er der stadig en betydelig forskel mellem prisspredningen i EU og i USA, og det kommer som en overraskelse, at der ikke er sket nogen fremskridt efter 1993.

2.3.5. Centrale udviklingstendenser på Europas aktiemarkeder

2.3.5.1. Kommissionen analyserer udviklingen på de europæiske aktiemarkeder, som ikke har kunnet holde trit med de amerikanske og japanske markeder. Kommissionen diskuterer imidlertid, hvorvidt aktiemarkederne, specielt i USA, er overvurderede i øjeblikket — uden dog at komme til nogen endelig konklusion.

3. Det Økonomiske og Sociale Udvalgs bemærkninger

3.1. Det altoverskyggende problem er efter ØSU's mening ledigheden. ØSU har tidligere givet udtryk for det synspunkt, at EU bør sætte sig et mellemfristet vækstmål på mindst 3,5 %, hvis der skal opnås en tilfredsstillende reduktion i ledigheden. Ikke desto mindre bifalder ØSU rådsformandskabets forslag om at styre efter en mellemfristet målvækstrate på mindst 3 %, og det håber, at dette vil vinde tilslutning fra det næste europæiske topmøde om »Beskæftigelse, økonomiske reformer og social samhørighed — hen imod et Europa kendetegnet ved innovation og viden«.

3.2. Det forudsete fald i ledigheden til 8 % ved udgangen af 2001 hilses velkommen, men betegner kun et beskedent fremskridt. Når man diskuterer ledighedsproblemet i EU, må man ikke overse, at erhvervsdeltagelsen i de fleste EU-lande — med undtagelse af Danmark, Luxembourg, Storbritannien, Nederlandene, Østrig og Sverige — er meget lav sammenlignet med USA og Japan; en af forklaringerne herpå kunne være, at nogle personer ikke synes, det er umagen værd at lade sig registrere som arbejdssøgende med den nuværende høje arbejdsløshed. På den anden side kunne denne potentielle ekstra arbejdsstyrke i det mindste delvist afbøde virkningerne af befolkningsaldringen i de kommende år.

3.3. ØSU noterer sig, at prognoserne forudsiger en BNP-vækst på 3 % i både 2000 og 2001. Dette vil betegne en opmuntrende forbedring i forhold til de skuffende 2,1 %, der forudses for 1999; hvis der i øvrigt ikke indtræder eksogene chok, herunder et eventuelt sammenbrud på aktiemarkedet, forekommer denne vækstprognose ikke overdrevent optimistisk. Hertil kommer, at tendenserne til deflation, som ØSU sidste år var bekymret for skulle optræde i visse lande, er mindre oplagte i dag.

3.4. ØSU er i allerhøjeste grad enig med Kommissionen i dens vurdering af, at Den Europæiske Union synes at stå foran en mere varig konjunkturforbedring, som kunne føre til en yderst tiltrængt stigning i beskæftigelsesvæksten. Forbedrede udsigter for beskæftigelsen forudsætter imidlertid, at der fastholdes et egnet policy-mix. Der er dog en reel chance for, at væksten kunne overstige de prognosticerede 3 %.

3.5. De fortsatte fremskridt i den økonomiske konvergens og de overordnede forbedringer i medlemsstaternes budgetunderskud og samlede offentlige gæld skaber en god grobund for en konjunkturforbedring.

3.6. ØSU bemærker, at prognoserne nødvendigvis i det store og hele drejer sig om det samlede euroområde eller om EU som helhed. Det er imidlertid vigtigt, at forskelle i de enkelte medlemsstaters situation ikke overses, når man udmønter de overordnede politikretningslinjer. Det er også vigtigt at fremhæve den succes, nogle lande har haft med at gennemføre deres økonomiske politik, da de øvrige vil kunne tage ved lære heraf. Det mest imponerende eksempel er givetvis Irland. I vedføjede appendiks er der givet en fremstilling af de vigtigste faktorer bag dette lands succes; appendikset er samtidig en opfordring til Kommissionen om at gennemføre samme form for analyse.

3.7. ØSU henleder opmærksomheden på, at en vigtig hæmsko for væksten i beskæftigelse og produktion i EU, når sammenlignes med amerikanske forhold, er mangelen på venture-kapital og på bankfinansiering af opstart af virksomheder. Bedre adgang til sådan finansiering ville have en meget tiltrængt stimulerende effekt på væksten, især inden for højteknologiområdet, hvor traditionelle investeringskriterier ikke længere gælder.

3.8. En mere vægtig faktor, som afstikker et optimistisk scenario, er indførelsen af den fælles mønt i elleve medlemsstater. Der var tale om en politisk og teknisk set betydelig bedrift. Både medlemsstaternes regeringer, erhvervslivet og forbrugerne bør fremskynde deres forberedelser med henblik på den fulde indførelse af euroen pr. 1.1.2002.

3.9. Nogle iagttagere synes, at euroen har været lidt af en fiasko, fordi den efter sin indførelse er faldet i værdi i forhold til andre internationale valutaer. Dette er imidlertid det samme som at sige, at euroens startkurs var den »rigtige« og ikke blot var den markedskurs, der tilfældigvis gjaldt den dag. I praksis synes den reducerede euroværdi på en mere korrekt måde at have afspejlet det konjunkturforløb, de deltagende økonomier er inde i — men et yderligere fald i eurokursen vil give næring til frygt for øget inflationen.

3.10. Den lave eurokurs har sandsynligvis været den faktor, der frem for alt har udløst det eksportdrevne genopsving i euroområdet i 1999. Man må derfor håbe, at en eventuel redressering af euroens værdi ikke vil svække styrken i opsvinget i de relevante økonomier, eller at inflationsfrygt ikke udløser for hurtige renteforhøjelser.

3.11. Andre positive effekter af euroen er stimuleringen af handelen mellem EU-landene indbyrdes, som skyldes, at handelen foregår i et rum uden valutakursrisiko og med øget prisgennemsigtighed — man skal her holde sig for øje, at det netop er karakteristisk for euroområdet, at det er så stærkt afhængigt af den interne efterspørgsel, som tegner sig for 90 % af BNP. Det er et argument for en hurtigere virkeliggørelse af det indre marked. »Cardiff-processen« hilses velkommen som et instrument, der skal skabe mere fleksible vare-, tjeneste-, kapital- og arbejdsmarkeder. Det vil øge Europas evne til at konkurrere inden for erhverv, der bygger på højteknologi.

3.12. Hvis ledigheden som forventet fortsætter med at falde (omend med mærkbare forskelle fra den ene medlemsstat til den anden), er det vigtigt, at der tages egnede skridt for at hjælpe arbejdstagere til atter at komme ud på arbejdsmarkedet. Under en konjunkturopgang vil de arbejdere, der først kommer i arbejde, højst sandsynligt være dem, der besidder det højeste færdighedsniveau, og som har været arbejdsledige i kortest tid. Efterhånden som opgangskonjunktoren slår igennem, vil de efterfølgende »trancher« af arbejdstagere være personer, som sandsynligvis har været arbejdsledige i nogen tid, og som kræver målrettet assistance for at blive reintegreret på arbejdsmarkedet. Medlemsstaterne bør derfor — sammen med arbejdsmarkedets parter — planlægge fremadrettet og f.eks. sikre, at arbejdstagerne opkvalificeres. Uddannelse og opkvalificering skal målrettes mod eksisterende og sandsynlige ledige pladser. Det må også anerkendes, at bibringelse af relevante færdigheder i virkeligheden afføder en efterspørgsel efter disse færdigheder og formentlig vil bidrage til en mere beskæftigelsesintensiv vækst. ØSU bakker op om den innovations- og vidensbaserede økonomi, der slås til lyd for på topmødet i Lissabon.

3.13. For Fællesskabet som helhed så inflationsudviklingen meget positiv ud i 1999. Det må imidlertid ikke glemmes, at inflationen kræver stadig opmærksomhed, og i nogle medlemsstater vækker en opadgående tendens allerede bekymring.

3.14. Kommissionens analyse af skatte- og dagpengesystemer og incitamenter til at gå i arbejde anerkendes af ØSU som et vigtigt bidrag til forståelsen af, hvad der skal gøres, for at lavtlønnede arbejdere ikke låses fast i arbejdsløshed og erhvervsmæssig inaktivitet. Det rækker ikke ved, at vækst er det vigtigste middel til at afhjælpe mangelen på ledige job, forudsat at der også gøres noget ved mismatchet mellem jobkrav og færdigheder.

3.15. Kommissionens analyseresultater gør det klart, at skattestrukturen⁽¹⁾ i de fleste medlemsstater ikke er gunstig for beskæftigelsen, især når det gælder de lavest lønnede, og derfor kan virke som en hæmsko for jobskabelsen. Det er kun meget få medlemsstater, det er lykkedes at sænke den samlede skattebelastning på lønindkomst.

3.16. Kommissionens konklusion er snarere positiv, når den peger på, at medlemsstaterne synes at være på vej til at

forstærke deres indsats for at bekæmpe den strukturelle ledighed. ØSU udtrykker sin kraftige støtte til medlemsstaterne, der angiveligt er fast besluttet på at bevæge sig i den retning, men det insisterer på, at der skal holdes fast ved den europæiske sociale model. ØSU slår kraftigt til lyd for, at alt sættes i værk for at integrere de forskellige politikudspil fra Kommissionen, specielt dem, der er relateret til de overordnede økonomiske retningslinjer (EF-traktatens artikel 103) og retningslinjerne for beskæftigelsen (EF-traktatens artikel 128).

3.17. Kommissionens bemærkninger vedrørende de langsigtede økonomiske og budgetmæssige konsekvenser af befolkningsaldringen ligger i forlængelse af tidligere kommissionsmeddelelser om f.eks. pensioner⁽²⁾. Det er en central problemstilling, der potentielt har betydelige konsekvenser for medlemsstaternes budgetstilling og også virkninger, som rækker ud over 1999-review'ets kortsigtshorisont. ØSU slutter op bag Kommissionens appel til medlemsstaterne om at fremme en integreret reformproces, der støtter sig på arbejdsmarkedsreformer, realisering af stabilitets- og vækstpagtens mål om en sund budgetstilling samt forbedringer i pensionssystemers og sociale sikringssystemers bæredygtighed.

3.18. Problemstillingen omkring befolkningens aldring er usædvanlig ved, at fremskrivningerne ikke er baseret på blotte skøn, men på veletablerede tendenser, nærmere bestemt faldet i fødselstallet og længere livsforventning. Der er i øvrigt tale om en problemstilling, som ikke kun forekommer i Europa, men også berører vores vigtigste konkurrenter, omend i forskellig grad.

3.19. Med hensyn til beskatning bekymrer det ØSU, at der gennemsnitligt set ikke kan spores nogen fremskridt med hensyn til at nedbringe den samlede skattebyrde, der kan virke som en bremse på den økonomiske vækst og svække medlemsstaternes internationale konkurrenceevne. ØSU anbefaler, at Kommissionen gennemfører en tematisk undersøgelse af sammenhængen mellem beskatningsniveau og vækst. Desuden mangler man at følge op med handling på gennemgangen af forskellige typer af skadelig skattekonkurrence mellem medlemsstaterne.

3.20. Kommissionen peger på behovet for effektive grænseoverskridende detailbetalingsystemer for små beløb; i den stærkt opstykkede europæiske clearing- og betalingsafviklingsinfrastruktur tæller man ikke mindre end 31 clearingcentraler. ØSU mener, at der bør handles hurtigt for at løse dette problem. Ellers vil de fordele, som borgeren gerne skulle høste af den fælles mønt, gå tabt. Det ville skade euroens troværdighed på et tidspunkt, hvor forbrugernes tillid til Den Europæiske Union trænger til at blive styrket.

⁽¹⁾ Med skatter menes direkte skatter og sociale bidrag, som hviler på arbejdskraften.

⁽²⁾ Se også ØSU's udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen — Mod et indre marked for supplerende pensioner — Resultater af høringerne i forbindelse med grønbogen om supplerende pensioner i det indre marked«, EFT C 368 af 20.12.1999, s. 57.

3.21. ØSU konstaterer med bekymring, at den gradvise konvergens i priser i perioden 1985-1993 er ophørt. Det kunne tyde på, at der er nogle hindringer for konkurrencen. Den fælles mønts indførelse skulle synliggøre denne mangel på konkurrence, som fortsat udhuler de gevinster, der skulle tilflyde forbrugeren.

3.22. Sidste år appellerede ØSU til Kommissionen om at fremlægge mellemfristede scenarier for at understøtte den makroøkonomiske beslutningsproces. ØSU mener stadig, at sådanne er et nødvendigt redskab i forberedelsen af de overordnede retningslinjer for EU's og medlemsstaternes økonomiske politik.

4. Konklusion

4.1. ØSU skal endnu en gang understrege, hvor vigtig den årlige økonomiske årsberetning er for opstillingen af de overordnede retningslinjer for Fællesskabets og medlemsstaternes økonomiske politik. ØSU håber, at de forskellige sprogudgaver af Kommissionens beretning for fremtiden foreligger på et tidligere tidspunkt.

4.2. Den forventede vækstrate på omkring 3 % pro anno for EU som helhed viser, at EU definitivt er ved at være ovre 1998-krisen, hvilket vil medføre en tiltrængt jobskabelse. Den beskedne reduktion i ledigheden til 8 % stiller imidlertid krav om, at alt sættes i værk for at hæve beskæftigelsesintensiteten i væksten specielt i de medlemsstater, der har de højeste ledighedstal.

4.3. ØSU noterer sig, at der er sket yderligere fremskridt med hensyn til budgetkonsolidering og nedbringelse af den offentlige gæld. I den nuværende situation med højere vækst skulle der imidlertid kunne gøres endnu større fremskridt, specielt hvis der udfoldes særlige bestræbelser i visse medlemsstater. ØSU anmoder Kommissionen om at se på de offentlige (undervisnings-, transport-, m.v.) investeringers størrelse og kvalitet i medlemsstaterne, især med sigte på deres evne til at fremme væksten.

4.4. ØSU mener, at indførelsen af euroen har været en succes, men mener, at de gunstige virkninger af den fælles mønt endnu ikke har haft fuldt gennemslag. Euroens relativt lave kurs i forhold til dollaren har i vidt omfang begunstiget Europas eksportsmæssige stilling. Et yderligere fald i eurokursen bør imidlertid undgås, eftersom olie og andre varer faktureret i dollars samt stigende råstofpriser kan føre til øget inflation. ØSU håber, at euroen, efterhånden som den vinder mere solidt fodfæste, vil finde mere udbredt anvendelse i international prisfastsættelse.

4.5. Generelt er de nuværende udsigter for beskæftigelsen gode. Udviklingen kunne forbedres yderligere, hvis man kontinuerligt fastholder et egnet policy-mix baseret på stabile priser, en rimelig lønudvikling og budgetkonsolidering.

4.6. ØSU mener, at der skal sættes specielt ind for at hjælpe de svageste arbejdsløse tilbage i beskæftigelse. Det kræver en målrettet indsats for at forbedre relevante færdigheder og en analyse af den hæmmende effekt, som skatte- og dagpenge-systemet har for især lavtlønnede. Medlemsstater, der kan fremvise pæne resultater på dette område, bør studeres nærmere for at se, om deres politik med held kan kopieres andre steder.

Bruxelles, den 30. marts 2000.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

til Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Irland: Et eksempel på en vellykket økonomisk politik

1) Ifølge Kommissionens prognose fra efteråret 1999⁽¹⁾ vil den meget gunstige vækst- og beskæftigelsesudvikling i Irland fortsætte:

Tabel 1

	BNP (% p.a.)	Beskæftigelse (% p.a.)	Ledighed (% af arbejdsstyrken)
Ø1986-1990	4,6	1,1	15,5
Ø1991-1995	4,6	1,9	14,5
Ø1996-2001	8,0	4,0	7,7
1999	7,8	4,2	6,4
2000	6,9	3,2	5,5
2001	5,8	2,4	4,9

Nyere oplysninger peger på, at resultaterne kunne falde endnu bedre ud.

2) I kraft af denne udvikling er det lykkedes Irland, på imponerende måde at indhente sit efterslæb både hvad angår BNP pr. indbygger (i købekraftstandarden EUR 15 = 100) og beskæftigelse.

Tabel 2

	BNP per indbygger (PPS) EUR 15 = 100		
	IRL	UK	D
1960	62,6	121,6	121,1
1970	61,2	102,8	115,1
1980	65,5	95,7	115,5
1985	66,8	98,9	115,6
1990	73,3	99,5	114,2
1995	92,1	95,4	109,8
1996	93,0	98,1	109,6
1997	101,7	101,5	107,9
1998	107,0	101,8	107,6
1999	111,5	102,0	107,1
2000	115,0	102,7	106,8

⁽¹⁾ Tallene i dette appendiks vedrørende årene 1999, 2000 og 2001 er fra Kommissionens prognose fra efteråret 1999.

Det fremgår af tabellen, at Irland, målt ved BNP pr. indbygger, i 1997 passerede EU-gennemsnittet og Storbritannien og i 1999 Tyskland.

Det skal bemærkes, at beskæftigelsesmiraklet i Irland er indtruffet samtidig med en traditionelt meget kraftig udvikling i produktiviteten pr. beskæftiget. Væksten i beskæftigelsen skal derfor tilskrives accelerationen i BNP-væksten, som ligger højere end stigningstakten i produktiviteten.

Tabel 3

	Produktivitet (% p.a.)	BNP (% p.a.)	Beskæftigelse (% p.a.)
1974-1985	3,7 (2,0) (*)	3,8 (2,0) (*)	0,1 (0,0) (*)
1986-1995	3,1 (1,9) (*)	4,6 (2,4) (*)	1,5 (0,5) (*)
1996-2001	3,8 (1,5) (*)	8,0 (2,5) (*)	4,0 (1,0) (*)

(*) tal i parentes = EUR15.

Herved adskiller Irland sig fra de øvrige medlemsstater (specielt ESP og NL), som nok fremviser gode resultater på beskæftigelsesområdet, men hvor dette overvejende er opnået ved en lavere vækst i produktiviteten pr. beskæftiget.

3) Grunden til den irske succes blev lagt i midten af 1980'erne.

3.1. Det var i al væsentlighed frygten for en uholdbar vækst i den offentlige gæld og i rentebyrden, som førte til, at man slog roret om og indledte en kraftig budgetkonsolidering.

Denne kurs var så meget mere nødvendig som størstedelen af den offentlige gæld var gæld til udlandet (i 1987: mere end 40 % af gælden).

Tabel 4

	I % af BNP				
	Offentlig gæld	Rentebyrde	Offentligt underskud (-)	Offentlige udgifter	Offentlige indtægter
1970	48,2	3,9	- 4,3	37,4	33,2
1980	67,6	6,5	- 12,6	50,1	37,5
1985	98,6	9,8	- 10,7	51,5	40,7
1987	110,7	9,2	- 8,5	49,4	41,0
1990	92,6	7,9	- 2,8	42,3	39,5
1995	80,8	5,6	- 2,5	41,2	38,8
2000	(39,3)	(2,3)	(+ 3,1)	(33,2)	(36,3)
2001	(32,8)	(2,1)	(+ 3,2)	(32,6)	(35,8)

Budgetkonsolideringen blev i al væsentlighed gennemført ved at bremse op for de offentlige udgifter, som blev nedbragt fra mere end 50 % til ca. 30 % af BNP. Denne operation blev lettet af, at rentebyrden faldt som følge af faldende rentesatser (ØMU-effekt) og faldende offentlig gæld. Gælden blev bragt ned fra mere end 110 % af BNP i 1987 til et forudset niveau på mindre end 40 %! Det offentlige budgetunderskud (10,7 % af BNP i 1985!) er blevet vendt til et overskud. Samtidig blev skatte- og bidragsbyrden mindsket betydeligt i løbet af 1990'erne.

3.2. En reduktion af beskatningen og en skattereform spillede en stor rolle under trepartsoverenskomsterne mellem regeringen, fagforeningerne og arbejdsgivernes organisationer. Siden 1988 er der fire gange blevet indgået overenskomster for treårsperioder; den femte overenskomst er nu ved at være på plads. Med hensyn til lønudviklingen har disse overenskomster medført en vækst i lønomkostningerne pr. produceret enhed, som er forenelig med en lav inflationsrate og en afgørende forbedring af lønkonkurrenceevnen. Samtidig lå reallønsvæksten under stigningstakten i produktiviteten; det vil sige, at de reale lønomkostninger pr. produceret enhed faldt mærkbart, hvilket ledte til en meget gunstig udvikling i investeringsrentabiliteten. Trods denne forsigtige lønudvikling kunne reallønningerne stige betydeligt, hvilket kombineret med øget beskæftigelse, især i anden halvdel af 1990'erne, banede vejen for en kraftig vækst i det private forbrug og i den indenlandske efterspørgsel.

Tabel 5

	Nom. løn pr. ind- bygger (% p.a.)	Produktivitet pr. beskæf- tiget (% p.a.)	Lønom- kostninger pr. produ- ceret enhed (% p.a.)	Reale løn omkost- ninger pr. produceret enhed (*) (% p.a.)	Rentabilitet i % af investeret kapital		Realløn pr. indbygger (% p.a.)	Privat forbrug i faste priser (% p.a.)
					IRL	EUR 15		
1974-1985	16,7	3,7	12,5	- 0,2	6,8	5,6	2,6	2,2
1986-1990	5,7	3,5	2,1	- 1,1	8,9	6,8	2,3	3,4
1991-1995	4,3	2,6	1,7	- 1,1	9,7	7,1	1,7	3,1
1996-2001	5,4	3,8	1,5	- 2,3	14,0	8,3	2,2	7,2
1999	6,0	3,4	2,5	- 1,3	14,6	8,3	2,9	7,7
2000	6,4	3,6	2,7	- 1,4	14,7	8,5	3,2	6,9
2001	6,6	3,2	3,3	- 0,6	14,5	8,7	3,6	6,3

(*) Forskel i % mellem udviklingen i de reale lønomkostninger og i produktiviteten.

3.3. Budgetkonsolideringen og de moderate lønstigninger gjorde det muligt at honorere Maastricht-kriterierne og at lempe pengepolitikken. Konvergens i renterne hen imod ØMU-niveauet skabte særligt gunstige betingelser for vækst og beskæftigelse i anden halvdel af 1990'erne.

Tabel 6

	Lønomkostningerne pr. prod. enhed i forhold til 22 industrilande 1987 = 100		Renter	
	i USD	Lange rente	Korte rente	i national valuta
1986-1990	97,1	97,1	10,2	10,5
1991-1995	87,9	89,1	8,5	8,8
1995-2000	83,0	82,7	5,8	4,7
1999	82,6	79,7	4,6	3,0
2000	(83,5)	(80,1)	(5,8)	(3,5)

(*) = reale valutakurs.

På baggrund af fremskridtene på budgetkonsolideringsområdet og genoprettelsen af konkurrenceevnen og rentabiliteten, som lønudviklingen har en stor del af æren for, kunne der føres en lempelig pengepolitik, hvilket muliggjorde en kraftig vækst, uden at prisstabiliteten blev bragt i fare.

3.4. Takket være den gunstige konkurrenceevneudvikling blev væksten fra starten af trukket af eksporten. Fremhjulp af reduktionen i den ledige kapacitet og meget gunstige pengepolitiske vilkår i anden halvdel af 1990'erne bar den høje investeringsrentabilitet frugt: investeringerne er nu blevet den egentlige vækstmotor (mere end 13 % p.a. i 1996-2001).

Tabel 7

	Potentielt output-gab (% p.a.)	Eksport (% p.a.)	Samlede invest. (% p.a.)	Kapitalinvest. (% p.a.)	Offentlige invest. % BNP
1974-1985	- 3,4	8,7	0,7	1,6	4,6
1986-1990	- 1,7	9,1	4,5	6,0	2,3
1991-1995	- 2,3	13,2	2,4	1,8	2,2
1996-2001	- 1,1	14,2	13,6	13,7	2,7
1999	- 0,3	11,5	13,7	15,9	2,9
2000	+ 0,3	9,8	11,7	12,5	3,0
2004	+ 0,2	8,8	9,4	9,1	3,2

De faste bruttoinvesteringer som andel af BNP er steget meget kraftigt, nemlig fra ca. 16 % i 1992/1993 til ca. 26 % i dag. Takket være budgetkonsolidering lod det sig gøre at finansiere denne spektakulære stigning i investeringskvoten, uden at betalingsbalancens løbende poster eller de lange renter kom under pres: den offentlige sektors opsparing er steget fra lige under -5 % af BNP i 1974-1985 til mere end +5 % af BNP aktuelt.

Den høje investeringskvote betyder en betydelig stigning i produktionspotentialet, hvorved den irske økonomi kan komme op på meget høje BNP-vækstrater, uden at der (hidtil) er opstået større kapacitetsproblemer.

Tabel 8

Opsparing og investeringer i % af BNP

	Den private sektors opsparing	Den offentlige sektors opsparing	National opsparing	Løbende betalingsbalance	Faste brutto-investeringer
1974-1985	22,9	- 4,6	18,4	- 7,9	26,3
1986-1990	19,7	- 3,6	16,7	- 1,0	17,7
1991-1995	19,2	- 0,6	18,5	+ 2,1	16,4
1996-2001	20,4	+ 4,2	24,6	+ 1,6	23,0
1999	20,3	+ 4,9	25,1	+ 0,9	24,2
2000	21,0	+ 5,2	26,3	+ 0,4	25,9
2001	21,4	+ 5,6	27,0	(- 0,1)	27,1

3.5. Disse makroøkonomiske komponenter i »det irske mirakel« er blevet understøttet af en aktiv strukturpolitik. I den forbindelse fortjener uddannelsesindsatsen over for arbejdskraften at blive specielt fremhævet, idet den blev sat i værk for at undgå en situation, hvor den kraftige vækst kunne blive bremsed af flaskehalse på arbejdsmarkedet; denne indsats har fået fuldt gennemslag i form af en storstilet jobskabelse. Arbejdsudbuddet er desuden også blevet forstærket af reformen af skattesystemet og det sociale sikringssystem samt en betydelig (re-)immigration. Beskæftigelsesgraden (beskæftigede i % af befolkningen i den erhvervsaktive alder) er steget til 61 % i dag, hvor den var ca. 52 % i 1986-1990; imidlertid er det sandsynligt, at der stadig er betydelige arbejdskraftreserver, som kan mobiliseres (i USA er beskæftigelsesgraden således 75 %).

Opmærksomheden skal henledes på en anden komponent i strukturpolitikken: EU's strukturfonde. Fondene har gjort det muligt at medfinansiere strukturpolitiske foranstaltninger på områder som regionaludvikling, infrastruktur og arbejdsmarked snarere end at tilføre den irske økonomi kapital netto (betalingsbalancens løbende poster har generelt udvist overskud). Irland er et godt eksempel på et land, hvor strukturfondene har haft maksimal effekt, især fordi fondsinterventionerne indgår som en integrerende del af en — i navnlig makroøkonomisk henseende — sund samlet politik.

Endelig har væksten i BNP og i beskæftigelsen ført til et øget provenu fra skatter og sociale bidrag, og det har lettet strukturreformer på skatte- og bidragsområdet.

4) Den økonomiske politik i Irland er således kendetegnet ved bemærkelsesværdige resultater. Den førte politik lever fuldt op til Fællesskabets anbefalinger og er sågar kommet dem i forkøbet. Den har haft bred opbakning i samfundet, hvilket er så meget mere bemærkelsesværdigt som resultaterne af de anstrengelser, der blev udfoldet i anden halvdel af 1980'erne, først for alvor viste sig i løbet af 1990'erne. Den omfattende og vedholdende indsats er et skoleeksempel på »god praksis« i Fællesskabet.

Spørgsmålet er selvsagt nu, om denne positive udvikling kan fastholdes.

Noget af svaret kan findes i følgende overvejelser:

Til trods for den spektakulære indhentningsindsats har Irland stadig et betydeligt vækstpotentiale såvel med hensyn til arbejdsudbud og jobskabende investeringer (capital widening) som med hensyn til produktivitetsgevinster.

- (i) Irland råder stadig over en betydelig arbejdskraftreserve. Det skyldes ikke blot stigningen i befolkningen i den erhvervsaktive alder, men også et betydeligt potentiale for en yderligere stigning i beskæftigelsesfrekvensen, hvortil kommer tilbagevendende emigranter, især fra Storbritannien og USA.
- (ii) Afkastet af investeringerne er usædvanlig højt (mere end 70 % over EU-gennemsnittet) og kunne stige yderligere med den nye trepartsoverenskomst. Samtidig er udsigterne for efterspørgslen — som afhænger af endogene faktorer — gode. Betingelserne er altså til stede for, at investeringerne kan skabe den produktionskapacitet og de job, der kræves, for at væksten kan fortsætte.
- (iii) Den i forvejen høje investeringskvote (ca. 26 % af BNP) og en fortsat høj investeringsaktivitet tillader en storstilet anvendelse af ny teknologi i produktionsprocessen. Under disse omstændigheder forekommer det plausibelt, at den traditionelt stærke produktivitetsudvikling vil kunne fortsætte.

Blandt risikomomenter, der kan true kontinuiteten i denne vækstproces, er eventuelle flaskehalse på arbejdsmarkedet, utilstrækkelig infrastruktur, inflationspres og overophedning. Disse risici understreger behovet for at styrke strukturpolitiske tiltag, især på arbejdsmarkedet, samt for at forstærke infrastrukturudbygningen, miljøindsatsen og budgetkonsolideringen.

Spørgsmålet om, hvorvidt den seneste stigning i inflationsraten er ensbetydende med inflationære pres, fortjener et svar med baggrund i en detaljeret analyse.

To faktorer forekommer vigtige i den sammenhæng:

- (i) Et land, som er inde i en indhentningsfase fremviser — alt andet lige — en højere inflationsrate end sine partnere, hvilket skyldes tilpasninger af de relative priser mellem sektorer og især en voksende servicesektor. Der er tale om en markeds mekanisme, som bør kunne have frit spil, så længe landets konkurrenceevne ikke påvirkes i negativ retning.
- (ii) I den monetære union kan en relativt lille og åben økonomi ikke opvise en ubegrænset, autonom inflation. Et for højt omkostningsniveau påvirker ikke i så høj grad det generelle prisniveau, men snarere den indenlandske rentabilitet og konkurrenceevnen og dermed i sidste ende betalingsbalancen og beskæftigelsen.

Tabel 9

	1974- 1985	1986- 1990	1990- 1995	1996- 2001	1999	2000	2001
1) BNP-priser (% p.a.)	12,8	3,2	2,8	3,9	3,9	4,2	3,9
2) Priser for det private forbrug (% p.a.)	13,8	3,2	2,6	2,9	3,0	3,1	2,9
3) Enhedslønomkostninger (% p.a.)							
a) nominelle	12,5	2,1	1,7	1,5	2,5	2,7	3,3
b) reale	- 0,2	- 1,1	- 1,1	- 2,3	- 1,3	- 1,4	- 0,6
4) Konkurrenceevne							
1987=100	93,9	97,1	89,1	82,7	79,7	(80,1)	—
5) Rentabilitet i % af investerede kapital	6,8	8,9	9,7	14,0	14,6	14,7	14,5
6) Bet. balancens løbende poster (% af BNP)	- 7,3	- 0,9	+ 2,1	+ 1,4	+ 0,9	+ 0,4	- 0,1
7) Potentielt BNP-gab i % af BNP	- 3,4	- 1,7	- 2,3	- 1,1	- 0,3	+ 0,3	+ 0,2

Tabel 9 viser, at Irland ikke lider under en profitklemme, og at økonomiens konkurrenceevne og rentabilitet fremdeles er udmærket. Indsnævringen af BNP-gabet og af betalingsbalanceoverskuddet viser, at der kunne opstå kapacitetsproblemer. Fortsat budgetkonsolidering — som anbefalet af Fællesskabet — forekommer derfor indikeret i den aktuelle situation.

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Optimering af EU-bistandens effekt«

(2000/C 140/13)

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 9. december 1999 under henvisning til forretningsordrens artikel 23, stk. 3, at afgive udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Eksterne Forbindelser, som udpegede Clive Wilkinson til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 16. marts 2000.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 371. plenarforsamling af 29.-30. marts 2000, mødet den 30. marts 2000, med 88 stemmer for og 5 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. ØSU har tidligere afgivet udtalelser om udviklingsbistand, senest i 1997 (CES 596/97) om bistand, primært til AVS-landene, god forvaltningspraksis og erhvervs- og fagorganisationernes rolle. ØSU understregede i sin udtalelse fra 1997, at man fortsat går ind for, at EU yder økonomisk og finansiell bistand til udviklingslande, og ØSU er enig i, at god forvaltningspraksis er af afgørende betydning for en bæredygtig udvikling, samt at der er behov for en vidtgående reform af måden, hvorpå udviklingsbistand administreres.

1.2. Fællesskabet yder for øjeblikket mere end 5.5 mia. euro pr. år i udviklingsbistand. Når dette lægges sammen med medlemsstaternes bilaterale bidrag, udgør EU's samlede indsats mere end 50 % af verdens officielle udviklingsbistand, selvom ØSU dog dybt beklager, at EU og hovedparten af medlemsstaterne langt fra afsætter 0,7 % af deres BNP til udviklingsbistand, hvilket FN anbefalede i 1973. Denne indsats omfatter en meget bred vifte af støtteprogrammer og modtagerlande, selv om en betydelig del af bistanden er beregnet på AVS-landene og lande, som har ansøgt om EU-medlemskab.

1.3. Kommissionen har gjort et stort arbejde for at forbedre måden, hvorpå udviklingsprogrammerne forvaltes, og man har opnået positive resultater. De to vigtigste ændringer er etableringen i 1998 af Den Fælles Tjeneste for Eksterne Forbindelser (SCR), som har ansvaret for tekniske, operative, kontraktmæssige, juridiske, finansielle og regnskabsmæssige aspekter samt kontrol og revision, og dernæst den nye struktur for eksterne forbindelser, der skal forbedre sammenhængen mellem de forskellige politikområder.

1.4. At der stadig er visse problemer, fremgår imidlertid af forskellige rapporter fra 1998, f.eks. evalueringsrapporterne om hhv. Phare og støtten til AVS-landene, som begge kommenterer fokuseringen på »input« snarere end på resultater. Struktur, personaleressourcer samt behovet for en mere hensigtsmæssig finanskontrol er spørgsmål, der fortsat mangler at blive løst.

1.5. Der gennemføres for øjeblikket forskellige undersøgelser og reformer, såvel af EU-bistandens politiske som forvaltningsmæssige aspekter. ØSU håber, at nærværende udtalelse med sine overvejelser og forslag vedrørende begge områder kan bidrage til denne debat. Mange af udviklingssamarbejdets andre vigtige dimensioner såsom forbindelsen mellem bistand og handel, behovet for gældssanering og spørgsmålet om, hvordan man sikrer bred opbakning i befolkningen, falder nødvendigvis uden for denne udtalelses emneområde.

2. Udviklingsbistand i en verden under forandring

2.1. I løbet af de seneste år har de rammer, som alle bistandsdonorer har arbejdet inden for, gennemgået betydelige forandringer, hvoraf de vigtigste er:

- den øgede politisering af bistanden, der afspejles i donorerens betoning af grundlæggende menneskerettigheder og sociale rettigheder, lige muligheder for mænd og kvinder, demokrati og god forvaltningspraksis;
- en bredere politisk dagsorden, der afspejler nye prioriteringer, f.eks. den private sektor og opbygning af institutioner samt konfliktforebyggelse;
- behovet for at inkludere flere interessegrupper i processen, især det organiserede civilsamfund, lokale myndigheder, erhvervsinteresser og sociale organisationer;
- det voksende krav om større transparens vedrørende anvendelsen af bistandsmidlerne;
- behovet for bedre koordination, komplementaritet og politisk kohærens.

2.2. Disse ændrede rammer afspejles imidlertid ikke i særlig grad i gennemførelsesstrategien eller i mekanismerne, der styrer leveringen af bistand, skønt et betragteligt antal undersøgelser har vist, at der er behov for forandring. Inden for EU har der ikke været nogen videre omfattende debat om, hvilke reformer der er nødvendige. Undtagelsen er EU/AVS-samarbejdet, hvor vigtige reformer er blevet foreslået i den aftale, som skal afløse Lomé IV-konventionen. Herom nærmere senere i udtalelsen.

2.3. ØSU er tilfreds med, at Rådet og Kommissionen anerkender det presserende behov for en grundig debat med henblik på dybtgående reformer.

3. De vigtigste udfordringer

3.1. Den første store udfordring i forbindelse med en diskussion af mulighederne for at reformere EU's bistand er at enes om problemets karakter. Der er ikke megen mening i at studere flaskehalse i forbindelse med leveringen af bistand uden at tage det mere grundlæggende spørgsmål om EU-bistandens specifikke rolle og merværdi op til overvejelse. Der er behov for en klar definition af og enighed om Kommissionens mandat. Derefter kan relevante politiske og institutionelle ændringer udpeges og gennemføres.

3.2. Som en del af EU's samlede politik vil der grundlæggende være tale om svære politiske beslutninger. Hvis reformprocessen skal lykkes, vil det kræve helhjertet politisk opbakning fra medlemsstaterne, styrkelse af en fælles udenrigspolitik samt støtte fra de øvrige involverede, herunder budgetmyndigheder og modtagerlande.

3.3. ØSU håber, at medlemsstaterne vil træffe de beslutninger og gennemføre de foranstaltninger, der er nødvendige for at styrke EU's rolle på udviklingsbistandsområdet og øge bistandens effektivitet og gennemslagskraft, samt at de vil prioritere dette spørgsmål højere på den fremtidige politiske dagsorden.

4. Politisk strategi

4.1. En effektiv EF-bistand bør baseres på en klar politisk strategi, som der er enighed om. Eftersom EU er en overnational politisk enhed, vil Fællesskabets udviklingspolitik blive skræddersyet til både at omfatte EU's grundlæggende interesser (f.eks. bistand til udvidelsesprocessen) og dets forpligtelser som global aktør over for udviklingslandene i al deres forskellighed.

4.2. EU's overordnede politik bør have strategiske mål og rumme muligheder for klare prioriteringer. Det bør være disse mål snarere end forskellige instrumenter eller budgetposter, der er drivkraften bag Fællesskabets indsats. Det er nødvendigt, at denne indsats inddrager alle aspekter af EU's forbindelser med modtagerlandene og sikrer, at resultaterne har gennemslagskraft. Udvikling omfatter langt mere end blot overførsel af ressourcer til udviklingslandene. En effektiv EU-bistandspolitik bør tage hensyn til modtagerlandenes prioriteringer på områder som landbrug, miljø og investeringer. Den bør tilstræbe enighed med støttemodtagerne om, hvilke sektorer der bør støttes, og hvor stor en procentdel af den samlede EU-støtte der bør afsættes til hver enkelt sektor.

4.3. ØSU anerkender de overordnede udviklingspolitiske målsætninger, som er fastlagt i Maastricht-traktaten. Det endegyldige mål med bistanden er at øge stabiliteten og den sociale velfærd i modtagerlandene, så disse kan udvikle deres fulde potentiale og dermed forbedre deres borgeres trivsel. Bistanden skal derfor gå til at »opbygge kapacitet«, og der skal lægges vægt på, at modtagerlandene får større ansvar for og ejerskab til projekterne.

4.4. Det skønnes, at en fjerdedel af verdens befolkning lever i ekstrem fattigdom. Foranstaltninger til fattigdomsbekæmpelse har ikke blot etisk værdi, men er også vigtige, fordi stabilitet, bæredygtig udvikling og demokratisering ikke kan opnås i samfund med ekstrem fattigdom. ØSU henstiller, at EU-bistanden tager hensyn til de nyligt vedtagne internationale udviklingsmål. EU's indsats bør fokusere på de grundlæggende årsager til fattigdom, som almindeligvis er af politisk art; forskellige politikinstrumenter (bistand, handel, udenrigspolitik osv.) bør anvendes komplementært i dette øjemed. Foranstaltninger til fattigdomsbekæmpelse bør være en central målsætning i EU's bistand ved siden af andre EU-prioriteringer.

4.5. ØSU anbefaler, at man især støtter de lande, som forpligter sig til at prioritere kampen mod fattigdommens grundlæggende årsager, og derefter viser, at de tager denne opgave alvorligt. Vedtagelse af en mere strategisk tilgang indebærer også, at EU-bistanden skal koncentreres om de sektorer, hvor Kommissionen har en relativ fordel, og at foranstaltningerne skal koordineres med andre bistandsorganisationer, der kan gå foran i de øvrige sektorer.

4.6. Størst mulig inddragelse af flere lokale aktører på udviklingsområdet, herunder erhvervs- og fagorganisationer, i formuleringen og gennemførelsen af udviklingspolitikker og -programmer er afgørende og kan yde et vigtigt bidrag til fremme af god forvaltningspraksis og bæredygtig udvikling. Det er også nødvendigt at bidrage til en forbedring af den sociale velfærd, som er resultatet af en positiv udvikling, samt integration af udviklingslandene i den globale økonomi.

4.7. I denne sammenhæng ser ØSU positivt på de ændringer, der er foreslået gennemført i Lomé IV-konventionens afløser med henblik på at inddrage sådanne deltagere i de centrale aktørers arbejde med at formulere og gennemføre AVS EU-samarbejdet. ØSU opfordrer Fællesskabet til at sikre, at disse reformer faktisk gennemføres, især via styrkelse af dialogen, brugervenlig information samt adgang til finansiering og kapacitetsopbygning for økonomiske og sociale aktører.

4.8. En af de vigtigste årsager til mangelfuld udvikling er korruption, der menes vidt udbredt i et stort antal modtagerlande. I anerkendelse af, at korruption også eksisterer i lande, som modtager bistand, bør EU's udviklingspolitik ledsages af et program til bekæmpelse af korruption. Da korruptionen især trives på grund af manglende demokratisk kontrol, bør programmerne om korruptionsbekæmpelse indbefatte større gennemsigtighed, bedre inddragelse af civilsamfundets organisationer, krav om, at modtagerlande skal udvikle og gennemføre deres egne antikorrupsionsplaner og udarbejdelse af en årlig EU-rapport om kampen mod korruption. Der bør afsættes midler til antikorrupsionsprogrammer på EU's udviklingsbudget.

5. Koordination

5.1. Hovedparten af udviklingsspørgsmål på rådsniveau henhører under Rådet (udviklingssamarbejde), om end visse aspekter skal behandles af Rådet (almindelige anliggender). Kommissær Poul Nielson er ansvarlig for Generaldirektoratet for Udvikling, men er kun direkte ansvarlig for Den Europæiske Udviklingsfond, der omfatter AVS-landene, og Kontoret for Humanitær Bistand, (ECHO). Kommissær Chris Patten er ansvarlig for en bredere vifte af fonde, bl.a. Phare, Tacis, Obnova og andre programmer, samt for Den Fælles Tjeneste for Eksterne Forbindelser (SCR).

5.2. På baggrund af opsplitningen af ansvarsområderne i Rådet, mellem kommissærerne og mellem de forskellige generaldirektorater og SCR bør også koordinationen inden for Kommissionen tages op til yderligere overvejelse. Navnlig ansvarsfordelingen mellem dem, som tager initiativ til og vedtager udviklingsprojekter (i generaldirektoraterne), og dem, som derefter skal forvalte og evaluere projekterne (SCR), må skabe problemer. Der bør ikke herske nogen tvivl om, hvem der har det overordnede politiske ansvar.

5.3. Det er langt mere problematisk at forsøge at koordinere EU-programmerne med andre donoreres programmer. Først og fremmest er der medlemsstaternes bilaterale programmer, men derudover også FN's, Verdensbankens, IMF's og andres programmer.

5.4. Det ville klart være til stor nytte at fremskynde og uddybe bestræbelserne på at øge komplementariteten mellem EU's og medlemsstaternes arbejde. Kommissionens meddelelse til Rådet og Europa-Parlamentet fra maj 1999⁽¹⁾ har til hensigt at skabe større komplementaritet og kan fungere som et godt udgangspunkt. I erkendelse af EU-bistandens betydning for formidlingen af europæiske værdier som samarbejde og stabilitet og begrebet om et aktivt demokrati bør EU specificere merværdien af denne udviklingsindsats. Udviklingen hen imod en mere sektororienteret tilgang i tæt koordination med andre medlemsstater eller bistandsorganisationer hilses velkommen.

5.5. Hvis medlemsstaterne og Kommissionen sammen kunne analysere behovene i hvert enkelt modtagerland og derefter anvende dette som grundlag for sammen med modtagerlandet at fastlægge en strategi for, hvordan man opfylder de udpegede behov, ville det være lettere at sikre overensstemmelse mellem EU's og medlemsstaternes arbejde.

5.6. For øjeblikket er selv udvekslingen af information om bilaterale projekter ikke særlig god. Når der er blevet fastlagt en strategisk og realistisk dagsorden for EU's politik, og den nødvendige politiske vilje er til stede, burde det være relativt let at etablere et system til at afgøre, hvem der skal gøre hvad, således at »de tre K's politik« (koordination, komplementaritet og kohærens), som Rådet har vedtaget, gennemføres.

5.7. Koordineringen med tredjeparter (FN, Verdensbanken osv.) er vanskeligere, men den må blive lettere, når man ser resultaterne af et mere effektivt EU-bistandsprogram. Verdensbankens forslag til fælles udviklingsrammer kan måske være til nytte i denne sammenhæng.

5.8. Alle involverede må arbejde så tæt sammen som muligt for at sikre, at »inputtet« (anvendte ressourcer) giver det bedst mulige »output« (opnåede resultater). Dette kræver bl.a., at man fuldt ud udnytter de afsatte ressourcer, hvad man langt fra gør i dag.

6. Procedurer

6.1. Det er veldokumenteret og almindeligt anerkendt, at procedurerne til etablering og forvaltning af projekter er blevet alt for komplicerede og inddrager alt for mange mennesker i selv enkle beslutninger. Dette synes at ændre sig som følge af SCR's arbejde. Det er endnu for tidligt at sige, om de nye procedurer i praksis fører til bedre og hurtigere levering af bistand og mindre bureaukrati. Ansvarer bør uddelegeres mere effektivt og defineres klarere. Dette ville forbedre motivationen, mindske den anvendte personaletid og frem for alt gøre det meget lettere at se, hvordan man kan rette de problemer, som opstår.

6.2. Medlemsstaterne ønsker naturligvis fortsat at deltage i EU's bistandsarbejde, men bør koncentrere sig om strategiske anliggender og undgå fristelsen til detaljeret forvaltning af projekter, hvis procedurerne skal være tilstrækkelig fleksible og hurtige.

6.3. EU-delegationernes rolle i lande, som modtager bistand, er øget, hvilket kun kan få positiv virkning. Ikke blot vil de direkte forbindelser med dem, som modtager bistanden, blive styrket, så der fuldt ud tages hensyn til deres behov og problemer, men der vil være mulighed for en enklere og hurtigere beslutningsproces. Denne mulighed bør udnyttes.

⁽¹⁾ KOM(1999) 218 endelig udg. af 6.5.1999.

6.4. Decentralisering til EU-delegationerne (eller til et andet decentralt organ såsom de decentraliserede gennemførelsesenheder, som Europa-Parlamentet har foreslået) vil kun fungere, hvis der er nok decentraliserede ressourcer til de ansvarsområder, der skal dækkes. Inddragelse af lokale aktører (centrale og lokale myndigheder og repræsentanter for erhvervs- og fagorganisationer) i forvaltningsprocessen vil være med til at øge medansvaret for programmerne og samtidig reducere EU-delegationernes arbejdsbyrde. ØSU går ind for øget anvendelse af decentraliseret samarbejde med lokale aktører, men beklager dog, at det generelt er vanskeligt for erhvervs- og interesseorganisationerne at blive inddraget i dette samarbejde. Derfor foreslår ØSU, at der i EU's delegationer udpeges personale, som får til opgave at styrke kontakten med civilsamfundets organisationer.

6.5. Decentralisering kræver ikke blot tillid, men også at Kommissionens personale i højere grad foretager kontrol efter snarere end før et projekts gennemførelse, herunder fuld revision efter projektets afslutning. Dette kræver ligeledes en ændring af EU's finansforordning. Ændringerne bør også tage hensyn til, at der i mange modtagerlande kun er begrænsede ressourcer til rådighed for forvaltning af de finansielle midler.

6.6. Ikke-statslige organisationer bruges i vidt omfang i forbindelse med leveringen af bistand, og den andel, som de på årsbasis står for, udgør et betydeligt beløb. Dette er også vigtigt af den grund, at det åbner mulighed for samfinansiering med ikke-statslige organisationer. ØSU ser ingen grund til, at man ikke skulle anvende ikke-statslige organisationer som »leverandører« af bistand, men de udgør kun én del af samfundet. Andre bør have samme muligheder for at kunne deltage i EU's bistandsprogrammer. Den forventede harmonisering af EU's budgetposter er en særdeles god anledning til at forbedre sammenhængen ved at oprette en budgetpost for »civilsamfundet«, der er tilgængelig for et bredt spektrum af samfundsaktører, inklusive fag- og erhvervsorganisationer, fra såvel EU som fra modtagerlande. Beslutningen må bygge på, om de kan bidrage til opfyldelsen af de vedtagne strategiske målsætninger.

6.7. Det område, hvor der er størst brug for forbedringer, hvis behovet for en »resultatorienteret« kultur skal opfyldes, er evalueringsområdet. Hvert projekt skal overholde de evalueringskriterier, som fastlægges i forbindelse med projektets vedtagelse, og som kan ændres under projektets gang. Evalueringsfunktionen skal være uafhængig af projektoperatørerne og foregå i samarbejde med repræsentanter for modtagerationen, da disse er i stand til at vurdere værdien af det arbejde, der gennemføres. Der bør inddrages repræsentanter for civilsamfundet.

6.8. Evaluering og overvågning er ikke en videnskabeligt nøjagtig procedure, og ligeledes kan man først efter nogle år være sikker på resultaterne. Men det er nødvendigt at vise, at

der sker fremskridt. Evalueringsresultaterne er allerede i stor udstrækning frit tilgængelige, men der bør både til gavn for EU og andre interesserede udarbejdes en årlig beretning om EU's udviklingsbistand på verdensplan.

7. Ressourcer

7.1. For at opnå de bedst mulige resultater er det nødvendigt at afsætte de fornødne menneskelige ressourcer til planlægning, ledelse og evaluering af projekter og til effektiv koordination i marken. Det er tydeligt, at EU's udvidelse af funktioner, ansvarsområder og budgetposter ikke modsvares af en passende forøgelse af de menneskelige ressourcer. Der bør findes kreative og virkningsfulde løsninger på denne alvorlige hindring for en forbedring af bistandens effektivitet.

7.2. Bedre personaleressourcer er ikke blot et spørgsmål om antal. Det er også vigtigt at overveje, hvilke kundskaber, og herunder især nye kundskaber, der kræves for at gennemføre en bredere udviklingsdagsorden effektivt. Brister i medarbejdernes viden kan f.eks. komplementeres af ekspertise fra hele EU, herunder eventuelt lokale eksperter, hvilket ville forøge den lokale beskæftigelse og forbedre kapacitetsopbygningen.

8. Kommunikation

8.1. Som tidligere nævnt er mange oplysninger om EU's udviklingsbistand allerede frit tilgængelige. ØSU mener imidlertid, at det er vigtigt at oplyse EU's borgere om nødvendigheden og værdien af denne bistand. De har ret til at vide, hvordan deres penge anvendes på dette såvel som på andre områder.

8.2. I modtagerlandene må kvaliteten af udviklingsforanstaltningerne forventes at være af stor betydning i forbindelse med oplysningsarbejdet over for borgerne. Inddragelse af frie, uafhængige og repræsentative ikke-statslige organisationer i beslutningerne om og forvaltningen af projekter er den bedste metode til at sikre, at resultaterne har reel virkning, men ØSU anbefaler, at civilsamfundet også informeres systematisk af EU og modtagerlandenes regeringer om udviklingsbistanden. EU opfordres også til at øge støtten til direkte partnerskaber og samarbejde mellem Europas og modtagerlandenes organiserede sociale og økonomiske aktører.

8.3. Dette bør foregå ved hjælp af kontaktudvalg, hvori der indgår lokale erhvervs- og fagorganisationer og EU-repræsentationer, der er i stand til at yde rådgivning i alle stadier af udviklingsarbejdet (planlægning, gennemførelse og evaluering). ØSU vil gerne inddrages i dette arbejde.

8.4. For at øge effekten af EU's udviklingsindsats bør man skabe og fremme en fælles »identitet« (i stil med »US Aid«, der er umiddelbart genkendelig). Denne »identitet« bør anvendes i alle EU-støttede bistandsprogrammer, uanset hvad de enkelte programmer internt kaldes.

9. Henstillinger

ØSU fremsætter følgende henstillinger vedrørende EU's udviklingsbistand.

9.1. Den overordnede politik for EU's udviklingsbistand bør have strategiske mål, som tager fuldt hensyn til EU's andre politikker og politiske prioriteringer, såvel som principperne i traktaten.

9.2. Bistand til bekæmpelse af de grundlæggende årsager til mangelfuld udvikling og fattigdom bør gives en vis prioritering, ligesom styrkelsen af arbejdsmarkedets organisationer, som er afgørende for en bæredygtig udvikling.

9.3. En supplerende politik til bekæmpelse af konsekvenserne af såvel aktiv som passiv korruption bør også gennemføres.

9.4. For hvert modtagerland må EU og det pågældende land først enes om, hvor stor en procentdel af støtten der skal tilfalde de enkelte sektorer, snarere end at vedtage en liste over projekter.

9.5. Det er vigtigt, at Kommissionens tiltag på udviklingsbistandsområdet koordineres mere effektivt med medlemsstaternes og eventuelt andre donorer.

9.6. Procedurene må forenkles og gøres mere fleksible; ansvaret må uddelegeres til flere og ansvarsfordelingen samtidigt defineres mere præcist.

9.7. Der er behov for øget decentralisering. Lokale EU-delegationer bør oprette forbindelser med henblik på en aktiv inddragelse af de lokale arbejdsmarkedsorganisationer.

9.8. For at sikre en optimal ledelse og bedst mulige resultater af programmerne er det vigtigt at alle socioøkonomiske aktører, herunder den private sektor, lokale myndigheder, fagorganisationer og ikke-statslige organisationer må have de samme muligheder for at deltage i EU's bistandsprogrammer.

9.9. Kommissionen må sikre, at der afsættes tilstrækkeligt med ressourcer til EUs udviklingsbistand for at løse de givne opgaver.

9.10. Der bør udarbejdes en årlig rapport om hele EU's bistandsprogram, som bør fremlægges for Europa-Parlamentet, ØSU o.a.

9.11. Fuld inddragelse af civilsamfundets organisationer i hvert enkelt modtagerland er vigtigt for at sikre, at EU-bistanden har en positiv effekt. Dette bør fremmes ihærdigt, og der bør tages hensyn hertil i evalueringsprocessen. Det bør også være en afgørende faktor, når der afsættes yderligere EU-midler til udviklingsbistand.

9.12. En fælles identitet for EU's bistand bør fastlægges og fremmes.

9.13. ØSU vil aktivt arbejde for større gennemsigtighed og demokratisk kontrol i EU's udviklingsprogrammer via øget inddragelse af lokale erhvervs- og fagorganisationer og ønsker et klart mandat på dette område.

9.14. Endelig bemærker ØSU, at et af de vigtigste og mest uundværlige elementer i et vellykket EU-bistandsprogram er den politiske vilje hos medlemsstaterne. ØSU opfordrer medlemsstaterne til at vise denne vilje.

Bruxelles, den 30. marts 2000.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg